

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**OSLABITEV NEKRATKOROČNIH SREDSTEV V POVEZAVI S
COVID-19 EPIDEMIJO**

Ljubljana, marec 2023

MILOŠ KATIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Miloš Katić, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Oslabitev nekratkoročnih sredstev v povezavi s COVID-19 epidemijo, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Aljošo Valentinčičem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 EPIDEMIJA COVID-19.....	3
1.1 Vpliv epidemije COVID-19 na svetovno gospodarstvo	3
1.1.1 Vpliv epidemije na finančne trge.....	4
1.1.2 Vpliv epidemije na finančno poročanje.....	5
1.1.3 Vpliv epidemije COVID-19 in svetovne finančne krize iz leta 2008 na področje oslabitev nekratkoročnih sredstev	6
2 MEDNARODNI RAČUNOVODSKI STANDARD 36.....	7
2.1 Opredelitev ključnih pojmov	8
2.2 Obseg uporabe.....	8
2.3 Znamenja, ki nakazujejo, da utegne biti sredstvo oslabiljeno.....	9
2.4 Določanje nadomestljive vrednosti.....	11
2.4.1 Poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje	11
2.4.1.1 Metode ocenjevanja poštene vrednosti	12
2.4.1.2 Hierarhija ocen poštene vrednosti.....	13
2.4.2 Vrednost pri uporabi.....	13
2.4.2.1 Ocena denarnih tokov	13
2.4.2.2 Diskontna stopnja	14
2.5 Pripoznavanje in merjenje izgube zaradi oslabitve	15
2.6 Denar ustvarjajoče enote.....	15
2.6.1 Ugotavljanje nadomestljive vrednosti denar ustvarjajoče enote	17
2.6.2 Denar ustvarjajoče enote in dobro ime	17
2.6.3 Denar ustvarjajoče enote in skupna sredstva	18
2.6.4 Izguba zaradi oslabitve pri denar ustvarjajoči enoti	19
2.7 Odprava izgube zaradi oslabitve	19
2.7.1 Odprava izgube iz oslabitve za posamezno sredstvo.....	20
2.7.2 Odprava izgube iz oslabitve za denar ustvarjajočo enoto in dobro ime	20
2.7.3 Odprava izgube iz oslabitve in ponovne oslabitve	21
2.8 Razkritja	21
2.9 Poslovodsko prilagajanje poslovnega izida in oslabitev sredstev	22
2.9.1 Poslovodsko prilagajanje poslovnega izida in naravne katastrofe	22

2.9.2	Poslovodsko prilagajanje poslovnega izida in uporaba mehanizmov oslabitve sredstev	23
3	TEORETIČNI OKVIR ZA DOLOČANJE DISKONTNE STOPNJE PRI PREIZKUSU OSLABITVE SREDSTEV SKLADNO Z MRS 36	23
3.1	Določitev tehtanega povprečnega stroška kapitala (WACC) z uporabo modela CAPM	24
3.1.1	Tehtani povprečni strošek kapitala (WACC)	24
3.1.1.1	<i>Strošek dolga</i>	25
3.1.1.2	<i>Strošek navadnega in prednostnega lastniškega kapitala</i>	25
3.1.2	Ugotovitev stroška lastniškega kapitala z uporabo modela CAPM	26
3.1.2.1	<i>Netvegana stopnja donosa</i>	27
3.1.2.2	<i>Premija za tržno tveganje</i>	27
3.1.2.3	<i>Koeficient beta</i>	27
3.1.2.4	<i>Kritika modela CAPM</i>	28
3.1.2.5	<i>Drugi modeli za ocenjevanje stroškov kapitala</i>	29
3.1.3	Davčna stopnja	30
3.2	Obrestna mera pri dodatnem izposojanju v podjetju in druge tržne obrestne mere	30
4	ANALIZA VPLIVA EPIDEMIJE COVID-19 NA OSLABITEV NEKRATKOROČNIH SREDSTEV	31
4.1	Raziskovalna vprašanja	31
4.2	Opis vzorca in opredelitev poteka raziskave	32
4.3	Analiza epidemije COVID-19 na oslabitev sredstev	32
4.3.1	Epidemija COVID-19 in smernice na področju revidiranja oslabitev sredstev	33
4.3.1.1	<i>Določitev, kdaj se epidemija COVID-19 odraža v računovodskih izkazih</i>	33
4.3.1.2	<i>Epidemija COVID-19 kot znamenje za preizkus oslabitve sredstev</i>	34
4.3.2	Vpliv epidemije COVID-19 na preizkus oslabitve sredstev	36
4.3.2.1	<i>Vpliv epidemije COVID-19 na izračun vrednosti pri uporabi</i>	37
4.3.2.2	<i>Vpliv epidemije COVID-19 na izračun poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje</i>	39
4.3.2.3	<i>Vpliv epidemije na uporabljene diskontne stopnje pri izračunu nadomestljive vrednosti</i>	39

4.3.2.4 Raziskava vpliva epidemije COVID-19 na izračun nadomestljive vrednosti pri preizkusu oslabitve sredstev.....	40
4.4 Vpliv epidemije COVID-19 na oslabitev nekratkoročnih sredstev po vrstah sredstev	41
4.4.1 Nekratkoročna osnovna opredmetena in neopredmetena sredstva.....	42
4.5 Vpliv epidemije COVID-19 na oslabitev dobrega imena ter uporabljene diskontne stopnje in stopnje rasti terminalnih denarnih tokov po izteku planskega obdobja pri preizkusu oslabitve vrednosti dobrega imena.....	46
4.5.1 Oslabitev dobrega imena	46
4.5.2 Preizkus oslabitve sredstev dobrega imena	48
4.5.2.1 Denar ustvarjajoče enote in dobro ime	48
4.5.3 Diskontna stopnja	49
4.5.3.1 Nadomestek diskontne stopnje WACC pred davki	54
4.5.3.2 Nadomestek diskontne stopnje WACC po davkih	55
4.5.3.3 Pregled diskontne stopnje za družbe, ki razkrivajo WACC pred in po davkih	56
4.5.3.4 Nadomestek diskontne stopnje obrestna mera pred davki.....	60
4.5.3.5 Nadomestek diskontne stopnje obrestna mera po davkih	61
4.5.3.6 Nadomestek diskontne stopnje obrestna mera brez razkritja o davčni stopnji	61
4.5.3.7 Nadomestek diskontne stopnje ni razkrit (pred davki).....	62
4.5.3.8 Vrsta diskontne stopnje ni razkrita (po davkih).....	63
4.5.4 Terminalna rast denarnih tokov po izteku planskega obdobja	64
SKLEP	65
LITERATURA IN VIRI	68
PRILOGE.....	73

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz vpliva koeficienta beta	27
Tabela 2: Glavne kritike preveč poenostavljenih predpostavk modela CAPM	28
Tabela 3: Prikaz obračunskih obdobj računovodskih izkazov za poslovni leti 2019 in 2020 za izbrane družbe	34
Tabela 4: Prikaz COVID-19 kot znamenje preizkusa oslabitve sredstev.....	36

Tabela 5: Oslabitev sredstev v primeru, ko je epidemija COVID-19 opredeljena kot zunanje znamenje preizkusa oslabitve sredstev	36
Tabela 6: Prikaz potencialnega vpliva epidemije COVID-19 na izračun tehtanega povprečnega stroška kapitala	40
Tabela 7: Vpliv epidemije COVID-19 na projekcije denarnih tokov in drugih predpostavk pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstev	40
Tabela 8: Prikaz vrednosti nekratkoročnih sredstev	43
Tabela 9: Prikaz vrednosti oslabitev nekratkoročnih sredstev	43
Tabela 10: Prikaz deleža vrednosti oslabitev nekratkoročnih sredstev znotraj sklopov nekratkoročnih sredstev.....	44
Tabela 11: Pregled števila družb, ki so pripoznale oslabitve sredstev po ključnih sklopih	45
Tabela 12: Pregled vrednosti dobrega imena, celotnih sredstev, oslabitev sredstev dobrega imena in deleža oslabitev sredstev dobrega imena v celotnih sredstvih dobrega imena za poslovni leti 2020 in 2019.....	46
Tabela 13: Prikaz deleža dobrega imena v celotnih sredstvih	47
Tabela 14: Prikaz deleža oslabitev dobrega imena v vrednosti celotnih sredstev dobrega imena	47
Tabela 15: Pregled družb glede na opredelitev denar ustvarjajočih enot, na katere je alocirano dobro ime.....	48
Tabela 16: Pregled denar ustvarjajočih enot, na katere je alocirano dobro ime.....	48
Tabela 17: Pregled vrst uporabljenih nadomestkov diskontne stopnje pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstev dobrega imena na ravni družb.....	49
Tabela 18: Pregled vrst uporabljene diskontne stopnje pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstev dobrega imena na ravni denar ustvarjajoče enote	50
Tabela 19: Pregled diskontne stopnje v letu 2020 glede na leto 2019	52
Tabela 20: Pregled deleža diskontne stopnje v letu 2020 glede na leto 2019	53
Tabela 21: Razpon nadomestka diskontne stopnje WACC pred davki na ravni denar ustvarjajočih enot	54
Tabela 22: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje WACC pred davki	55
Tabela 23: Razpon nadomestka diskontne stopnje WACC po davkih na ravni denar ustvarjajočih enot	56
Tabela 24: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje WACC po davkih	56
Tabela 25: Pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Puma	57
Tabela 26: Pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Telefonica ..	58
Tabela 27: Pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Heidelberg Cement	58
Tabela 28: Pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Skanska	59
Tabela 29: Razpon nadomestka diskontne stopnje obrestna mera pred davki na ravni denar ustvarjajočih enot	60
Tabela 30: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje obrestna mera pred davki	60
Tabela 31: Razpon nadomestka diskontne stopnje obrestna mera brez razkritja o davčni stopnji na ravni denar ustvarjajočih enot.....	61

Tabela 32: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje obrestna mera brez razkritja o davčni stopnji	62
Tabela 33: Razpon nadomestka diskontne stopnje pred davki, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita, na ravni denar ustvarjajočih enot.....	62
Tabela 34: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje pred davki, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita	63
Tabela 35: Razpon nadomestka diskontne stopnje po davkih, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita, na ravni denar ustvarjajočih enot.....	63
Tabela 36: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje po davkih, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita	64
Tabela 37: Pregled terminalne rasti denarnih tokov na ravni družb.....	64
Tabela 38: Pregled stopnje rasti terminalnih denarnih tokov v letu 2020 glede na leto 2019	65
Tabela 39: Stopnje rasti terminalnih denarnih tokov.....	65

KAZALO SLIK

Slika 1: Gibanje tečaja Dow Jones Industrial (DJI) v letu 2020	4
Slika 2: Gibanje tečaja EUROSTOXX50 v letu 2020.....	5
Slika 3: Prikaz znamenj za preizkus oslabitve sredstev	10
Slika 4: Prikaz procesa preizkusa oslabitve sredstev.....	11
Slika 5: Prikaz sestave knjigovodske vrednosti denar ustvarjajoče enote.....	17
Slika 6: Prikaz vpliva epidemije COVID-19 na ključne panoge.....	35

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Seznam letnih poročil družb, zajetih v raziskavo.	1
Priloga 2: Seznam družb, ki v letnih poročilih kot funkcijsko valuto ne uporabljajo evra ter uporabljen tečaj za preračun v evre.	2

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

CAPM – (angl. Capital asset pricing model); model za vrednotenje stroška kapitala

COVID-19 – koronavirusna bolezen 2019

DJI – (angl. Dow Jones Industrial); delniški indeks, ki združuje največje ameriške industrijske družbe

EUROSTOXX50 – delniški indeks, ki združuje 50 največjih evropskih delniških družb

FED – (angl. Federal Reserve System); Zvezne rezerve

G 7 – (angl. The Group of Seven); 7 največjih svetovnih gospodarstev

G 20 – (angl. The Group of Twenty); 20 največjih svetovnih gospodarstev

IOSCO – (angl. International Organization of Securities Commission); Mednarodna organizacija komisij za vrednostne papirje

MRS – (angl. International accounting standard); mednarodni računovodski standard

OECD – (angl. Organisation for Economic Co-operation and Development); Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

WACC – (angl. The weighted average cost of capital); tehtani povprečni strošek kapitala

UVOD

Epidemija COVID-19 je bila do sedaj neznan globalni fenomen. Državni ukrepi za zaježitev epidemije COVID-19 so imeli v drugem četrtletju leta 2020 izjemno negativen vpliv na svetovno gospodarsko rast. Države 20 največjih svetovnih gospodarstev (angl. The Group of Twenty, v nadaljevanju G20) so glede na predhodno četrtletje doživele rekordne upade bruto domačega proizvoda (OECD, 2020).

Epidemija COVID-19 je imela vpliv tudi na finančna področja. Finančna področja, na katera ima epidemija COVID-19 največji vpliv, se razlikujejo med družbami in panogami. Na splošno ima epidemija COVID-19 največji vpliv na področja priprave napovedi prihodnjih ocen denarnih tokov, izračun nadomestljive vrednosti in oslabitev sredstev, računovodenje finančnih sredstev, spremembe obstoječih pogodb, dogodke po datumu bilance stanja in predpostavke o delujočem podjetju bilanci stanja (Deloitte, 2020, str. 2).

V magistrskem delu bom podrobneje predstavil vpliv epidemije COVID-19 na področje oslabitev nekratkoročnih in nefinančnih sredstev.

Področje oslabitev sredstev ureja mednarodni računovodski standard 36 (v nadaljevanju MRS 36). Glavni namen MRS 36 je določitev postopkov za zagotovitev, da knjigovodska vrednost sredstev v poslovnih knjigah, ki jih standard ureja, ne presega njihove nadomestljive vrednosti. Če je knjigovodska vrednost sredstva višja od njegove nadomestljive vrednosti, je potrebno sredstva za ugotovljeno razliko med knjigovodsko in nadomestljivo vrednostjo oslabiti. V takšnih primerih morajo družbe, skladno z MRS 36, v računovodskih izkazih pripoznati izgubo zaradi oslabitve (IFRS Foundation, 2021a, str. 1419).

MRS 36 določa, da je nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote večja od dveh postavk, in sicer bodisi njegove poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, bodisi njegove vrednosti pri uporabi. MRS 36 ravno tako opredeljuje znamenja, ki nakazujejo, da se je morda pojavila izguba zaradi oslabitve sredstva. Ob pojavu znamenj za potencialno oslabitev je potrebno izvesti preizkus oslabitve sredstva in formalno oceniti njegovo nadomestljivo vrednost. Za sredstva dobro ime, neopredmetena sredstva z nedoločeno dobo koristnosti in dolgoročna neopredmetena osnovna sredstva, ki še niso na razpolago za uporabo, je potrebno skladno z MRS 36 najmanj enkrat letno, vendar vedno na isti datum, opraviti preizkus ocene nadomestljive vrednosti (IFRS Foundation, 2021a, str. 1421–1422).

V magistrskem delu bom skušal raziskati in predstaviti vpliv epidemije COVID-19 na področje oslabitev sredstev, predvsem področje uporabljenih diskontnih stopenj in stopenj rasti ocen denarnih tokov po izteku planskih obdobj, uporabljenih pri preizkusih izračuna nadomestljive vrednosti sredstev dobrega imena.

Glavni namen magistrskega dela je preučiti, kako mednarodni računovodski standard opredeljuje področje oslabitev nekratkoročnih sredstev, ter predstaviti vpliv epidemije

COVID-19 na področje oslabitev nekratkoročnih in nefinančnih sredstev na vzorcu 50 izbranih družb.

Cilj magistrske naloge je predstaviti uporabo mednarodnega računovodskega standarda MRS 36, oslabitve nekratkoročnih in nefinančnih sredstev na vzorcu izbranih družb ter ključne izzive pri izvedbi preizkusov oslabitev sredstev in ugotoviti, ali obstaja premija za tveganje, povezana z epidemijo COVID-19.

V magistrskem delu bom poskušal odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

- Ali so bila izdana posebna priporočila v zvezi z oslabitvijo nekratkoročnih sredstev v povezavi z epidemijo COVID-19 s strani regulatorjev in strokovne javnosti?
- Kakšen je vpliv epidemije COVID-19 na področje oslabitev nekratkoročnih sredstev?
- Ali ima epidemija COVID-19 vpliv na računovodske izkaze, pripravljene za poslovno leto 2019?
- Ali ima epidemija COVID-19 vpliv na računovodske izkaze, pripravljene za poslovno leto 2020?
- Katere vrste nekratkoročnih sredstev so bile v povezavi z epidemijo COVID-19 oslabiljene?
- Katero vrsto diskontne stopnje so družbe uporabile pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena?
- Ali je bila v letu epidemije COVID-19 diskontna stopnja, uporabljena pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena, višja kot v prejšnjem letu?
- Ali je bila v letu epidemije COVID-19 stopnja rasti denarnih tokov po izteku planskega obdobja pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena višja kot v prejšnjem letu?
- Ali je prisotna premija za tveganje povezana z epidemijo COVID-19?

V prvem, teoretičnem delu naloge bom predstavil ključne vplive epidemije COVID-19 na svetovno gospodarstvo in finančno poročanje. Predstavil bom mednarodni računovodski standard, ki ureja področje oslabitev nekratkoročnih sredstev, MRS 36, in pojasnil osnovne pojme, povezane z oslabitvijo sredstev, in teoretični okvir za določanje diskontne stopnje, uporabljene pri preizkusu oslabitev sredstev. Magistrsko delo bo v prvem delu vsebovalo poglobljen pregled domače in tuje strokovne literature.

Drugi del magistrskega dela bo predstavljal empirični del, kjer bom s pomočjo kvalitativnih in kvantitativnih metod raziskal vpliv epidemije COVID-19 na področje oslabitev sredstev in na izvedbo preizkusa oslabitve sredstev. V raziskavi bom preučil letna poročila 50 izbranih družb za poslovni leti 2019 in 2020. S pomočjo letnih poročil za poslovni leti 2019 in 2020 bom analiziral vpliv epidemije COVID-19 na računovodske izkaze. Predstavil bom vrednosti nekratkoročnih sredstev po ključnih sklopih v poslovnih letih 2019 in 2020 ter vrednosti njihovih oslabitev v poslovnih letih 2019 in 2020. Za poslovni leti 2019 in 2020 bom preučil vrsto in višino uporabljenih diskontnih stopenj in višino stopenj rasti ocen denarnih tokov po izteku planskih obdobj, ki jih družbe v letnih poročilih razkrivajo pri

preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena. Pridobljeni podatki iz letnih poročil za poslovni leti 2019 in 2020 bodo predstavljeni v obliki in na način, do bo z njimi mogoče odgovoriti na zastavljena raziskovalna vprašanja. Magistrsko nalogo bom zaključil s sklepom, v katerem bom povzel svoje ključne ugotovitve.

1 EPIDEMIJA COVID-19

Koronavirus COVID-19 je bil prvič opažen v Wuhanu na Kitajskem decembra 2019. Iz Kitajske se je virus hitro širil ter se od marca 2020 razširil po vsem svetu in povzročil milijone smrtnih žrtev. Države so za preprečitev širjenja virusa sprejele stroge ukrepe, ki so omejevali gibanje, zbiranje in socialne stike. Strogi ukrepi za preprečitev širjenja virusa so imeli izjemno negativen učinek na svetovno gospodarstvo (Yoonkyung, Hyun & Yoon, 2022, str. 1).

Virus COVID-19 je koronavirusna bolezen, ki jo povzroča virus SARS-CoV-2. Bolezen pri večini prebivalstva, ki se okuži, poteka kot bolezen dihal v blagi do zmerni obliki in se preboli brez potrebnega bolnišničnega zdravljenja. Pri določenemu delu prebivalstva se razvije hujši potek bolezni, ki potrebuje intenzivno bolnišnično zdravljenje ali je smrten. Hujšemu poteku bolezni so posebej izpostavljeni starejši, ljudje s pridruženimi boleznimi, kot so kardiovaskularna obolenja, diabetes, rak ... Hujši potek bolezni ali smrt zaradi COVID-19 lahko prizadene prebivalstvo vseh starosti. Virus se prenaša kapljično iz nosa ali ust okužene osebe, ko kašlja, kiha, govori in diha. Najboljša zaščita pred okužbo je ohranjanje medsebojne razdalje, nošenje zaščitnih mask in redno razkuževanje rok (World Health Organization, brez datuma).

1.1 Vpliv epidemije COVID-19 na svetovno gospodarstvo

Epidemija COVID-19 je bila do sedaj neznan globalni fenomen. Državni ukrepi za zajezitev epidemije COVID-19 so imeli v drugem četrtletju leta 2020 izjemno negativen vpliv na gospodarsko rast. Države G20 so glede na predhodno četrtletje doživele rekorden upad rasti bruto domačega proizvoda. Upad rasti bruto družbenega proizvoda je glede na predhodno četrtletje znašal 6,9 odstotka. Za primerjavo: v globalni finančni krizi iz leta 2008 je najvišji četrtletni upad bruto domačega proizvoda znašal 1,6 odstotka (OECD, 2020).

Skoraj vse države v območju OECD so leto 2020 zaključile z upadom bruto družbenega proizvoda. Skupno so države iz območja OECD zaključile leto 2020 z upadom bruto domačega proizvoda glede na prejšnje leto v višini 4,9 odstotka (OECD, 2021).

Svetovno gospodarstvo ni bilo pripravljeno na pandemijo COVID-19, skoraj vse panoge so čutile negativne posledice državnih ukrepov za preprečitev širjenja virusa. Epidemija je imela negativen vpliv na vse države sveta ter svetovno gospodarsko rast v letu 2020 (Congressional Research Service, 2021, str. 4).

1.1.1 Vpliv epidemije na finančne trge

Epidemija COVID-19 je imela izjemen vpliv na finančne trge. Negotovost, ki jo je epidemija COVID-19 prinesla med vlagatelje, je bila najbolj prisotna v obdobju med februarjem in marcem 2020, ko je industrijski indeks Dow Jones izgubil tretjino svoje vrednosti (Congressional Research Service, 2021, str. 50).

Slika 1 prikazuje gibanje tečaja Dow Jones v letu 2020.

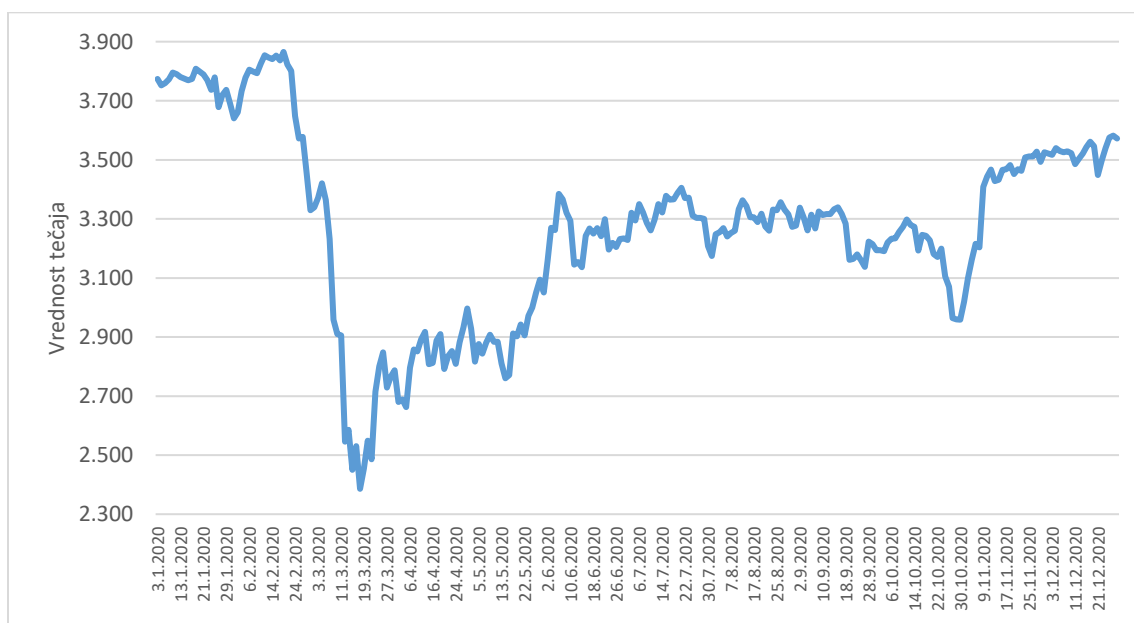
Slika 1: Gibanje tečaja Dow Jones Industrial (DJI) v letu 2020

Prirejeno po Yahoo finance (2021).

Evropski indeks, ki združuje 50 največjih podjetij, EUROSTOXX50, je ravno tako marca doživel največji upad, kot je razvidno s slike 2. Slika 2 prikazuje gibanje tečaja EUROSTOXX50 v letu 2020.

Slika 2: Gibanje tečaja EUROSTOXX50 v letu 2020

Prirejeno po Yahoo finance (2021).

S slik 1 in 2 je razvidno, da sta tako indeks Dow Jones Industrial kot indeks EUROSTOXX50 še do konca leta 2020 pridobila večino izgub iz marca 2020.

Države in centralne banke so takoj začele z ukrepi za blaženje posledic epidemije COVID-19. Zvezne rezerve (angl. Federal reserves, v nadaljevanju FED) so na primer 15. 3. 2020 oznanile politiko ničelnih obrestnih mer in napovedale program okrevanja v višini najmanj 700 milijard ameriških dolarjev (Zhang, Min & Ji, 2020, str. 1).

Vpliv državnih ukrepov, ki so bili namenjeni ublažitvi posledic epidemije COVID-19 na borzne trge sedmih gospodarsko najrazvitejših držav (angl. The Group of Seven, v nadaljevanju G7), so raziskali Narayan, Phan in Liu (2020). V svoji raziskavi so ugotovili, da so državni ukrepi, ki so bili namenjeni za ublažitev posledic epidemije COVID-19, imeli pozitiven vpliv na borzne trge sedmih gospodarsko najrazvitejših držav.

1.1.2 Vpliv epidemije na finančno poročanje

Po besedah Reinharda Dotzlawa, vodje KPMG Global IFRS: »COVID-19 predstavlja eksistenčno grožnjo podjetjem, da preživijo, kar ima pomembne posledice na finančno poročanje, od predpostavke o delujočem podjetju in likvidnosti do vrednosti in vrednotenju sredstev.« (KPMG International, 2020d, str. 2).

Najpomembnejši regulatorji, strokovna združenja ter svetovalna podjetja so izdali dodatna pojasnila in smernice glede priprave finančnih poročil v povezavi z epidemijo COVID-19. Mednarodna organizacija komisij za vrednostne papirje (angl. International Organization of Securities Commission), ki združuje organizacije, ki urejajo svetovne trge vrednostnih papirjev in terminskih pogodb, izpostavlja, da je ključno, da finančni izkazi in finančna

poročila vlagateljem predstavijo transparenten in jasen vpliv epidemije COVID-19 na poslovanje (IOSCO, 2020, str. 3).

Finančna področja, na katera ima epidemija COVID-19 največji vpliv, se razlikujejo med družbami in panogami. Na splošno bo imela epidemija COVID-19 največji vpliv na področja (Deloitte, 2020, str. 2):

- priprava napovedi prihodnjih ocen denarnih tokov,
- nadomestljive vrednosti sredstev in oslabitev sredstev,
- računovodenje finančnih sredstev,
- spremembe obstoječih pogodb,
- dogodki po datumu bilance stanja,
- predpostavke o delujočem podjetju.

V magistrskem delu bom podrobneje predstavil vpliv epidemije COVID-19 na področje oslabitev nekratkoročnih sredstev.

1.1.3 Vpliv epidemije COVID-19 in svetovne finančne krize iz leta 2008 na področje oslabitev nekratkoročnih sredstev

V magistrski nalogi sem preučil literaturo, ki raziskuje področje oslabitev sredstev v času kriz. Osredotočil sem se na krizo, ki jo je povzročila epidemija COVID-19. Vpliv epidemije COVID-19 na finančno poročanje so v svoji raziskavi analizirali Tibiletti, Marchini in Bertacchini (2021). V raziskavi so pregledali objavljene študije, ki so preučevale vpliv epidemije COVID-19 na poslovanje. Ugotovili so, da je večina študij raziskovala vpliv epidemije COVID-19 na računovodske izkaze, predvsem z vidika upada prihodkov, likvidnostnih težav in potencialne insolvence. Področje oslabitev nekratkoročnih sredstev ni bilo eno izmed področij, ki bi bilo v raziskavi izpostavljeno kot podrobno raziskano.

Raziskavo, ki je podrobneje obravnavala področje oslabitev sredstev, je izvedel Lisicki (2021). Objavil je raziskavo, ki je preučevala vpliv oslabitev sredstev družb, ki so kotirale na varšavski borzi, ter odziv borznega trga v letu 2020, v času epidemije COVID-19, na poročila o oslabitvah. Vendar tudi raziskava Lisickega področja oslabitev sredstev ni podrobneje raziskala. Ugotovil je, da se je v letu 2020 znatno povečalo število objav, povezanih z oslabitvami sredstev. Takšnih objav je bilo v letu 2020 za podjetja, ki so kotirala na varšavski borzi 76. V obdobju od leta 2013 do 2018 je bilo takšnih objav 163, kar v povprečju znaša 27 na leto.

Raziskavo, ki je obravnavala področje oslabitev sredstev v povezavi z epidemijo COVID 19 so izvedli Quin, Huang, Shen in Fu (2020). Avtorji so v svoji raziskavi preučevali povezavo med stanjem denarnih sredstev in oslabitvijo dobrega imena ter vpliva, ki ga ima oslabitev dobrega imena na celostno percepcijo tveganosti družb. Njihova raziskava ni podrobneje raziskala vpliva epidemije na oslabitev nekratkoročnih sredstev.

Pri pregledu literature nisem zasledil raziskav, ki bi podrobneje raziskovale vpliv epidemije COVID-19 na oslabitev nefinančnih, nekratkoročnih sredstev. Posledično sem preveril, ali so bile narejene podrobnejše raziskave s področja oslabitev nekratkoročnih sredstev za svetovno finančno krizo iz leta 2008. Pri pregledu literature sem se osredotočil na tri raziskave, ki so preučevale področje oslabitev nekratkoročnih nefinančnih sredstev v času svetovne finančne krize za družbe, ki kotirajo na evropskih borzah.

Raziskavo na temo oslabitev dobrega imena in drugih nefinančnih sredstev v povezavi s svetovno finančno krizo iz leta 2008 so izvedli Gaio, Goncalves in Pereira (2021). Njihova raziskava je preučevala 1.383 borznih družb iz 14 evropskih držav v obdobju od leta 2005 do 2014. Raziskava je ugotovila, da so preučevane evropske družbe v času finančne krize oblikovale manj oslabitev sredstev nefinančnih sredstev kot sicer, kar nakazuje, da obstaja možnost, da posloводства oslabitev sredstev uporabljajo za prilagajanje poslovnega rezultata.

V letu 2013 je bila objavljena raziskava s strani Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA), ki je preučila področje oslabitev dobrega imena in drugih neopredmetenih osnovnih sredstev za 235 borznih družb iz 23 evropskih držav. V raziskavi so ugotovili, da je 47 odstotkov družb, katerih tržna vrednost konec leta 2011 je bila nižja od knjigovodske vrednosti sredstev, kar je znak za preizkus oslabitev sredstev, oblikovalo oslabitve sredstev dobrega imena. Zgolj 12 odstotkov takšnih družb pa je oblikovalo oslabitve drugih neopredmetenih sredstev (European Securities and Markets Authority, 2013, str. 9).

Glaum in Wywra (2011) sta naredila raziskavo o računovodju dobrega imena in drugih nefinančnih sredstev v času finančne krize leta 2009. Raziskava je vključevala 322 družb, ki kotirajo na evropskih borzah. Raziskava je prikazala, da je v letu 2009 izmed opazovanih 322 družb kar 244 družb oziroma 75,8 odstotka opazovanih družb pripoznalo oslabitev nefinančnih sredstev. V raziskavi, ki sta jo Glaum in Wywra izvedla za leto 2007, je delež opazovanih družb, ki so pripoznale oslabitev sredstev, znašal 49,7 odstotka.

2 MEDNARODNI RAČUNOVODSKI STANDARD 36

Aprila 2001 je Mednarodni računovodski odbor (angl. International Accounting Standards Board) sprejel MRS 36. MRS 36 je mednarodni računovodski standard, ki ureja področje oslabitve sredstev. Standard je prvotno izdal Mednarodni računovodski komite (angl. International Accounting Standards Committee) leta 1998. Standard je bil od prvotne izdaje večkrat dopolnjen in spremenjen, nazadnje leta 2013 (IFRS Foundation 2021a, str. 1415).

Standard določa postopke, ki zagotavljajo, da knjigovodska vrednost sredstev, ki jih standard ureja, ne presega njihove nadomestljive vrednosti. Če knjigovodska vrednost sredstva presega njegovo nadomestljivo vrednost, je potrebno sredstvo za ugotovljeno razliko med knjigovodsko in nadomestljivo vrednostjo oslabiti. V takšnem primeru je potrebno v

računovodskih izkazih pripoznati izgubo zaradi oslabitve sredstva (IFRS Foundation 2021a, str. 1419).

2.1 Opredelitev ključnih pojmov

Knjigovodska vrednost sredstev je vrednost, po kateri je sredstvo pripoznano v računovodskih izkazih. Knjigovodska vrednost sredstva je zmanjšana za vrednost amortizacije in akumulirane izgube zaradi oslabitve sredstva (IFRS Foundation 2021a, str. 1420).

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote predstavlja večjo od dveh postavk, in sicer bodisi njegove poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, bodisi njegove vrednosti pri uporabi (IFRS Foundation, 2021a, str. 1421).

Denar ustvarjajoča enota je najmanjša razpoznavna skupina sredstev, ki ustvarja denarne tokove, ki so v glavnem neodvisni od denarnih tokov drugih sredstev ali skupin sredstev (IFRS Foundation, 2021a, str. 1420).

Pošteno vrednost predstavlja znesek, pri katerem sta prodajalec in kupec, ki sta med seboj neodvisna, enakopravna in oba razpolagata z zadostnimi informacijami o transakciji, pripravljena zamenjati sredstvo (IFRS Foundation, 2011, str. 687).

Izguba zaradi oslabitve sredstva predstavlja znesek, za katerega knjigovodska vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote presega njegovo nadomestljivo vrednost (IFRS Foundation, 2021a, str. 1421).

2.2 Obseg uporabe

Standard MRS 36 ureja oslabitev vseh dolgoročnih in kratkoročnih sredstev, izjema so sredstva (IFRS Foundation, 2021a, str. 1419–1420):

- Zaloge;
- sredstva iz pogodb o gradbenih delih;
- sredstva iz zaslužkov zaposlencev;
- odložene terjatve za davke;
- finančni instrumenti;
- naložbene nepremičnine, izmerjene po pošteni vrednosti;
- biološka sredstva kmetijskih dejavnosti, ki so izmerjena po pošteni vrednosti in zmanjšana za ocenjene stroške v trenutku prodaje v skladu z MRS 41.

V magistrskem delu bom analiziral oslabitev naslednjih sredstev. Oslabitev sredstev, ki bodo predmet analize v magistrskem delu, ureja MRS 36 (IFRS Foundation, 2021a, str. 1419):

- zemljišča;
- zgradbe;
- oprema in stroji;
- neopredmetena osnovna sredstva z nedoločeno življenjsko dobo;
- neopredmetena osnovna sredstva, ki še niso pripravljena za uporabo;
- pridobljeno dobro ime iz naslova združitvenega posla;
- denar ustvarjajoče enote.

Računovodenje sredstev zemljišča, zgradbe, opreme in strojev ureja mednarodni računovodski standard 16 (IAS 16). Računovodenje neopredmetenih osnovnih sredstev ureja mednarodni računovodski standard 38 (IAS 38), medtem ko je sredstvo dobro ime izvzeto iz mednarodnega računovodskega standarda 38 in ga ureja IFRS 3.

2.3 Znamenja, ki nakazujejo, da utegne biti sredstvo oslabljeno

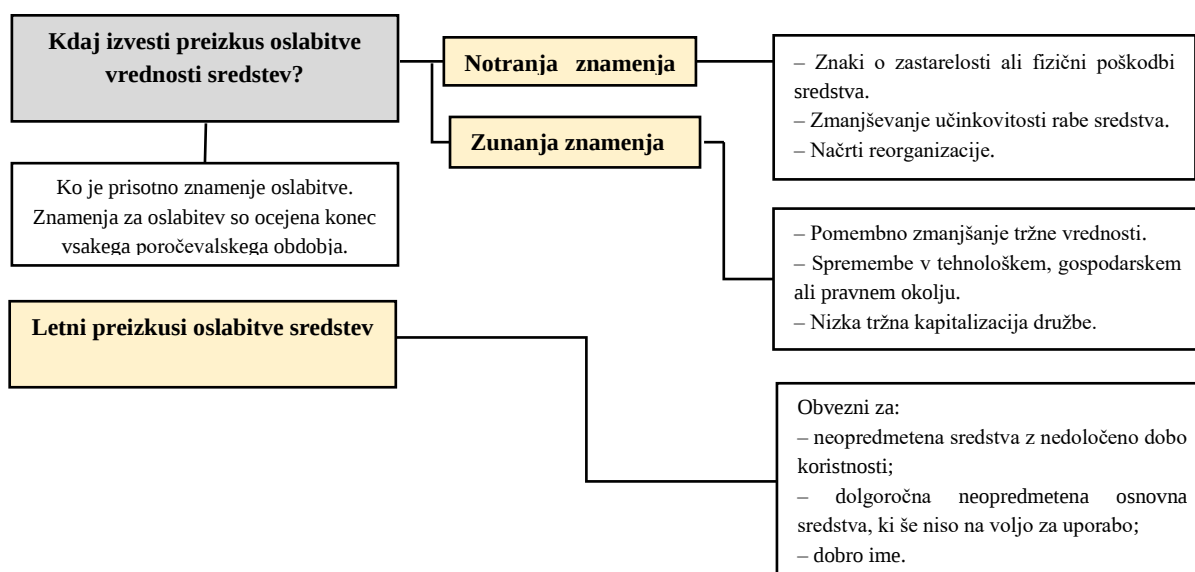
Sredstvo je potrebno oslabiti v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. MRS 36 opredeljuje znamenja, da se je potencialno pojavila izguba zaradi oslabitve. Ob vsakem takšnem znamenju mora podjetje izvesti preizkus oslabitve sredstva in formalno oceniti njegovo nadomestljivo vrednost. Če znamenj za oslabitev ni, skladno z MRS 36 ni potrebno formalno oceniti nadomestljive vrednosti (IFRS Foundation, 2021a, str. 1422).

MRS 36 opredeljuje, da se najmanj enkrat letno, vendar vedno na isti datum, opravi preizkus ocene nadomestljive vrednosti za naslednja sredstva (IFRS Foundation, 2021a, str. 1422):

- neopredmetena sredstva z nedoločeno dobo koristnosti;
- dolgoročna neopredmetena osnovna sredstva, ki še niso na razpolago za uporabo;
- dobro ime.

Slika 3 prikazuje proces vpliva notranjih in zunanjih znamenj za oslabitev na preizkus oslabitve sredstev.

Slika 3: Prikaz znamenj za preizkus oslabitve sredstev

Prirejeno po IFRS Foundation (2021a, str. 1422-1423).

Na končni datum računovodskih izkazov je potrebno vsakič oceniti, ali obstaja znamenje, da utegne biti sredstvo oslabiljeno. Pri ocenjevanju je potrebno upoštevati minimalne zunanje in notranje vire informacij (IFRS Foundation, 2021a, str. 1422).

Notranji viri informacij so (IFRS Foundation, 2021a, str. 1423):

- prisotni so dokazi o zastarelosti ali fizični poškodovanosti sredstva;
- v predmetnem obdobju so se pojavile ali se pričakujejo bistvene spremembe obsega in načina sedanje ali pričakovane uporabe sredstva z neugodnim vplivom na podjetje;
- iz virov notranjega poročanja so razvidni dokazi, ki kažejo, da je ali da bo pričakovana gospodarska uspešnost sredstva manjša od pričakovane.

Zunanji viri informacij so (IFRS Foundation, 2021a, str. 1422):

- v predmetnem obdobju se je tržna vrednost sredstva zmanjšala veliko bolj, kot je predvideno z običajno rabo;
- v predmetnem obdobju so se pojavile spremembe tehnološkega, tržnega, gospodarskega ali pravnega okolja, ki imajo negativen vpliv na okolje, v katerem deluje podjetje;
- v predmetnem obdobju so se povečale tržne obrestne mere ali druge tržne mere donosnosti naložb, ki vplivajo na financiranje sredstva ali na višino bodočih gospodarskih koristi zaradi spremenjene diskontne stopnje, uporabljene pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstva;
- knjigovodska vrednost čistih sredstev družbe je večja od njegove tržne kapitalizacije.

Prej našteti notranji in zunanji viri informacij ne vključujejo vseh virov, podjetje lahko prepozna tudi druga znamenja, da utegne biti sredstvo oslabiljeno (IFRS Foundation, 2021a, str. 1423).

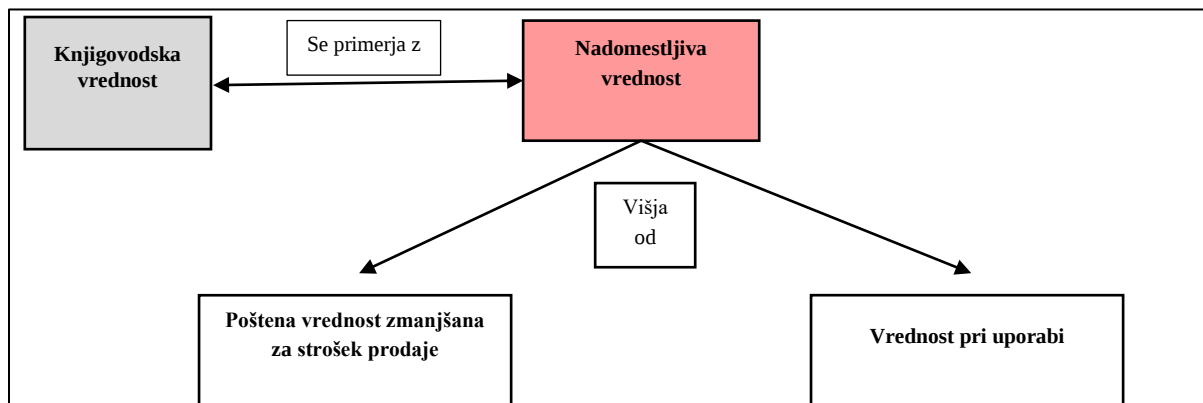
2.4 Določanje nadomestljive vrednosti

MRS 36 določa, da je nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote večja od dveh postavk, in sicer njegove poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ali njegove vrednosti pri uporabi (IFRS Foundation, 2021a, str. 1421).

MRS 36 ne predpisuje obveznega ugotavljanja poštene vrednosti sredstva, zmanjšanega za stroške prodaje, kot tudi njegove vrednosti pri uporabi. Zadostuje, da je eden od teh zneskov višji od knjigovodske vrednosti sredstva. V takšnem primeru sredstvo ni oslabiljeno in drugega zneska ni potrebno ocenjevati (IFRS Foundation, 2021a, str. 1425).

Proces preizkusa oslabilve sredstev je predstavljen na sliki 4.

Slika 4: Prikaz procesa preizkusa oslabilve sredstev

Prirejeno po PriceWaterhouseCoopers (2020, str. 7).

2.4.1 Poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje

Najboljše merilo poštene vrednosti sredstva, zmanjšane za stroške prodaje, je cena po obvezujoči pogodbi o prodaji sredstva med dvema strankama, ki sta neodvisni in zasledujeta vsaka lastne interese, popravljena za dodatne stroške, ki jih je mogoče pripisati neposredno prodaji sredstva (IASCF, brez datuma, str. 12).

V primeru, da ne obstaja obvezujoča pogodba o prodaji, ampak se sredstvo proda na delujočem trgu, je poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, enaka tržni ceni sredstva, zmanjšani za stroške prodaje (IASCF, brez datuma, str. 12).

V primeru, da cene na delujočem trgu niso razpoložljive, je cena zadnje primerljive prodaje podlaga za oceno poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, če se med datumom

transakcije in datumom ocene ni pomembno spremenilo gospodarsko okolje (IASCF, brez datuma, str. 12).

Pošteno vrednost, zmanjšano za stroške prodaje, je mogoče določiti tudi v primerih, ko za trgovanje s sredstvom ne obstaja delujoči trg. V primerih, ko ni osnove, na kateri bi se naredila ocena zneska, ki bi ga bilo mogoče pridobiti s prodajo sredstva med dvema voljnima in neodvisnima strankama, poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ni mogoče oceniti. V takšnem primeru je dovoljeno, da se vrednost pri uporabi šteje kot nadomestljiva vrednost sredstva (IFRS Foundation, 2021a, str. 1425).

2.4.1.1 Metode ocenjevanja poštene vrednosti

Metode ocenjevanja poštene vrednosti so podrobneje predstavljene v mednarodnem računovodskem standardu 13. Za ocenjevanje poštene vrednosti so opredeljene tri glavne skupine ocenjevalnih metod, vendar standard ne opredeljuje, katero izmed skupin metod uporabiti. V določenih primerih je možno uporabiti zgolj eno izmed glavnih metod ocenjevanja poštene vrednosti (Grant Thornton, 2021, str. 13).

Mednarodni računovodski standard 13 določa, da družbe pri ocenjevanju poštene vrednosti uporabijo metodo ocenjevanja, ki maksimira opazovane vložke in minimizira uporabo neopazovanih vložkov (IFRS Foundation, 2011, str. 698).

Opazovani vložek je sestavljen iz tržnih podatkov o transakcijah, ki so javno dostopni in odražajo predpostavke, ki jih udeleženci trga uporabljajo za oceno vrednosti sredstva (IFRS Foundation, 2011, str. 709).

Neopazovani vložek je sestavljen iz podatkov, ki jih ni mogoče pridobiti na trgu (IFRS Foundation, 2011, str. 710).

Glavne skupine metod ocenjevanja poštene vrednosti so (IFRS Foundation, 2011, str. 713):

- Metoda tržnega pristopa, ki za ocenjevanje poštene vrednosti uporablja cene in druge informacije, ki so nastale pri tržnih transakcijah identičnih ali podobnih sredstev.
- Metoda stroškovnega pristopa, ki za ocenjevanje poštene vrednosti odraža vrednost, ki bi bila trenutno potrebna za nadomestitev sredstva.
- Metoda dohodkovnega pristopa, ki za ocenjevanje poštene vrednosti diskontira prihodnje denarne tokove na sedanjo vrednost. Sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov odraža trenutna tržna pričakovanja o prihodnjih denarnih tokovih.

2.4.1.2 Hierarhija ocen poštene vrednosti

Ocena poštene vrednosti je hierarhično razdeljena v tri skupine glede na vhodne vloške. Skupina 1 je hierarhično najvišja in je sestavljena iz ocen poštene vrednosti, ki temeljijo na aktivnih tržnih cenah. Hierarhično najnižja je skupina 3. Ocena poštene vrednosti, ki spada v skupino 3, temelji na neopazovanih vložkih (IFRS Foundation, 2011, str. 699).

2.4.2 Vrednost pri uporabi

Vrednost pri uporabi je sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov, ki jih bo ustvarilo sredstvo ali denar ustvarjajoča enota (IFRS Foundation, 2021a, str. 1421).

Ocena vrednosti sredstva pri uporabi vključuje (IFRS Foundation, 2021a, str. 1426–1427):

- oceno prihodnjih denarnih tokov, ki jih bo sredstvo ob uporabi ustvarjalo;
- pričakovanja o potencialnih časovnih zamikih v realizaciji teh denarnih tokov;
- časovno vrednost denarja, ki jo predstavlja trenutna tržna obrestna mera brez tveganja;
- ovrednotena tveganja, povezana z lastništvom sredstva;
- druge vplive, kot na primer nelikvidnost, ki bi se upoštevala pri določanju višine prihodnjih denarnih tokov, ki bi jih sredstvo ustvarilo.

Ocenjevanje vrednosti v uporabi obsega dva koraka (IFRS Foundation, 2021a, str. 1427):

- ocena prihodnjih denarnih prilivov in odlivov iz nadaljnje uporabe ter iz končne odtujitve sredstva;
- uporaba ustrezne diskontne stopnje pri preračunu prihodnjih denarnih tokov, ki jih bo sredstvo ustvarjalo.

2.4.2.1 Ocena denarnih tokov

Ocene prihodnjih denarnih tokov morajo temeljiti na predpostavkah, ki so razumne in predstavljajo najboljšo poslovodsko oceno gospodarskih razmer v preostali dobi koristnosti sredstva. Pri ocenjevanju je potrebno zunanjim dokazom pripisovati večji pomen. Ocene prihodnjih denarnih tokov morajo temeljiti na ažurnih in interno sprejetih poslovodskih ocenah poslovanja in veljajo za največ pet let, razen če je daljše obdobje upravičeno in je možno dokazati zanesljivost napovedi (IFRS Foundation, 2021a, str. 1427).

Ocene prihodnjih denarnih tokov do konca dobe koristnosti sredstva morajo biti narejene z ekstrapolacijo ocen z uporabo ustaljenega ali padajočega odstotka rasti za naslednja leta, razen v primerih, če je upravičena uporaba rastočega odstotka (IFRS Foundation, 2021a, str. 1427).

Ocene prihodnjih denarnih tokov morajo vsebovati (IFRS Foundation, 2021a, str. 1428):

- ocene prihodnjih denarnih prilivov iz nadaljnje uporabe sredstev;
- ocene prihodnjih denarnih odlivov, ki so nujni za ustvarjanje denarnih prilivov iz nadaljnje uporabe sredstva;
- ocene potencialnih neto vrednosti denarnih tokov v primeru prodaje sredstva ob koncu njegove dobe koristnosti.

Ocene prihodnjih denarnih tokov in diskontne stopnje morajo dosledno odražati predpostavke o dvigu cen zaradi splošne rasti cen (inflacije). Če diskontna stopnja vključuje učinke podražitve zaradi splošne rasti cen, se prihodnji denarni tokovi ocenijo nominalno. Če diskontna stopnja ne vključuje učinka podražitev zaradi splošne rasti cen, se prihodnji denarni tokovi ocenijo realno, vendar je potrebno vključiti vpliv prihodnjih posebnih podražitev ali pocenitev (IFRS Foundation, 2021a, str. 1428).

Ocene prihodnjih denarnih odlivov vključujejo stroške, ki so potrebni za redno vsakodnevno vzdrževanje sredstva, ter prihodnje splošne stroške, ki se jih lahko utemeljeno in dosledno pripiše neposredni uporabi sredstva ali nanj razporedi. Ocene prihodnjih denarnih tokov morajo temeljiti na sedanjem stanju sredstva in ne vključujejo denarnih tokov iz financiranja ter davka iz dobička. Ocena prihodnjih denarnih tokov tudi ne vključuje učinkov, ki so posledica prihodnje reorganizacije družbe, za katere družba še ni zavezana, ali učinkov prihodnjih naložb v osnovna sredstva, za katere se pričakuje, da bodo izboljšala prvotno ocenjeno učinkovitost sredstva. Ocena prihodnjih denarnih tokov temelji na valuti, v kateri bodo ustvarjeni, in se tudi diskontira z uporabo ustrezne diskontne stopnje (IFRS Foundation, 2021a, str. 1429–1431).

2.4.2.2 *Diskontna stopnja*

Diskontna stopnja je opredeljena kot stopnja, ki kaže sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in pričakovano tržno premijo, ki predstavlja nadomestilo za sprejemanje tveganja. Opredeljuje donos, ki ga naložbenik zahteva ob pričakovanem denarnem toku ter tveganju, ki je povezano z lastništvom sredstva. Diskontna stopnja se oceni na podlagi stopenj, vključenih v tekoče tržne transakcije s podobnimi sredstvi ali na podlagi tehtanega povprečja stroškov kapitala podjetja, ki kotira na borzi in ima eno sredstvo ali skupino sredstev, ki so po delovanju in stopnji tveganja podobna predmetnemu sredstvu (IFRS Foundation, 2021a, str. 1431).

V primerih, kadar diskontne stopnje ni mogoče oceniti na podlagi tržnih podatkov, MRS 36 dopušča, da se uporabi za oceno diskontne mere nadomestke. Družbe lahko pri oceni diskontne stopnje uporabijo (IASCF, brez datuma, str. 31):

- tehtane povprečne stroške kapitala (angl. The weighted average cost of capital, v nadaljevanju WACC), določene z uporabo modela CAPM,
- obrestno mero pri dodatnem izposojanju (angl. Incremental borrowing rate) v podjetju in
- druge tržne obrestne mere.

Prej opredeljene tržne mere je potrebno prilagoditi, tako da odražajo, kako trg ocenjuje posebna tveganja, povezana z oceno prihodnjih denarnih tokov, in izključi tveganja, ki z oceno prihodnjih denarnih tokov niso povezana. Ovrednotiti je potrebno tudi deželno tveganje, valutno tveganje in cenovno tveganje. Ravno tako mora biti diskontna stopnja neodvisna od kapitalske strukture družbe ter od načina, kako je družba financirala nakup sredstva. Diskontna stopnja mora biti prilagojena stopnji pred davki (IASCF, brez datuma, str. 31–32).

Družbe praviloma za ugotovitev vrednosti pri uporabi uporabijo eno diskontno stopnjo. Možna je uporaba različnih diskontnih stopenj za različna obdobja, v kolikor družba opredeli več obdobj, v katerih bo vrednost pri uporabi sredstva različno občutljiva za strukture tveganja, prilagojene za posamezno obdobje (IASCF, brez datuma, str. 31).

2.5 Pripoznavanje in merjenje izgube zaradi oslabitve

MRS 36 določa, da je v primeru, kadar je nadomestljiva vrednost sredstva manjša od njegove knjigovodske vrednosti, potrebno knjigovodsko vrednost sredstva zmanjšati na njegovo nadomestljivo vrednost. Zmanjšanje na nadomestljivo vrednost predstavlja izgubo zaradi oslabitve, ki se takoj pripozna v izkazu poslovnega izida kot odhodek, razen v primeru, da je sredstvo izkazano po prevrednotenem znesku na podlagi drugega standarda. Pripoznavanje izgube iz oslabitve ima vpliv na amortizacijo. Višino amortizacije je potrebno prilagoditi popravljeni (znižani) knjigovodski vrednosti oslabiljenega sredstva in jo razporediti na preostalo dobo koristnosti sredstva (IASCF, brez datuma, str. 16).

2.6 Denar ustvarjajoče enote

Denar ustvarjajoča enota je najmanjša razpoznavna skupina sredstev, ki ustvarja denarne tokove, v glavnem neodvisne od denarnih tokov drugih sredstev ali skupin sredstev (IFRS Foundation, 2021a, str. 1420).

MRS 36 določa, da nadomestljive vrednosti posameznega sredstva ni mogoče ugotoviti v primeru, ko vrednost pri uporabi, ki jo ima predmetno sredstvo, ne more biti ocenjena blizu njegove poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ali če sredstvo ne more ustvarjati denarnih tokov, ki so v glavnem neodvisni od denarnih tokov drugih sredstev. V takšnih primerih je vrednost pri uporabi ter s tem nadomestljivo vrednost mogoče ugotoviti le za denar ustvarjajočo enoto sredstva. Prepoznavanje denar ustvarjajoče enote sredstva

vključuje presojo posloводства. Družbe pri prepoznavanju, ali so denarni tokovi iz sredstva ali skupin sredstev pretežno neodvisni od denarnih tokov od drugih sredstev ali skupin sredstev, uporablja različne dejavnike. Merilo je lahko, kako posloводство spremlja poslovanje (na ravni produktnih linij, dejavnosti, lokacije ali regije) ali kako upravlja sredstva (IFRS Foundation, 2021a, str. 1433).

Denar ustvarjajočo enoto je mogoče opredeliti tudi v primeru sredstev, ki so namenjena za proizvodnjo vmesnih proizvodov, ki se porabijo znotraj proizvodnega procesa in učinkujejo v celoti znotraj družbe. Če obstaja delujoči trg za te učinke, se takšno sredstvo ali skupina sredstev lahko pripozna kot denar ustvarjajoča enota (IFRS Foundation, 2021a, str. 1434).

Denar ustvarjajoče enote je potrebno dosledno pripoznavati iz obdobja v obdobje za isto sredstvo ali vrsto sredstev, razen v primeru upravičene spremembe. V primeru upravičene spremembe denar ustvarjajoče enote so v računovodskih izkazih potrebna dodatna razkritja (IFRS Foundation, 2021a, str. 1434).

V nadaljevanju so predstavljeni trije praktični primeri pripoznavanja denar ustvarjajočih enot (IFRS Foundation, 2021a, str. 1433):

- Primer denar ustvarjajoče enote 1; Rudarsko podjetje je lastnik zasebne železniške proge, s katero podpira svojo osnovno dejavnost rudarjenja. Zasebna železniška proga se lahko proda zgolj za odpadno vrednost železniških tirov in ne ustvarja lastne denarne tokove, ki so neodvisni od drugih sredstev rudarskega podjetja. Nadomestljivo vrednost zasebne železniške proge ni mogoče oceniti, ker je njena vrednost pri uporabi z veliko gotovostjo različna od odpadne vrednosti železniških tirov. Nadomestljiva vrednost se lahko izračuna zgolj na ravni denar ustvarjajoče enote, ki ji pripada zasebna železniška proga, v tem primeru je to celotno rudarsko podjetje.
- Primer denar ustvarjajoče enote 2; Avtobusno podjetje zagotavlja storitve prevoza za pet relacij. Avtobusno podjetje ima sklenjeno z občino pogodbo, ki zahteva zagotavljanje prevozov na vseh petih relacijah. Sredstva, potrebna za zagotovitev prevozov, in denarne tokove, ustvarjene za vsako relacijo, je možno alocirati na posamezno relacijo. Ena izmed relacij ustvarja izgubo. Avtobusno podjetje zaradi pogodbenih določil nima možnosti ukinitve relacije, ki ustvarja izgubo, posledično ni mogoče opredeliti denar ustvarjajočo enoto na ravni posamezne relacije, čeprav ustvarjajo neodvisne denarne tokove, ampak je denar ustvarjajoča enota celotno avtobusno podjetje.
- Primer denar ustvarjajoče enote 3; Avtobusno podjetje zagotavlja storitve prevoza za pet relacij. Avtobusno podjetje ima sklenjeno z občino pogodbo, ki zahteva zagotavljanje prevozov na vseh petih relacijah. Sredstva, potrebna za zagotovitev prevozov, in denarne tokove, ustvarjene za vsako relacijo, je možno alocirati na posamezno relacijo. Ena izmed relacij ustvarja izgubo. Avtobusno podjetje zaradi pogodbenih določil nima možnosti ukinitve relacije, ki ustvarja izgubo, posledično ni mogoče opredeliti denar

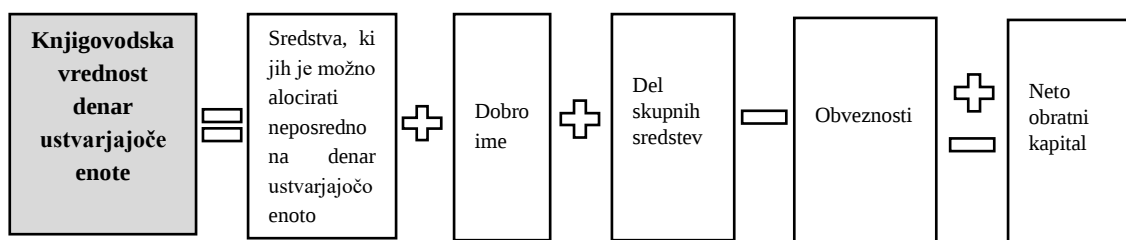
ustvarjajočo enoto na ravni posamezne relacije, čeprav ustvarjajo neodvisne denarne tokove, ampak je denar ustvarjajoča enota celotno avtobusno podjetje.

2.6.1 Ugotavljanje nadomestljive vrednosti denar ustvarjajoče enote

Opredelitev nadomestljive vrednosti denar ustvarjajoče enote je enaka kot pri posameznem sredstvu. Nadomestljiva vrednost denar ustvarjajoče enote je večja izmed dveh vrednosti, in sicer bodisi poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, bodisi vrednosti pri uporabi. Knjigovodska vrednost denar ustvarjajoče enote in nadomestljiva vrednost denar ustvarjajoče enote morata biti ugotovljeni na enaki osnovi (IFRS Foundation, 2021a, str. 1434).

Na sliki 5 je prikazana sestava knjigovodske vrednosti denar ustvarjajoče enote.

Slika 5: Prikaz sestave knjigovodske vrednosti denar ustvarjajoče enote

Vir: BDO (2021, str. 17).

Knjigovodska vrednost denar ustvarjajoče enote vključuje (IFRS Foundation, 2021a, str. 1435):

- knjigovodsko vrednost sredstev, ki jih je mogoče neposredno opredeliti na denar ustvarjajočo enoto ali jih nanjo ustrezno razporediti in ki bodo ustvarjala prihodnje denarne tokove;
- knjigovodska vrednost denar ustvarjajoče enote ne vključuje obveznosti, razen v primerih, ko nadomestljive vrednosti denar ustvarjajoče enote ni mogoče ugotoviti brez upoštevanja obveznosti.

Določena sredstva ustvarjajo prihodnje denarne tokove, vendar v nekaterih primerih takšna sredstva ni mogoče utemeljeno in dosledno razporejati na denar ustvarjajočo enoto. Primer takšnih sredstev sta dobro ime in skupna sredstva (IFRS Foundation, 2021a, str. 1435).

2.6.2 Denar ustvarjajoče enote in dobro ime

Dobro ime je neopredmeteno osnovno sredstvo, ki nastane ob nakupu družb, predstavlja presežek plačanega zneska nad pridobljenim čistim premoženjem prevzetega podjetja (Hargrave, 2022).

MRS 36 določa, da je potrebno za namen preizkusa oslabitve dobrega imena dobro ime, ki je ustvarjeno ob nakupu, od dneva nakupa razporediti vsaki denar ustvarjajoči enoti ali skupini denar ustvarjajočih enot, za katere se pričakuje, da bodo zaradi nakupa imele koristi. Vse denar ustvarjajoče enote ali skupine enot, na katere se razporedi dobro ime, morajo (IFRS Foundation, 2021a, str. 1436):

- predstavljati najnižjo raven, na kateri se v družbi spremlja dobro ime za interne potrebe odločanja;
- vrednost dobrega imena ne sme presegati vrednost poslovnega odseka skladno z določili mednarodnega standarda računovodskega poročanja 8.

Dobro ime, pripoznano pri poslovni transakciji, je sredstvo, ki predstavlja prihodnje gospodarske koristi, ki izvirajo iz drugih sredstev, pridobljenih pri poslovni transakciji, ki niso individualno opredeljena in ločeno pripoznana. Dobro ime ne ustvarja denarnih tokov ločeno od drugih sredstev ali skupin sredstev in ima pogosto vpliv na denarne tokove na več denar ustvarjajočih enot. Dobro ime včasih ni mogoče alocirati zgolj eni denar ustvarjajoči enoti, ampak samo skupini denar ustvarjajočih enot. Posledično je lahko najnižja raven, pri kateri poslovodstvo za namene odločanja spremlja dobro ime, sestavljena iz več denar ustvarjajočih enot, na katere ima dobro ime vpliv, vendar nanje ni in ne more biti razporejeno (IFRS Foundation, 2021a, str. 1437).

Če ima dobro ime vpliv na denar ustvarjajočo enoto, vendar nanjo ni pripoznano, je za takšno denar ustvarjajočo enoto potrebno izvesti preizkus za oslabitev vsakič, ko se pojavi znamenje oslabitve. Ugotovljeno nadomestljivo vrednost denar ustvarjajoče enote se primerja z njeno knjigovodsko vrednostjo, ki ne vsebuje dobrega imena (IFRS Foundation, 2021a, str. 1438).

Za denar ustvarjajočo enoto, na katero je razporejeno dobro ime, je potrebno izvesti preizkus oslabitve letno in vsakič, ko se pojavi znamenje za potencialno oslabitev. Denar ustvarjajočo enoto je potrebno oslabiti takrat, ko je njena knjigovodska vrednost, ki vključuje dobro ime, višja od ugotovljene nadomestljive vrednosti denar ustvarjajoče enote (IFRS Foundation, 2021a, str. 1439).

2.6.3 Denar ustvarjajoče enote in skupna sredstva

Skupna sredstva so skupinska ali oddelčna sredstva, kot so zgradbe sedeža družbe, oprema za računalniško obdelavo podatkov ali raziskovalni center družbe. Skupna sredstva ne ustvarjajo denarnih tokov neodvisno od drugih sredstev ali skupin sredstev. Knjigovodske vrednosti skupnih sredstev ni možno v celoti pripisati preučevani denar ustvarjajoči enoti (IFRS Foundation, 2021a, str. 1440).

Skupna sredstva ne ustvarjajo ločenih denarnih tokov, zato ni mogoče ugotoviti nadomestljive vrednosti posameznega skupnega sredstva. Nadomestljivo vrednost skupnega sredstva je mogoče določiti, če ga namerava poslovodstvo odtujiti. V primerih, ko obstaja

znamenje, da utegne biti skupno sredstvo oslabiljeno, se nadomestljiva vrednost ugotovi za denar ustvarjajočo enoto, ki ji to sredstvo pripada, ter se primerja s knjigovodsko vrednostjo te denar ustvarjajoče enote (IFRS Foundation, 2021a, str. 1440).

2.6.4 Izguba zaradi oslabitve pri denar ustvarjajoči enoti

Izguba zaradi oslabitve se pri denar ustvarjajoči enoti pripozna takrat, ko je nadomestljiva vrednost denar ustvarjajoče enote manjša od knjigovodske vrednosti enote. Izguba zaradi oslabitve zmanjša vrednost denar ustvarjajoče enote. Izgubo iz oslabitve je potrebno razporediti po naslednjem vrstnem redu (IFRS Foundation, 2021a, str. 1441):

- v prvem koraku se zmanjša knjigovodsko vrednost dobrega imena, razporejenega na denar ustvarjajočo enoto;
- v drugem koraku se zmanjša knjigovodska vrednost preostalih sredstev, razporejenih na denar ustvarjajočo enoto, sorazmerno z njihovo knjigovodsko vrednostjo.

V primeru, ko ocena nadomestljive vrednosti vsakega posameznega sredstva denar ustvarjajoče enote ni možna, se izgubo zaradi oslabitve poljubno razporedi na sredstva takšne enote, razen na dobro ime. Izgubo zaradi oslabitve se pripozna v izkazu poslovnega izida (IFRS Foundation, 2021a, str. 1441).

2.7 Odprava izgube zaradi oslabitve

MRS 36 zahteva, da družbe na dan bilance stanja ocenijo, ali obstajajo znamenja, da izgube iz oslabitev sredstev iz preteklih let ne obstajajo več ali so se zmanjšale. Ob obstoju takšnega znamenja je potrebno ponovno narediti oceno nadomestljive vrednosti takšnega sredstva (IFRS Foundation, 2021a, str. 1443).

Pri oceni obstoja znamenja, da izgube zaradi oslabitve, pripoznane v preteklih letih, ni več ali da se je zmanjšala, se upošteva znamenja iz zunanjih in notranjih virov (IFRS Foundation, 2021a, str. 1443–1444).

Znamenja iz zunanjih virov informacij (IFRS Foundation, 2021a, str. 1443–1444):

- tržna vrednost sredstva se je v predmetnem obdobju občutno povečala;
- pojav pomembnih sprememb v tehnološkem, tržnem, gospodarskem ali pravnem okolju, ki imajo pozitiven vpliv na delovanje sredstva in družb v predmetnem obdobju;
- zmanjšanje tržnih obrestnih mer ali drugih tržnih mer donosnosti naložb, ki bodo imele verjeten vpliv na uporabljeno diskontno stopnjo pri izračunu vrednosti v uporabi ter posledično povečale nadomestljivo vrednost sredstva.

Znamenja iz notranjih virov informacij (IFRS Foundation, 2021a, str. 1444):

- pojav pomembnih sprememb obsega ali načina sedanje ali pričakovane uporabe sredstva s pozitivnim vplivom na družbo v predmetnem obdobju;
- iz virov notranjega poročanja so razvidni dokazi, ki kažejo, da je ali da bo pričakovana gospodarska uspešnost sredstva večja od pričakovane v predmetnem obdobju.

Izgubo iz oslabitve, ki je bila pripoznana v preteklih obdobjih, za sredstva, razen dobrega imena, je potrebno odpraviti samo, če je prišlo do sprememb v ocenah, uporabljenih za izračun nadomestljive vrednosti. V takšnih primerih je potrebno knjigovodsko vrednost sredstva prilagoditi nadomestljivi vrednosti sredstva (IFRS Foundation, 2021a, str. 1444).

2.7.1 Odprava izgube iz oslabitve za posamezno sredstvo

Za posamezno sredstvo velja, da povečana nadomestljiva vrednost zaradi odprave izgube iz oslabitve iz preteklih obdobj ne sme presegati knjigovodske vrednosti, zmanjšane za akumulirano amortizacijo, v primeru, da v preteklih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve. Vsako povečanje knjigovodske vrednosti, ki je višje od knjigovodske vrednosti, zmanjšane za nabrano amortizacijo, v primeru, da v preteklih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve, predstavlja prevrednotenje oziroma krepitev sredstva (IFRS Foundation, 2021a, str. 1445).

Odpravo izgube iz oslabitve sredstva je potrebno ob nastanku pripoznati v izkazu poslovnega izida kot prihodek, razen v primeru, če je sredstvo, pripoznano v prevrednotenem znesku, skladno z drugim računovodskim standardom (IFRS Foundation, 2021a, str. 1445).

2.7.2 Odprava izgube iz oslabitve za denar ustvarjajočo enoto in dobro ime

Pri odpravi izgube iz oslabitve denar ustvarjajoče enote je potrebno obravnavati vsa posamezna sredstva, razen dobrega imena, ki tvorijo denar ustvarjajočo enoto. Za višino odpravljenе izgube iz oslabitve je potrebno povečati knjigovodsko vrednost posameznih sredstev, razen dobrega imena (IFRS Foundation, 2021a, str. 1445).

Odpravo izgube iz oslabitve denar ustvarjajoče enote je potrebno ob nastanku pripoznati v izkazu poslovnega izida kot prihodek, razen v primeru, če je sredstvo, pripoznano v prevrednotenem znesku, skladno z drugim računovodskim standardom (IFRS Foundation, 2021a, str. 1445).

Pri odpravi izgube iz oslabitve dobrega imena velja, da se pripoznana izguba zaradi oslabitve dobrega imena v prihodnjih obdobjih ne odpravlja (IFRS Foundation, 2021a, str. 1446).

2.7.3 Odprava izgube iz oslabitve in ponovne oslabitve

Odprava izgube iz oslabitve na prevrednotenem sredstvu neposredno povečuje presežek iz prevrednotenja za predmetno skupino sredstev, vendar zgolj do višine, za katero je bila za to skupino sredstev v preteklosti pripozna izguba iz oslabitve. Odprava izgube, ki presega to vrednost, se pripozna v izkazu poslovnega izida kot odhodek (IPSASB, 2016, str. 6).

2.8 Razkritja

MRS 36 zahteva, da družbe pri poročanju v ustreznem obdobju v izkazu poslovnega izida razkrijejo znesek izgube zaradi oslabitve sredstev in znesek odprave izgube zaradi oslabitve sredstev (IFRS Foundation, 2021a, str. 1446).

Družbe morajo za posamezna sredstva, vključno z dobrim imenom, ali za denar ustvarjajoče enote, za katera je bila pripoznana ali odpravljena izguba zaradi oslabitve, razkriti naslednje informacije (IFRS Foundation, 2021a, str. 1446):

- dogodke in okoliščine, zaradi katerih je prišlo do izgube ali odprave izgube iz oslabitve sredstev;
- znesek pripoznane izgube ali odprave izgube iz oslabitve sredstev;
- za posamezno sredstvo, informacijo o sredstvu in, če družba poroča v skladu z mednarodnim standardom računovodskega poročanja 8 (IFRS 8), še odsek, ki mu sredstvo pripada;
- za denar ustvarjajočo enoto je potrebno podati njen opis, znesek izgube ali odprave izgube zaradi oslabitve sredstev po skupinah sredstev ter informacijo, ali je prišlo do sprememb pri agregaciji sredstev;
- kako je izračunana nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote, poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, ali vrednost pri uporabi;
- če je nadomestljiva vrednost enaka pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje, je potrebno razkriti podlago, ki je bila uporabljena pri določanju poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje;
- če je nadomestljiva vrednost enaka vrednosti pri uporabi, je potrebno razkriti diskontno stopnjo, uporabljeno za diskontiranje prihodnjih denarnih tokov, ki izvirajo iz predmetnega sredstva.

Za denar ustvarjajoče enote ali skupine denar ustvarjajočih enot, na katere je alocirana knjigovodska vrednost dobrega imena ali neopredmetenega sredstva z nedoločeno dobo koristnosti, ki je v primerjavi s celotno knjigovodsko vrednostjo dobrega imena ali sredstva z nedoločeno dobo koristnosti pomembna, je potrebno razkriti vse prej navedene informacije ter (IFRS Foundation, 2021a, str. 1448):

- znesek knjigovodske vrednosti dobrega imena ali sredstva z nedoločeno dobo koristnosti, pripoznanega na denar ustvarjajočo enoto ali skupino enot;
- osnova, na kateri je bila ugotovljena nadomestljiva vrednost denar ustvarjajoče enote, poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, ali vrednosti pri uporabi.

Če je za ugotovitev nadomestljive vrednosti uporabljena poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, ki za ugotovitev poštene vrednosti ne uporablja tržne cene (angl. quoted price), je potrebno razkriti ključne predpostavke, na podlagi katerih je poslovodstvo naredilo oceno poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, in ki imajo največji vpliv na nadomestljivo vrednost. Potrebno je opisati pristop poslovodstva pri določitvi vrednosti ključnih predpostavk (IFRS Foundation, 2021a, str. 1449).

Če je za ugotovitev nadomestljive vrednosti uporabljena vrednost v uporabi, je potrebno razkriti ključne predpostavke, na podlagi katerih je narejena ocena prihodnjih denarnih tokov. Ključne predpostavke so tiste, ki imajo največji vpliv na nadomestljivo vrednost. Potrebno je opredeliti časovno obdobje načrtovanih prihodnjih projekcij in stopnjo rasti prihodkov, ki je uporabljena za izračun denarnih tokov po preteku načrtovanih obdobj denarnih tokov. Ravno tako je potrebno razkriti diskontno stopnjo, ki je bila uporabljena pri diskontiranju prihodnjih denarnih tokov (IFRS Foundation, 2021a, str. 1449).

MRS 36 zahteva tudi razkritje občutljivosti nadomestljivih vrednosti v primerih, ko so spremembe v ključnih predpostavkah možne in bi spremembe ključnih predpostavk povzročile oslabitev sredstev. Analize občutljivosti se lahko nanašajo na ključne predpostavke, kot so stopnje rasti prihodkov, diskontne stopnje, parametri znotraj diskontne stopnje, operativne marže in njihov vpliv na prihodke ali količinsko prodajo (BDO, 2021, str. 50).

2.9 Poslovodsko prilagajanje poslovnega izida in oslabitev sredstev

Poslovodsko prilagajanje poslovnega izida je strategija poslovodstva, s katero prilagaja poslovni izid tako, da poslovni rezultat dosega pričakovane vrednosti notranjih ali zunanjih deležnikov. Poslovodstvo skuša skozi leta prikazovati stabilen poslovni rezultat in se izogiba obdobjem odličnih in obdobjem slabih poslovnih rezultatov. Glavni razlogi za prilagajanje poslovnega rezultata so doseganje variabilnih nagrad poslovodstva, doseganje zastavljenih internih ciljev in pričakovanj zunanjih analitikov, davčno optimiziranje, povečanje vrednosti družbe ter ustvarjanje občutka stabilnega poslovanja (Touvila, 2022).

2.9.1 Poslovodsko prilagajanje poslovnega izida in naravne katastrofe

Pričakovanja lastnikov so navadno, da poslovodstvo v času povečuje njihov dobiček. Trend rasti dobička se navadno v času ustavi. Naravne katastrofe poslovodstvu tako predstavljajo popoln zunanji dejavnik, ki ima negativen vpliv na poslovanje, in odlično priložnost, da

poslovodstvo zniža pričakovanja lastnikov o rasti prihodnjih dobičkov. Dodatno v primeru naravnih katastrof obstaja s strani lastnikov večje razumevanje za ustvarjene izgube oziroma negativne posledice za poslovodstvo so v primeru izgub v času naravne katastrofe manjše kot sicer. Izgube, ustvarjene v času naravnih katastrof, ravno tako niso neposredno povezane s sposobnostjo poslovodstva in takšne izgube nimajo negativnega vpliva na ugled poslovodstva (Cheng, Park, Pierce & Zahng, 2019, str. 2).

Primeri računovodskih postavk, ki se lahko uporabijo za prilagajanje poslovnega izida, so (Cheng, Park, Pierce & Zahng, 2019, str. 18):

- oblikovanje rezervacij za prestrukturiranje,
- oslabitve sredstev,
- odpisi sredstev,
- oblikovanje rezervacij za tožbe in
- oblikovanje rezervacij, povezanih z naravno katastrofo.

2.9.2 Poslovodsko prilagajanje poslovnega izida in uporaba mehanizmov oslabitve sredstev

Raziskavo, ki preučuje poslovodsko prilagajanje poslovnega izida preko oslabitve sredstev, sta izvedla Avallone in Quagli (2015). V njej sta preučevala komponente preizkusa oslabitve sredstev, kjer ima poslovodstvo največjo možnost prilagajanja vhodnih komponent preizkusa oslabitve sredstev. Komponente preizkusa oslabitve sredstev, kjer ima poslovodstvo največ diskrecijske pravice, so ocena prihodnjih denarnih tokov, ocena rasti denarnih tokov po izteku planskega obdobja in uporabljena diskontna stopnja. Vse tri ključne komponente temeljijo na ocenah poslovodstva, imajo izjemen vpliv na izračun vrednosti pri uporabi in so težko preverljive (Avallone & Quagli, 2015, str. 1).

3 TEORETIČNI OKVIR ZA DOLOČANJE DISKONTNE STOPNJE PRI PREIZKUSU OSLABITVE SREDSTEV SKLADNO Z MRS 36

Diskontirani denarni tokovi in diskontne stopnje se pogosto pojavljajo pri aplikaciji mednarodnih računovodskih standardov. Določitev ustrezne diskontne stopnje je zahtevno področje finančnega poročanja, ki je lahko vir pomembnih negotovosti, povezanih z računovodskimi ocenami. Ključni izzivi so povezani z uporabo ocen pri sestavi ustrezne diskontne stopnje (Financial Reporting Council, 2022, str. 3).

Uporaba diskontnih stopenj je ključna, ko družbe za sredstvo ali denar ustvarjajočo enoto ugotavljajo nadomestljivo vrednost. Skladno z MRS 36 mora diskontna stopnja odražati časovno vrednost denarja in tveganja, specifična za sredstvo ali denar ustvarjajočo enoto, če

ocena prihodnjih denarnih tokov ni bila prilagojena za ta tveganja (Husmann, Schmidt & Seidel, 2006, str. 1).

Diskontna stopnja je ključen element za preračunavanje prihodnjih denarnih tokov na sedanjo vrednost. V primeru, da je diskontna stopnja 0, se ne upošteva časovne razsežnosti denarja. Diskontna stopnja ima ključen vpliv na sedanjo vrednost in določa zahtevano donosnost. Višja diskontna stopnja zniža neto sedanjo vrednost, medtem ko nižja diskontna stopnja neto sedanjo vrednost poviša (Pšunder & Cirman, 2011, str. 549).

V prilogi MRS 36 je opredeljeno, kako določiti ustrezno diskontno stopnjo. V finančni teoriji se diskontno stopnjo pogosto imenuje strošek kapitala. Na splošno je mogoče strošek kapitala oceniti s primerjavo tržnih cen podobnih sredstev in jih prilagoditi tako, da odražajo tveganja, specifična za sredstva (Husmann, Schmidt & Seidel, 2006, str. 1).

V primerih, kadar diskontne stopnje ni mogoče oceniti na podlagi tržnih podatkov, MRS 36 dopušča, da se uporabi za oceno diskontne mere nadomestke. Družba lahko pri oceni diskontne stopnje uporabi (IASFC, brez datuma, str. 31):

- WACC, določene z uporabo modela CAPM,
- obrestno mero pri dodatnem izposojanju v podjetju in
- druge tržne obrestne mere.

Diskontna stopnja se pri izračunu sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov sredstva uporabi po spodnji matematični formuli (1) (Shenmare, brez datuma):

$$PV = \frac{CF}{(1+r)} + \frac{CF}{(1+r)^2} + \frac{CF}{(1+r)^3} + \dots + \frac{CF}{(1+r)^n} \quad (1)$$

Kjer so:

PV = sedanja vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote,

CF = prihodnji denarni tokovi sredstva ali denar ustvarjajoče enote,

r = diskontna stopnja ali strošek kapitala.

3.1 Določitev tehtanega povprečnega stroška kapitala (WACC) z uporabo modela CAPM

Tehtani povprečni strošek kapitala je stopnja donosa, ki jo zahtevajo vlagatelji na vložena sredstva. Tehtani povprečni strošek kapitala odraža stopnjo tveganja podjetja ter njegov položaj na trgu (Stubelj, Dolenc & Jerman, 2014, str. 55–56).

3.1.1 Tehtani povprečni strošek kapitala (WACC)

Metodologija izračuna tehtanega povprečnega stroška kapitala temelji na splošno uporabljeni definiciji, kjer je kapital sestavljen iz vseh finančnih virov, navadnega,

prednostnega lastniškega kapitala in dolgoročnega dolga. Matematično je izračun tehtanega povprečnega stroška kapitala izražen s spodnjo enačbo (2) (Stubelj, Dolenc & Jerman, 2014, str. 56–58):

$$WACC = w_d r_d (1 - T) + w_s r_s + w_{ps} r_{ps} \quad (2)$$

Kjer so:

W_d = odstotek dolga,

W_s = odstotek lastniškega kapitala,

W_{ps} = odstotek prednostnega lastniškega kapitala,

R_d = strošek dolga,

R_s = strošek lastniškega kapitala,

R_{ps} = strošek prednostnega lastniškega kapitala,

T = davčna stopnja.

Kljub splošno sprejeti teoriji je pri izračunu tehtanega povprečnega stroška kapitala prisotnih kar nekaj dilem, kako teorijo aplicirati v praksi. Razlike pri izbiri ključnih vhodnih podatkov lahko vodijo do precejšnih razlik pri končnem izračunu tehtanega povprečnega stroška kapitala (Bruner, Eades, Harris & Higgins, 1998, str. 13).

3.1.1.1 Strošek dolga

Družbe v praksi večkrat uporabljajo različne vrste dolga z različnimi efektivnimi obrestnimi merami. Za družbe, ki so izdale obveznice na delujočih finančnih trgih, se za strošek dolga lahko uporabi donosnost izdanih obveznic. V primeru, da podjetje ni izdalo lastnih obveznic, se lahko uporabi za določitev stroškov dolga donosnost obveznic podobne družbe. Na razvitih finančnih trgih se družbe z izdajo obveznic redko financirajo. Za določitev stroška dolga se alternativno lahko upošteva donosnost državnih ali podjetniških obveznic, ki so prilagojene tako, da odražajo ustrezno stopnjo tržnega tveganja (Stubelj, Dolenc & Jerman, 2014, str. 64).

3.1.1.2 Strošek navadnega in prednostnega lastniškega kapitala

Kapital delimo na navadni ali prednostni kapital, kar pomeni, da podjetje lahko izda navadne ali prednostne delnice. Za izračun stroška lastniškega kapitala se uporablja vrsto metod in modelov, kot so: model CAPM, trifaktorski model Fama in French, model teorije arbitražnega oblikovanja cen in drugi (Stubelj, Dolenc & Jerman, 2014, str. 64–65).

MRS 36 pri testu slabitev sredstev določajo, da podjetja za diskontno stopnjo lahko uporabijo tehtane povprečne stroške kapitala, določene z uporabo modela CAPM, zato bom v nadaljevanju dela podrobneje predstavil samo model CAPM.

3.1.2 Ugotovitev stroška lastniškega kapitala z uporabo modela CAPM

Sodobna finančna teorija temelji na dveh ključnih predpostavkah. Prva je, da so trgi učinkoviti, druga je, da se investitorji obnašajo racionalno ter da poskušajo maksimirati donosnost svojih sredstev znotraj meja sprejemljivih tveganj (Al-Afeef, 2017, str. 182).

Prvi model, ki predpostavlja racionalnost trgov, je model CAPM (angl. Capital asset pricing model). Razvila sta ga Sharpe v letu 1964 in Linter v letu 1965 (Rossi, 2016, str. 604).

Model CAPM poda natančno napoved o razmerju med tveganjem in pričakovanim donosom ter je še danes široko uporabljen. Ključne predpostavke modela CAPM se delijo na individualno obnašanje investitorjev ter strukturo trga. Predpostavke modela CAPM, ki se nanašajo na individualno obnašanje investitorjev (Bodie, Kane & Marcus, 2018, str. 278):

- investitorji se obnašajo racionalno;
- predvideva se samo eno obdobje držanja investicije;
- investitorji imajo homogena pričakovanja, kar pomeni, da se vsi investitorji strinjajo o pričakovanih donosih in tveganjih.

Predpostavke modela CAPM, ki se nanašajo na strukturo trga (Bodie, Kane & Marcus, 2018, str. 278):

- z vsemi sredstvi je možno trgovati na organiziranih trgih;
- investitorji sredstva lahko posodijo ali si jih sposodijo po netvegani stopnji ter lahko sredstva, ki kotirajo na organiziranem trgu, prodajo na kratko;
- ni davkov;
- ni transakcijskih stroškov.

Model CAPM matematično predstavlja naslednja enačba (3) (Mukherji, 2011, str. 75):

$$Ke = Rf + (Rm - Rf) \beta e, \quad (3)$$

Kjer so:

Ke = zahtevana stopnja donosa lastniškega kapitala,

Rf = stopnja donosa za netvegano naložbo,

Rm = stopnja donosa tržnega premoženja,

(Rm - Rf) = premija za tržno tveganje,

βe = mera sistematičnega tveganja.

Zgornja enačba ponazarja ključne elemente, ki so potrebni za izračun zahtevane stopnje donosnosti.

3.1.2.1 Netvegana stopnja donosa

Netvegano stopnja donosa predstavlja donos vrednostnega papirja, katerega pričakovan donos je enak dejanskemu, kar v praksi ne obstaja. V praksi se kot netvegano stopnjo donosa uporablja obrestno mero kratkoročnih ali dolgoročnih vrednostih papirjev, kot so državne obveznice in zakladne menice (Mukherji, 2011, str. 75-76).

3.1.2.2 Premija za tržno tveganje

Premija za tržno tveganje premoženja je povprečna donosnost, ki jo vlagatelji zahtevajo za sprejemanje naložb, ki so bolj tvegane. Premija za tržno tveganje je razlika med dolgoročno povprečno stopnjo donosnosti borznega indeksa in netvegane stopnje donosa (KPMG International, 2020c, str. 5).

3.1.2.3 Koeficient beta

Koeficient beta je mera občutljivosti naložbe ali portfelja v primerjavi s spremembami celotnega trga. Izražen je kot kovarianca donosov vrednostnega papirja in tržnega indeksa, ki je v razmerju z variiranjem donosa tržnega indeksa v določenem obdobju. Koeficient beta predstavlja spodnja enačba (4) (Kenton, 2022):

$$\text{Koeficient beta } (\beta) = \frac{\text{Kovarianca } (R_e, R_m)}{\text{Varianca } (R_m)} \quad (4)$$

Kjer so:

R_e = stopnja donosa posameznega vrednostnega papirja,

R_m = stopnja donosa trga,

kovarianca = kako so spremembe donosa posameznega vrednostnega papirja povezane s spremembami celotnega trga,

varianca = varianca trga.

Tabela 1 prikazuje prikaz vpliv koeficienta beta na ceno vrednostnega papirja.

Tabela 1: Prikaz vpliva koeficienta beta

Vrednost koeficienta beta	Smer gibanja cene	Spremembe gibanja cene
Beta > 1	Enako kot trg.	Večje kot spremembe gibanja cen trga.
Beta = 1	Enako kot trg.	Enako kot trg.
0 < Beta < 1	Enako kot trg.	Manjše kot spremembe gibanja cen trga.
Beta = 0	Spremembe v ceni vrednostnega papirja niso korelirane s smerjo gibanja trga.	
Beta < 0	Spremembe v ceni vrednostnega papirja so nasprotne smeri gibanja trga.	

Prirejeno po BDO (2021, str. 40).

3.1.2.4 Kritika modela CAPM

Prednost modela CAPM je, da predstavlja model, s katerim na podlagi predpostavk izmerimo tveganje ter razmerje med tveganjem in pričakovano donosnostjo. Vendar so se empirični testi modela v praksi pokazali kot problematični. Težave z empirični testi modela so lahko posledica preveč poenostavljenih predpostavk, na katerih temelji model, ali pa tudi težavnosti implementacije pravih testov modela (Fama & French, 2004, str. 25).

Glavne kritike preveč poenostavljenih predpostavk modela CAPM so predstavljene v tabeli 2.

Tabela 2: Glavne kritike preveč poenostavljenih predpostavk modela CAPM

CAPM	Dejansko stanje
Homogena pričakovanja. Vsi investitorji imajo enaka pričakovanja o prihodnjih donosih sredstev.	Heterogena pričakovanja. Vsi investitorji nimajo enakih pričakovanj o prihodnjih donosih sredstev.
Investitorje zanimata samo pričakovan donos in volatilitet njihov naložb.	Investitorje zanimajo tudi nihanja na trgu, zlomi trga in bankroti podjetij.
Vsi investitorji uporabljajo enako vrednost beta za vse naložbe.	Investitorji uporabljajo različne vrednosti beta za različne naložbe.
Vsi investitorji imajo naložbe sestavljene iz tržnega portfelja (angl. market portfolio).	Investitorji imajo različno sestavljen portfelj naložb.
Vsi investitorji predvidevajo enako višino premije za tržno tveganje.	Investitorji uporabljajo različne višine premij za tržno tveganje.
Tržna premija za tveganje je razlika med pričakovanim donosom tržnega portfelja in netvegane donosa.	Tržna premija za tveganje ni razlika med pričakovanim donosom tržnega portfelja in netvegane donosa.

Prirjeno po Fernandez (2015, str. 4).

Kritike modela CAPM se ne nanašajo zgolj na preveč poenostavljene predpostavke, ki na dejanskih trgih ne veljajo. Kritike se nanašajo tudi na komponente formule CAPM za izračun stroškov kapitala.

Netvegano stopnjo donosa v poslovnih financah predstavlja naložba, za katero z gotovostjo vemo, da bo njena dejanska donosnost enaka pričakovani donosnosti. Če bo dejanska donosnost z gotovostjo enaka pričakovani donosnosti, mora veljati, da ne sme obstajati možnost stečaja. Posledično za netvegano stopnjo donosa ne moremo vzeti donosnosti zasebnih vrednostih papirjev, saj vedno obstaja možnost stečaja. Naložbe, ki se lahko štejejo za netvegane, so državne obveznice. Vendar tudi pri državnih obveznicah lahko pride do razmer, ki privedejo do tega, da dejanska donosnost ne bo enaka pričakovani donosnosti (na primer sprememba političnega režima in nespoštovanje zavez prejšnjega režima). Da naložbo lahko označimo za netvegano, mora tudi veljati, da ne sme biti tveganja, povezanega z reinvestiranjem (Damodaran, 2008).

V literaturi je veliko kritik in pomislekov glede ustreznosti koeficienta beta pri izračunu stroškov kapitala. Ena izmed perečih tem je njegova stabilnost v daljšem časovnem obdobju. Oceno koeficienta beta je možno narediti zgolj na podlagi zgodovinskih podatkov. Posledično je rezultat zgodovinski koeficient beta, katerega ustreznost uporabe za oceno prihodnjega beta koeficienta je vprašljiva. Stabilnost koeficienta beta skozi daljše časovno obdobje je preučevalo več študij. Opazne so bile spremembe koeficienta beta skozi opazovana časovna obdobja (Mirza & Shabbir, 2005, str. 40).

Vprašanja se pojavljajo tudi glede samega izračuna koeficienta beta. Pomembna ekonometrična pomisleka pri njegovem izračunu sta (Mirza & Shabbir, 2005, str. 40):

- Ocene koeficienta beta temeljijo na predhodnih premijah za tveganje, ki jih ni mogoče neposredno opazovati, in na racionalnih pričakovanjih investitorjev. Težavo predstavlja dejstvo, da ni mogoče pričakovati, da bodo imeli skozi čas investitorji vedno racionalna pričakovanja.
- Koeficient beta je najpogosteje ocenjen z uporabo linearne regresije. Krovna predpostavka takšne ocene je, da so donosi normalno porazdeljeni. Dejansko ni nujno, da so donosi normalno porazdeljeni. Posledično se pojavi vprašanje heteroskedastičnosti.

Premija za tržno tveganje je ključna za izračun stroškov kapitala. Standardni pristop za izračun tržne premije za tveganje vključuje uporabo zgodovinskih donosov delnic in obveznic. Uporaba zgodovinskih podatkov za izračun prihodnje tržne premije za tveganja ima svoje omejitve tudi na razvitih kapitalih trgih, kot je ameriški. Na razvijajočih trgih pa se je uporaba zgodovinskih donosov za izračun prihodnje tržne premije izkazala za neuporabno (Damodaran, 2022, str. 2).

3.1.2.5 Drugi modeli za ocenjevanje stroškov kapitala

Za ocenjevanje stroškov kapitala je mogoče uporabiti več različnih modelov. Nagel, Peterson in Prati (2007) so naredili raziskavo šestih modelov, ki izračunavajo strošek kapitala na podlagi zgodovinskih podatkov. V raziskavo so vključili:

- model CAPM,
- trifaktorski model Fama in French,
- štirifaktorski model Carhart,
- model sozakrivljenosti (angl. co-skewness model),
- model kokurtoze (angl. co-kurtosis model),
- model zgodovinskih povprečnih donosov delnic (angl. A stock's own historical mean return).

Nagel, Peterson in Prati (2007) so te modele testirali na ameriških delniških družbah. V raziskavi so ugotovili, da kompleksnejši modeli, ki vključujejo več faktorjev tveganja, ne

izboljšajo ocene stroškov kapitala. V svoji raziskavi so kot najboljšo metodo za izračun ocene stroškov kapitala ocenili model CAPM, pri katerem je beta zaokrožena na 1.

Za oceno stroškov kapitala se lahko uporabi tudi model APT (angl. Arbitrage Pricing Theory). Model je teoretično zanimiv, vendar pa v praksi nima velike uporabne vrednosti (Stubelj, 2009, str. 31).

3.1.3 Davčna stopnja

V praksi družbe uporabljajo tako WACC pred davki kot WACC po davkih. Uporaba ene ali druge različice WACC ima svoje prednosti in slabosti. Pri izračunu WACC po davkih se v praksi lahko uporabi zakonska stopnja davka ali efektivna stopnja davka, s katerim se obdavči dohodke pravnih oseb (Stubelj, Dolenc & Jerman, 2014, str. 60).

MRS 36 določajo, da mora biti uporabljena diskontna stopnja pri preizkusu oslabitev sredstev prilagojena stopnji pred davki (IASCF, brez datuma, str. 31).

V teoriji bi moral biti enak rezultat, če se denarne tokove po davkih diskontira z uporabo diskontne stopnje po davkih, kot če se denarne tokove pred davki diskontira z uporabo diskontne stopnje pred davki, ob predpostavki, da sta diskontna stopnja pred davki in diskontna stopnja po davkih prilagojeni tako, da odražata točen znesek in čas prihodnjih denarnih tokov pred davki (EFRAG, 2020, str. 2).

3.2 Obrestna mera pri dodatnem izposojanju v podjetju in druge tržne obrestne mere

MRS 36 podrobneje ne opredeljuje obrestne mere pri dodatnem izposojanju v podjetju in druge tržne obrestne mere.

Obrestna mera pri dodatnem izposojanju v podjetju je podrobneje predstavljena v računovodskem standardu IFRS 16 najemi. Priloga A k IFRS 16 opredeljuje obrestno mero pri dodatnem izposojanju kot obrestno mero, ki jo je potrebno plačati za izposajo podobnega sredstva, kot ga ima v najemu, za podoben čas, v podobnih gospodarskih razmerah (IFRS Foundation, 2021b, str. 842).

Obrestno mero pri dodatnem izposojanju predstavlja enotna vrednost, ki je sestavljena iz večjega števila podatkov iz različnih virov in navadno vključuje prilagoditve tako, da je končna vrednost ustrezna za predmetno uporabo (Deloitte, 2018, str. 7).

Izračun obrestne mere pri dodatnem izposojanju predstavlja zelo zahteven proces. Pri izračunu obrestne mere pri dodatnem izposojanju je potrebno upoštevati več različnih faktorjev in vhodnih podatkov. Potrebni podatki za izračun obrestne mere pri dodatnem izposojanju so relevantne krivulje donosnosti obrestnih mer, kot tudi donosi državnih in

korporativnih obveznic. Dodatno lahko pri izračunu obrestne mere pri dodatnem izposojanju pomagajo podatki o donosnosti nepremičninskega trga (Deloitte, 2018, str. 2).

V praksi družbe pri testu slabitev sredstev navadno kot nadomestek pri diskontni stopnji uporabljajo WACC (IFRS Foundation, 2017, str. 9; KPMG International, 2020e, str. 10).

WACC naj bi bil skladno s finančno teorijo edini ustrezeni nadomestek za diskontno stopnjo pri ugotoviti vrednosti v uporabi. Diskontna stopnja mora odražati tako strošek kapitala kot dolga. Posledično uporaba obrestne mere pri dodatnem izposojanju v podjetju in druge tržne obrestne mere niso ustrezen nadomestek diskontne stopnje pri izračunu vrednosti v uporabi, saj odražajo zgolj strošek dolga (Husmann, Schmidt & Seidel, 2006, str. 2).

4 ANALIZA VPLIVA EPIDEMIJE COVID-19 NA OSLABITEV NEKRATKOROČNIH SREDSTEV

V prvem, teoretičnem delu magistrskega dela sem za preučitev razvoja epidemije COVID-19 in njenega vpliva na področje oslabitev nekratkoročnih sredstev uporabil deskriptivno-analitični pristop, ki temelji na sekundarnih podatkih. Te sem pridobil iz strokovne literature, znanstvenih člankov, študij, raziskav in smernic revizijskih družb in drugih strokovnih organizacij. Prvi, teoretični del je podlaga za razumevanje empiričnega dela magistrskega dela.

Empirični del temelji na kvantitativni analizi javno dostopnih sekundarnih podatkov, pridobljenih iz poročil izbranih družb. Empirični del magistrske naloge je razdeljen na tri dele.

Prvi del predstavi raziskovalna vprašanja ter opredeli potek raziskave. V opredelitvi poteka raziskave so predstavljeni vzorec podjetij in merila za izbor podjetij v raziskovalni vzorec.

V drugem delu je s pomočjo izbranega vzorca družb prikazano, kako epidemija COVID-19 vpliva na oslabitev nekratkoročnih sredstev.

V tretjem delu je prikazano, kako epidemija COVID-19 vpliva na diskontne stopnje in stopnje rasti terminalnih denarnih tokov, uporabljenih pri preizkusih oslabitev sredstev dobrega imena.

4.1 Raziskovalna vprašanja

Magistrsko delo skuša odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

- Ali so bila izdana posebna priporočila v zvezi z oslabitvijo nekratkoročnih sredstev v povezavi z epidemijo COVID-19 s strani regulatorjev in strokovne javnosti?
- Kakšen je vpliv epidemije COVID-19 na področje oslabitev nekratkoročnih sredstev?

- Ali ima epidemija COVID-19 vpliv na računovodske izkaze, pripravljene za poslovno leto 2019?
- Ali ima epidemija COVID-19 vpliv na računovodske izkaze, pripravljene za poslovno leto 2020?
- Katere vrste sredstev so bile v povezavi z epidemijo COVID-19 oslabiljene?
- Katero vrsto diskontne stopnje so podjetja uporabila pri preizkusu oslabilje sredstev?
- Ali so bile v letu epidemije COVID-19 diskontne stopnje, uporabljene pri preizkusu oslabilje sredstev, višje kot v prejšnjem letu?
- Ali so bile v letu epidemije COVID-19 stopnje rasti denarnih tokov po izteku planskega obdobja pri preizkusu oslabilje sredstev višje kot v prejšnjem letu?
- Ali je prisotna premija za tveganje, povezana z epidemijo COVID-19?

4.2 Opis vzorca in opredelitev poteka raziskave

Na raziskovalna vprašanja se je odgovorilo s pomočjo podatkov, ki so na voljo v letnih poročilih družb, ki so bila izbrana v vzorec, ter z uporabo drugih sekundarnih virov. Vzorec sestavlja 50 družb iz različnih panog, ki so bile z epidemijo COVID-19 različno prizadete. V prilogi 1 je seznam družb, ki so vključene v raziskavo, opredeljeni sta panoga in sedež družbe.

Podjetja za raziskavo so bila izbrana na podlagi naslednjih meril:

- podjetja sestavljajo računovodske izkaze skladno z mednarodnimi računovodskimi standardi oziroma standardi mednarodnega poročanja;
- podjetja kotirajo na mednarodnih borznih trgih;
- letna poročila za poslovni leti 2019 in 2020 so javno dostopna.

Na prvo in drugo raziskovalno vprašanje sem odgovoril s preučitvijo literature in gradiv, ki so jih objavili strokovna združenja in regulatorji. Na preostala raziskovalna vprašanja sem odgovoril s preučitvijo podatkov v letnih poročilih ter različnih študij in analiz.

Raziskava ima omejitve, glavne so:

- vzorec 50 družb statistično ne odraža vseh evropskih borznih družb;
- raziskava vključuje kratek časovni okvir;
- enkratni dogodki imajo lahko velik vpliv na ključne opazovane podatke.

4.3 Analiza epidemije COVID-19 na oslabilje sredstev

Ocena učinka epidemije COVID-19 na računovodske izkaze bo zelo zahtevna. Epidemija ima primarni, sekundarni in terciarni vpliv na računovodske izkaze. Primarni bo za mnoge družbe negativen vpliv na finančne izkaze. Sekundarni vpliv bo povečana negotovost,

povezana z oceno sredstev in obveznosti družb. Terciarni vpliv se bo pokazal na predpostavkah o delujočem podjetju ter drugih revizijskih področjih (Joshi, 2020, str. 2).

4.3.1 Epidemija COVID-19 in smernice na področju revidiranja oslabitev sredstev

Najpomembnejši regulatorji, strokovna združenja ter svetovalna podjetja so izdali dodatna pojasnila in smernice glede priprave finančnih poročil v povezavi z epidemijo COVID-19. Smernice na področju revidiranja oslabitev sredstev predvsem izpostavljajo potrebo po dodatni kritični presoji naslednjih področij (Gould & Arnold, 2020; Deloitte, 2020, str. 9–10; PriceWaterhouseCoopers, brez datuma):

- epidemija COVID-19 kot znamenje za preizkus oslabitve sredstev;
- ustreznost denarnih tokov, uporabljenih pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstev pri preizkusu oslabitve sredstev;
- ustreznost uporabljenih diskontnih stopenj pri izračunu sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov pri preizkusu oslabitve sredstev.

4.3.1.1 Določitev, kdaj se epidemija COVID-19 odraža v računovodskih izkazih

Določitev, kdaj ima epidemija COVID-19 vpliv na računovodske izkaze oziroma področje oslabitev sredstev skladno z MRS 36, je odvisno od datuma, kdaj se računovodski izkazi končajo, panogo ter geografsko lokacijo družbe. Svetovna zdravstvena organizacija je epidemijo COVID-19 razglasila 20.3.2020. Generalno velja, da epidemija COVID-19 za računovodske izkaze pripravljene na dan 31.12.2019 predstavlja dogodek po datumu bilance stanja, ki ni imel vpliv na računovodske izkaze. Vseeno za določena podjetja obstaja možnost, da je imela epidemija COVID-19 vpliv na računovodske izkaze pripravljene na dan 31.12.2019. Na primer podjetje, ki velik del svojih zalog dobavlja iz Wuhana, se je lahko že v letu 2019 soočilo z veliki motnjami v dobavni verigi in posledično imelo veliko gospodarsko škodo že v letu 2019, saj so bile razmere vezane na epidemijo COVID-19 v Wuhanu kritične že konec leta 2019. Za takšno podjetje je lahko imela epidemija COVID-19 vpliv na računovodske izkaze oziroma področje oslabitev sredstev skladno z MRS 36 že v letu 2019 (BDO, 2021, str. 61).

Za družbe, katerih računovodski izkazi so pripravljeni za obdobje, ki se je končalo 31. 3. 2020 ali kasneje v letu 2020, ima epidemija COVID-19 po vsej verjetnosti vpliv na računovodske izkaze (KPMG International, 2020b).

V tabeli 3 so predstavljena obračunska obdobja opazovanih družb za poslovni leti 2019 in 2020.

Tabela 3: Prikaz obračunskih obdobj računovodskih izkazov za poslovni leti 2019 in 2020 za izbrane družbe

Obračunsko obdobje za poslovno leto 2019	Obračunsko obdobje za poslovno leto 2020	Število družb iz vzorca	Delež
1. 1. 2019 – 31. 12. 2019	1. 1. 2020 – 31. 12. 2020	43	86,00
1. 10. 2018 – 30. 9. 2019	1. 10. 2019 – 30. 9. 2020	3	6,00
13. 10. 2018 – 12. 9. 2019	13. 10. 2019 – 12. 9. 2020	1	2,00
1. 9. 2019 – 31. 8. 2019	1. 9. 2019 – 31. 8. 2020	1	2,00
1. 7. 2018 – 30. 6. 2019	1. 7. 2019 – 30. 6. 2020	1	2,00
1. 4. 2018 – 31. 3. 2019	1. 4. 2019 – 31. 3. 2020	1	2,00
	Skupaj	50	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga I).

Epidemija COVID-19 za opazovane družbe, katerih računovodski izkazi so pripravljeni za obdobje, ki se je končalo 31. 12. 2019 ali prej, ni imela vpliva na področje oslabitev sredstev skladno z MRS 36.

Iz tabele 3 je razvidno, da je izmed 50 opazovanih družb računovodske izkaze na dan 31. 3. 2020 pripravila samo 1 družba, in sicer Compagnie Financière Richemont SA. Družba Richemont je za poslovno leto 2020 pripoznala epidemijo COVID-19 kot pomemben dejavnik tveganja in februarja 2020 ponovno izvedla preizkus oslabitve sredstev, oslabitev sredstev zaradi COVID-19 ni pripoznala (Compagnie Financière Richemont SA, 2020, str. 86). Preostale družbe za poslovno leto 2020 računovodske izkaze pripravljajo za obdobje, kasnejše od 31. 3. 2020, posledično je vpliv epidemije COVID-19 na njihove računovodske izkaze pripoznan.

Epidemija COVID-19 v poslovnem letu 2019 za družbe, ki so vključene v raziskavo, ni imela vpliva na računovodske izkaze in oslabitev sredstev skladno z MRS 36. Epidemija COVID-19 ima vpliv na računovodske izkaze oziroma na poslovanje v poslovnem letu 2020.

4.3.1.2 Epidemija COVID-19 kot znamenje za preizkus oslabitve sredstev

Skladno z MRS 36 je potrebno izvesti preizkus oslabitve sredstev takoj, ko se pojavi znamenje za potencialno oslabitev. Znamenja za potencialno oslabitev so notranja in zunanja (IFRS Foundation, 2021a, str. 1422).

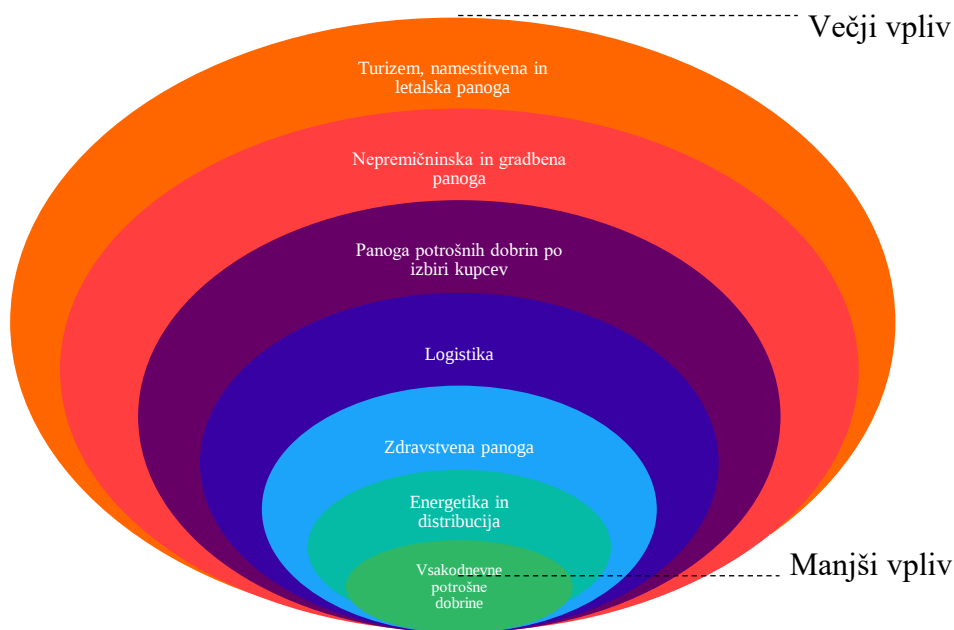
Ali je epidemija COVID-19 zunanje znamenje za preizkus oslabitve sredstev, je odvisno od obsega negativnega učinka, ki ga je epidemija imela na sredstva, denar ustvarjajoče enote in skupine denar ustvarjajočih enot (PriceWaterhouseCoopers, 2020, str. 4).

Epidemija COVID-19 je imela izjemno negativen učinek na gospodarstva, poslabšala je pogoje poslovanja za večino družb ter znatno povečala splošno gospodarsko negotovost. Za

velik del družb epidemija COVID-19 predstavlja zunanje znamenje za preizkus oslabitve sredstev (KPMG International, 2020a, str. 3; BDO, 2020, str. 2).

Družbe in panoge so bile z izbruhom epidemije COVID-19 in posledičnimi državnimi ukrepi za preprečitev širjenja virusa različno prizadete. Negativni vpliv epidemije na različne panoge je predstavljen na sliki 6.

Slika 6: Prikaz vpliva epidemije COVID-19 na ključne panoge

Prirejeno po Ernst & Young (2020, str. 6).

Primeri negativnega vpliva epidemije COVID-19, ki bi lahko pomenili znamenje za izvedbo preizkusa oslabitve sredstev, so lahko (RMS, 2020, str. 2–3):

- omejitve poslovanja s strani vlade ali zdravstvenih organizacij;
- višja stopnja brezposelnosti in manjša potrošnja;
- bistvene spremembe v ponudbi in povpraševanju;
- upad tujih investicij;
- sprememba zakonodaje, ki negativno vpliva na sposobnost poslovanja;
- volatilnost cen surovin na svetovnih trgih, ki imajo negativen vpliv na poslovanje;
- izguba kupcev;
- motnje v dobavnih verigah;
- začasna zaprtja poslovalnic;
- zmanjšanje prihodkov in dobičkonosnosti zaradi zmanjšanega obsega poslovanja;
- reorganizacija, ki povzroči motnje poslovanja;
- otežen dostop do virov financiranja;
- kršenje zavez iz kreditnih pogodb ...

V raziskavi sem preveril, kakšno število opazovanih družb je epidemijo COVID-19 opredelilo kot zunanje znamenje za potencialno oslabitev sredstev in izvedlo preizkus oslabitve sredstev, kot je prikazano v tabeli 4.

Tabela 4: Prikaz COVID-19 kot znamenje preizkusa oslabitve sredstev

COVID-19 kot znamenje preizkusa oslabitve sredstev	Število družb	Delež
COVID-19 opredeljen kot znamenje preizkusa oslabitve sredstev	15	30,00
COVID-19 ni opredeljen kot znamenje preizkusa oslabitve sredstev	32	64,00
Ni razkrito	3	6,00
Skupaj	50	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Iz tabele 4 je razvidno, da je izmed 50 opazovanih družb 15 družb, kar predstavlja 30 odstotkov vseh družb, opredelilo epidemijo COVID-19 kot zunanje znamenje za izvedbo preizkusa oslabitve sredstev.

V tabeli 5 je prikaz števila družb, ki so epidemijo COVID-19 opredelile kot zunanje znamenje za izvedbo preizkusa oslabitve sredstev, ter število družb, ki so zaradi izvedenega preizkusa oslabitve sredstev posledično pripoznale oslabitev sredstev.

Tabela 5: Oslabitev sredstev v primeru, ko je epidemija COVID-19 opredeljena kot zunanje znamenje preizkusa oslabitve sredstev

COVID-19 opredeljen kot znamenje preizkusa oslabitve sredstev	Število družb	Delež
Oslabitev sredstev je bila ugotovljena	9	60,00
Oslabitev sredstev ni bila ugotovljena	6	40,00
Skupaj	15	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Iz tabele 5 je razvidno, da izmed 15 družb, ki so epidemijo COVID-19 opredelile kot zunanje znamenje preizkusa oslabitve sredstev, 9 družb oziroma 60 odstotkov družb kot posledico preizkusa vrednosti sredstev pripoznalo oslabitev sredstev.

4.3.2 Vpliv epidemije COVID-19 na preizkus oslabitve sredstev

Ne glede na izjemen ekonomski učinek, ki ga ima epidemija COVID-19, se koncept in cilji preizkusa oslabitve sredstev niso spreminjali. Preizkus oslabitve sredstev določa MRS 36. (PriceWaterhouseCoopers, 2020, str. 4).

Pomembni elementi ocenjevanja vrednosti pri uporabi ali poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, so projekcije denarnih tokov, diskontna stopnja in prilagoditve, ki vključujejo učinek negotovosti, ter drugi faktorji, ki morajo odražati ustrezno ceno sredstva

ali denar ustvarjajoče enote. Vpliv epidemije COVID-19 mora biti vključen v vhodne informacije, ki se uporabijo pri izračunu nadomestljive vrednosti (PKF, 2020).

4.3.2.1 Vpliv epidemije COVID-19 na izračun vrednosti pri uporabi

Določitev izračuna vrednosti pri uporabi zahteva poglobljeno razumevanje poslovanja družbe, ključnih tveganj in aplikacijo ocen. Pri izračunu vrednosti pri uporabi poslovodstvo oceni prihodnje denarne tokove, ki jih bo sredstvo ali denar ustvarjajoča enota ustvarila, ter aplicira ustrezno diskontno stopnjo, ki odraža časovno vrednost denarja ter tveganje, ki je specifično za sredstvo ali denar ustvarjajočo enoto in za katero prihodnji denarni tokovi niso bili prilagojeni. Vrednost pri uporabi je navadno ugotovljena za denar ustvarjajočo enoto ali skupino denar ustvarjajočih enot. Epidemija COVID-19 je povzročila, da je veliko število družb moralo spremeniti način poslovanja in se prilagoditi novim razmeram. Prilagoditve poslovanja novim razmeram imajo lahko vpliv na identifikacijo denar ustvarjajočih enot in skupin denar ustvarjajočih enot (Ernst & Young, 2020, str. 7).

Če je poslovanje družbe prizadeto z epidemijo COVID-19, je potrebno pregledati ključne teme in sklope (Ernst & Young, 2020, str. 7):

- vpliv epidemije COVID-19 na projekcije denarnih tokov in internih načrtov,
- vpliv tveganj omejitev poslovanja v povezavi z epidemijo COVID-19,
- smiselnost in verodostojnost ključnih predpostavk,
- ažurnost in ustreznost diskontnih stopenj.

Epidemija COVID-19 je povzročila nestabilno poslovno okolje, kjer so prisotne hitre in pomembne spremembe v poslovanju. Posledično je potrebno poslovodske ocene pogosteje spreminjati. Poslovodstvo mora zagotavljati, da ocene najboljše predstavljajo vpliv epidemije COVID-19 na prihodnje denarne tokove za čas dobe koristnosti sredstev ali denar ustvarjajočih enot (Ernst & Young, 2020, str. 8).

Vpliv epidemije COVID-19 se glede na ocene in predpostavke ter alternativne scenarije in njihovo verjetnost razlikuje med panogami in okoliščinami, s katerimi se družbe soočajo. Posebno pozornost je potrebno nameniti dolgoročnim predpostavkam in ocenam, ki imajo lahko velik vpliv na izračun nadomestljive vrednosti (Ernst & Young, 2020, str. 8).

Poslovodstvo mora preveriti, ali lahko družbe v razmerah, ki jih je ustvarila epidemija COVID-19, realizirajo zastavljene poslovne načrte. Določene družbe so bile primorane za omilitev negativnih učinkov epidemije COVID-19 izdelati nove strategije in akcijske načrte. Če prihodnje strategije in načrti vključujejo prestrukturiranje poslovanja, zmanjšanje stroškov ali spremembe sredstev denar ustvarjajočih enot, morajo družbe preveriti, ali je uporaba takšnih predpostavk dovoljena s strani MRS 36 za ugotovitev vrednosti pri uporabi, saj ne odražajo trenutne vrednosti sredstva ali denar ustvarjajoče enote (Ernst & Young, 2020, str. 8).

Če obstajajo prepovedi uporabe takšnih predpostavk in obstaja znamenje preizkusa oslabitve sredstva ali denar ustvarjajoče enote, je potrebno za ugotovitev nadomestljive vrednosti, namesto metode vrednosti pri uporabi uporabiti metodo poštene vrednosti zmanjšanje za stroške prodaje (Ernst & Young, 2020, str. 8).

Projekcije denarnih tokov pri izračunu vrednosti pri uporabi so narejene z uporabo internih predpostavk družb. Interne predpostavke družbe morajo biti smiselne in verodostojne in morajo vključevati vplive zunanjega okolja, če so ti zunanji vplivi znani. Kot verodostojen vir zunanjih vplivov se štejejo ažurne svetovne, regijske, državne ali panožne napovedi, ki so izdane s strani verodostojnih virov. Posebna previdnost je potrebna v primerih, ko se predpostavke oblikujejo na načrtih poslovanja, tržnih podatkih ali rezultatih, ki so nastali pred epidemijo COVID-19. Obstaja tveganje, da pretekli rezultati poslovanja niso ustrezni za kratkoročne in srednjeročne napovedi (Ernst & Young, 2020, str. 9).

Obstaja velika verjetnost, da negotovost, tveganja in spremembe tržnih pogojev, ki so posledica epidemije COVID-19, zahtevajo spremembo uporabljene diskontne stopnje pri izračunu vrednosti pri uporabi. Diskontna stopnja mora odražati časovno vrednost denarja, kot tudi tveganje, ki je specifično sredstvu ali denar ustvarjajoči enoti, in druge parametre, ki jih udeleženci trga vključijo pri oceni prihodnjih denarnih tokov (Ernst & Young, 2020, str. 9).

Epidemija COVID-19 in njen vpliv na ekonomijo sta se pokazala v spremembah komponent stroškov kapitala, ki se navadno uporabljajo pri oceni diskontne stopnje. Komponente stroškov kapitala, ki so se spremenile, so (Ernst & Young, 2020, str. 9):

- korporativni kreditni razmiki (angl. corporate credit spreads),
- lastniški kapital,
- premije za deželna tveganja,
- volatilnost tržnih cen sorodnih podjetij.

Poslovodstvo mora upoštevati, ali so spremenjene razmere, ki so posledica epidemije COVID-19, vplivale na tudi na višjo stopnjo tveganja pri uresničitvi zastavljenih poslovnih načrtov (Ernst & Young, 2020, str. 9).

Poslovodstvo mora biti pazljivo, da diskontne stopnje ne oceni v popolni neodvisnosti od projekcije prihodnjih denarnih tokov. Ključno je, da uporabljena diskontna stopnja pri izračunu vrednosti pri uporabi ne vključuje vpliva tveganj epidemije COVID-19, ki je že zajet v oceni prihodnji denarnih tokov (Ernst & Young, 2020, str. 10).

Poslovodstvo mora preveriti, ali obstaja potreba po dodatnih diskontnih stopnjah, ki odražajo specifična tveganja in se aplicirajo za različne časovne vrste denarnih tokov. Aplikacija različnih diskontnih stopenj za različna časovna obdobja je potrebna v primerih, ko je izračun vrednosti pri uporabi visoko občutljiv na razlike v tveganjih pri denarnih tokovih. Na primer ocena denarnih tokov na kratki in srednji rok je bistveno bolj negotova kot

dolgoročna ocena denarnih tokov, posledično je aplikacija različnih diskontnih stopenj za različna obdobja, ki odražajo različne stopnje tveganja, upravičena (Ernst & Young, 2020, str. 10).

4.3.2.2 Vpliv epidemije COVID-19 na izračun poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje

Pri izračunu poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, je dovoljeno uporabiti vrednost pri uporabi, ko na ni voljo ustreznih tržnih cen iz primerljivih transakcij, preko katerih bi se ugotovila poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje. Predpostavke in drugi vhodni podatki, uporabljeni pri izračunu diskontiranih prihodnjih denarnih tokov, morajo temeljiti predvsem na opazovanih vložkih (PriceWaterhouseCoopers, 2009).

Epidemija COVID-19 ima lahko velik vpliv na spremembe poštene vrednosti sredstev kot posledica sprememb v napovedih prihodnjih denarnih tokov, višje negotovosti ter višje stopnje tveganj. Izvedba ocenjevanja poštene vrednosti je v takšnih okoliščinah zahtevna, predvsem v primerih, ko so pri oceni poštene vrednosti uporabljeni neopazovani vložki (Fujita, 2022).

Neopazovani vložek je sestavljen iz podatkov, ki jih ni mogoče pridobiti na trgu, razviti so na podlagi najboljših razpoložljivih informacij o predpostavkah, kako bi udeleženci trga ocenili vrednost sredstva (IFRS Foundation, 2011, str. 710).

Večja negotovost, povezana z ocenami, in manjša uporaba opazovanih vložkov lahko privedeta do spremembe metode ocenjevanja poštene vrednosti ter večjega števila uporabe ocen in predpostavk. Posledično je možno, da bo večje število ocen poštene vrednosti kategoriziranih kot ocene vrednosti stopnje 3, se pravi hierarhično najnižja stopnja (Fujita, 2022).

4.3.2.3 Vpliv epidemije na uporabljene diskontne stopnje pri izračunu nadomestljive vrednosti

Diskontna stopnja, uporabljena pri preizkusu oslabitve sredstev, temelji na tržni percepciji sredstva ali denar ustvarjajoče enote na dan poročanja. V praksi je najpogostejše za nadomestek diskontne stopnje uporabljen WACC. WACC sestavljajo različne komponente. Epidemija COVID-19 ima vpliv na vhodne komponente, ki sestavljajo WACC (KPMG International, 2020e, str. 10).

V tabeli 6 so predstavljeni primeri, kako epidemija COVID-19 lahko vpliva na izračun WACC.

Tabela 6: Prikaz potencialnega vpliva epidemije COVID-19 na izračun tehtanega povprečnega stroška kapitala

Potencialni vpliv epidemije COVID-19	Potencialni vpliv na komponento WACC	Potencialna sprememba WACC
Povečanje kreditnega in likvidnostnega tveganja	Strošek dolga	Povečanje WACC
Višja volatilitnost lastniškega kapitala v primerjavi s trgom	Beta	Povečanje WACC
Povečanje tveganja, povezanega z napovedjo denarnih tokov	Povečanje premije za specifično tveganje (alfa)	Povečanje WACC
Manjša pripravljenost udeležencev trga za sprejemanje tveganj	Tržna premija (angl. market risk premium)	Povečanje WACC
Zmanjšanje donosnosti državnih obveznic	Stopnja netveganega donosa	Zmanjšanje WACC
Dodatno zadolževanje in višja zadolženost	Ciljna struktura kapitala, beta in strošek dolga	Povečanje/brez sprememb WACC

Prirejeno po KPMG International (2020e, str. 10).

4.3.2.4 Raziskava vpliva epidemije COVID-19 na izračun nadomestljive vrednosti pri preizkusu oslabitve sredstev

V tabeli 7 je predstavljeno, kako so družbe razkrivale vpliv epidemije COVID-19 na projekcije denarnih tokov, uporabljene diskontne stopnje in terminalne rasti denarnih tokov po izteku planskega obdobja.

Tabela 7: Vpliv epidemije COVID-19 na projekcije denarnih tokov in drugih predpostavk pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstev

Vpliv COVID-19 na projekcije denarnih tokov in druge predpostavke pri izračunu nadomestljive vrednosti nekratkoročnih sredstev	Število družb	Delež
Opređeljeno, da je vpliv COVID-19 vključen v projekcije denarnih tokov in druge predpostavke pri izračunu nadomestljive vrednosti.	34	68,00
Ni izrecno opredeljeno, da je vpliv COVID-19 vključen oziroma je imel vpliv na projekcije denarnih tokov in druge predpostavke pri izračunu nadomestljive vrednosti.	13	26,00
Opređeljeno, da je vpliv COVID-19 vključen v projekcije denarnih tokov in druge predpostavke pri izračunu nadomestljive vrednosti, vendar vpliva na dolgoročne projekcije družbe ne predvidevajo.	3	6,00
Skupaj	50	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V raziskavi je bilo ugotovljeno, da je 34 družb oziroma 68 odstotkov družb v letnih poročilih izrecno opredelilo, da so pri izdelavi projekcij denarnih tokov, diskontnih stopnjah in

terminalnih rasteh denarnih tokov po izteku planskih obdobj, potrebnih za izračun nadomestljive vrednosti sredstev, vključili vpliv epidemije COVID-19.

Izmed vseh opazovanih družb 13 družb oziroma 26 odstotkov v svojih letnih poročilih ni izrecno opredelilo, ali je vpliv epidemije COVID-19 vključen pri izdelavi projekcij denarnih tokov, uporabljenih diskontnih stopnjah in terminalnih stopnjah rasti prihodkov, potrebnih za izračun nadomestljive vrednosti sredstev.

Družbe Ericsson, Vivendi, ArcelorMittal so v svojih letnih poročilih izrecno opredelile, da ocenjujejo, da epidemija COVID-19 nima vpliva na njihovo dolgoročno poslovanje.

4.4 Vpliv epidemije COVID-19 na oslabitev nekratkoročnih sredstev po vrstah sredstev

V raziskavi sem vpliv epidemije COVID-19 na oslabitev nekratkoročnih sredstev po vrstah sredstev predstavil tako, da sem s pomočjo podatkov iz letnih poročil družb za poslovni leti 2019 in 2020 naredil pregled vrednosti nekratkoročnih sredstev na končni datum poročanja oziroma računovodskih izkazov po opredeljenih ključnih sklopih.

Opredeljeni sklopi nekratkoročnih osnovnih sredstev v raziskovalnem delu so:

- neopredmetena osnovna sredstva – dobro ime (sklop vključuje samo vrednost sredstev dobro ime);
- neopredmetena osnovna sredstva – drugo (sklop vključuje vrednost sredstev blagovne znamke, premoženjske pravice in neopredmetena sredstva v pridobivanju);
- opredmetena osnovna sredstva – osnovna dejavnost (sklop vključuje vrednost sredstev zemljišča, zgradbe, opremo in predujme za zemljišča, zgradbe in opremo);
- pravica do uporabe sredstev (sklop vključuje samo vrednost sredstev pravico do uporabe sredstev).

V nadaljevanju se je za opredeljene sklope nekratkoročnih sredstev s preučitvijo računovodskih izkazov iz letnih poročil družb ugotovilo, koliko so vrednostno znašale oslabitve sredstev po opredeljenih sklopih v poslovnih letih 2019 in 2020. V magistrskem delu sem se osredotočil na nefinančna, nekratkoročna neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva.

V letnih poročilih sem podatke o oslabitvi neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev za sklope neopredmetena osnovna sredstva – dobro ime, neopredmetena osnovna sredstva – drugo, opredmetena osnovna sredstva – osnovna dejavnost in pravica do uporabe sredstev pridobival iz letnih poročil, v poglavju pojasnila k računovodskim izkazom, in sicer iz tabel gibanja neopredmetenih sredstev, kjer je ločena postavka za dobro ime, ter iz tabel gibanja nepremičnin, naprav in opreme, kjer je v večini primerov ločena postavka za

postavko pravica do uporabe sredstev. Določene družbe poročajo ločeno pregled gibanj pravic do uporabe sredstev.

4.4.1 Nekratkoročna osnovna opredmetena in neopredmetena sredstva

V tabeli 8 je narejen prikaz vrednosti nekratkoročnih sredstev za opredeljene sklope. Prikazane vrednosti so v milijonih evrov. Za družbe, ki v svojih letnih poročilih kot funkcijsko valuto niso uporabljale evra, sem naredil preračun v evre po tečaju za zadnji dan obračunskega obdobja (priloga 2).

Skupna vrednost celotnih sredstev družb za poslovno leto 2019 za opazovani vzorec 50 družb znaša 3.436.422 milijonov evrov. Skupna vrednost celotnih sredstev za poslovno leto 2020 za opazovani vzorec 50 družb je glede na poslovno leto 2019 nižja in znaša 3.420.545 milijonov evrov.

Skupna vrednost nefinančnih, nekratkoročnih neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev za poslovno leto 2019 znaša 1.800.599 milijonov evrov, kar predstavlja 52,40 odstotka vseh sredstev opazovanih družb. V poslovnem letu 2020 znaša delež nefinančnih, nekratkoročnih neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev v celotnih sredstvih opazovanih družb 51,42 odstotka.

Znotraj sklopa neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev največji delež v poslovnih letih 2019 in 2020 predstavljajo opredmetena osnovna sredstva pri izvajanju osnovne dejavnosti.

V tabeli 8 je prikazana vrednost nekratkoročnih neopredmetenih in opredmetenih sredstev za poslovni leti 2019 in 2020 po opredeljenih sklopih.

Tabela 8: Prikaz vrednosti nekratkoročnih sredstev

Vsota za vzorec 50 izbranih družb v milijonih evrov	Izkaz finančnega položaja na zaključni dan poročanja za poslovno leto 2019	Izkaz finančnega položaja na zaključni dan poročanja za poslovno leto 2020	Indeks 2020/2019	Delež 2019 v nekratkoročnih sredstvih	Delež 2020 v nekratkoročnih sredstvih
Neopredmetena osnovna sredstva – dobro ime	450.706	426.103	95	25,03	24,22
Neopredmetena osnovna sredstva – drugo	435.540	451.313	104	24,19	25,66
Opredmetena osnovna sredstva – osnovna dejavnost	737.472	691.481	94	40,96	39,31
Pravica do uporabe sredstev – osnovna dejavnost	176.881	190.076	107	9,82	10,81
Skupaj neopredmetena in opredmetena nekratkoročna sredstva	1.800.599	1.758.973	98	100,00	100,00
Skupaj celotna sredstva	3.436.422	3.420.545	100		

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 9 je prikaz oslabitev sredstev po opredeljenih sklopih za poslovni leti 2019 in 2020. V poslovnem letu 2020 so bila nekratkoročna neopredmetena in opredmetena sredstva opazovanih družb oslabiljena za 43.273 milijonov evrov, kar glede na leto 2019 predstavlja povečanje za 196 odstotkov oziroma 28.639 milijonov evrov.

Tabela 9: Prikaz vrednosti oslabitev nekratkoročnih sredstev

Vsota za vzorec 50 izbranih družb v milijonih evrov	Oslabitev sredstev v poslovnem letu 2019	Oslabitev sredstev v poslovnem letu 2020	Indeks 2020/2019	Delež 2019	Delež 2020
Neopredmetena osnovna sredstva – dobro ime	4.053	9.351	231	27,69	21,61
Neopredmetena osnovna sredstva – drugo	1.630	11.354	697	11,14	26,24
Opredmetena osnovna sredstva – osnovna dejavnost	8.818	21.891	248	60,25	50,59
Pravica do uporabe sredstev – osnovna dejavnost	134	677	506	0,91	1,56
Skupaj neopredmetena in opredmetena nekratkoročna sredstva	14.634	43.273	296	100,00	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V poslovnem letu 2020 je bila pri vseh opredeljenih sklopih sredstev prisotna rast vrednosti oslabiljenih sredstev glede na leto 2019. Največji delež oslabitev se je v poslovnem letu 2020

nanašal na sklop opredmetenih sredstev – osnovna dejavnost. Največja odstotna rast v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 je opazna pri sklopu neopredmetenih osnovnih sredstev – drugo, in sicer za 597 odstotkov. Pri sklopu neopredmetena sredstva – drugo je v poslovnem letu 2020 glavni razlog za visoko oslabitev vrednosti slabitev na področju patentov, blagovnih znamk in razvojnih projektov farmacevtskega podjetja Bayer AG v višini 7.403 milijonov evrov, kar predstavlja kar 65,20 odstotka vseh oslabitev v poslovnem letu 2020 pri kategoriji neopredmetena sredstva – drugo. Oslabitve družbe Bayer AG niso bile neposredna posledica epidemije COVID-19 (Bayer AG, 2021, str. 7).

V tabeli 10 je predstavljen odstotek oslabitev nekratkoročnih sredstev v poslovnih letih 2019 in 2020 glede na vrednost vseh opredeljenih sklopov sredstev na končni dan poročanja za poslovni leti 2019 in 2020.

Tabela 10: Prikaz deleža vrednosti oslabitev nekratkoročnih sredstev znotraj sklopov nekratkoročnih sredstev

Vzorec 50 izbranih družb	Delež oslabitev v nekratkoročnih neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih za poslovno leto 2019	Delež oslabitev v nekratkoročnih neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih za poslovno leto 2020	Indeks 2020/2019
Oslabitev neopredmetenih osnovnih sredstev – dobro ime	0,90	2,19	244
Oslabitev neopredmetenih osnovnih sredstev – drugo	0,37	2,52	672
Oslabitev opredmetenih osnovnih sredstev – osnovna dejavnost	1,20	3,17	265
Oslabitev pravice do uporabe sredstev – osnovna dejavnost	0,08	0,36	471
Skupaj oslabitev neopredmetenih in opredmetenih nekratkoročnih sredstev	0,81	2,46	303

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Delež oslabitev nekratkoročnih sredstev v poslovnih letih 2019 in 2020 glede na skupno vrednost nekratkoročnih sredstev na končni dan poročanja je za poslovno leto 2019 znašal 0,81 odstotka, za poslovno leto 2020 pa 2,46 odstotka. Skupni delež oslabitev nekratkoročnih sredstev se je v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 povečal za 203 odstotke.

V tabeli 11 je narejen pregled števila družb, ki so v poslovnih letih 2019 in 2020 pripoznale oslabitve sredstev po opredeljenih sklopih sredstev. Iz tabele 11 je razvidno, da se je

povečalo število družb, ki so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 pripoznale oslabitev sredstev. Za vse opredeljene sklope sredstev velja, da je v poslovnem letu 2020 glede na leto 2019 več družb pripoznalo oslabitve sredstev. V poslovnem letu 2020 je izmed 50 preučevanih družb oslabitve pripoznalo 47 družb, kar predstavlja 94 odstotkov celotnega vzorca. V poslovnem letu 2019 je izmed 50 preučevanih družb oslabitve pripoznalo 42 družb, kar predstavlja 84 odstotkov celotnega vzorca. Število družb, ki so v poslovnem letu 2020 pripoznale oslabitev sredstev, je glede na poslovno leto 2019 višje za 12 odstotkov oziroma za 5 družb. Največje povečanje je prisotno pri sklopu sredstev pravica do uporabe, kjer je v poslovnem letu 2019 oslabitev sredstev pripoznalo 10 družb, v poslovnem letu 2020 pa kar 18.

Tabela 11: Pregled števila družb, ki so pripoznale oslabitve sredstev po ključnih sklopih

Vzorec 50 izbranih družb/število družb	Družbe, ki so pripoznale oslabitve v poslovnem letu 2019	Družbe, ki so pripoznale oslabitve v poslovnem letu 2020	Indeks 2020/2019
Neopredmetena osnovna sredstva – dobro ime	22	31	141
Neopredmetena osnovna sredstva – drugo	32	37	116
Opredmetena osnovna sredstva – osnovna dejavnost	38	39	103
Pravica do uporabe sredstev – osnovna dejavnost	10	18	180
Skupaj oslabitve nekratkoročnih sredstev	42	47	112

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Raziskava, ki sem jo naredil v magistrskem delu, je na vzorcu opazovanih družb prikazala, da so družbe v poslovnem letu 2020, na katerega je imela vpliv epidemija COVID-19, glede na poslovno leto 2019 oblikovale vrednostno več oslabitev sredstev, vseh opredeljenih sklopov nekratkoročnih sredstev. Vrednost pripoznanih oslabitev je za poslovno leto 2020 znašala 43.273 milijonov evrov, kar glede na vrednosti iz poslovnega leta predstavlja povečanje za 196 odstotkov oziroma za 28.639 milijonov evrov. Delež pripoznanih oslabitev sredstev v celotnih nekratkoročnih sredstvih na končni dan poročanja je za poslovno leto 2020 znašal 2,46 odstotka, v poslovnem letu 2019 pa 0,81 odstotka, kar predstavlja povečanje za 203 odstotke. Ravno tako se je v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 povečalo število družb, ki so oslabitve pripoznale. V poslovnem letu 2020 je 47 družb od opazovanih 50 pripoznalo oslabitve sredstev. V poslovnem letu 2019 je 42 družb od opazovanih 50 pripoznalo oslabitve sredstev.

4.5 Vpliv epidemije COVID-19 na oslabitev dobrega imena ter uporabljene diskontne stopnje in stopnje rasti terminalnih denarnih tokov po izteku planskega obdobja pri preizkusu oslabitve vrednosti dobrega imena

V magistrskem delu sem podrobneje preučil področje oslabitve dobrega imena. V sklopu raziskave sem preučil vrsto uporabljenih diskontnih stopenj, njihove vrednosti ter stopnje rasti ocen terminalnih denarnih tokov, ki so bili uporabljeni pri preizkusu oslabitve dobrega imena. Podrobno raziskavo oslabitve dobrega imena in preizkusa oslabitve dobrega imena sem naredil, da bi preveril, katere vrste diskontnih stopenj so družbe pri preizkusih oslabitev uporabljale ter ali so opazne razlike pri višini uporabljenih diskontnih stopenj in stopenj rasti ocen terminalnih denarnih tokov med poslovnima letoma 2020 in 2019.

4.5.1 Oslabitev dobrega imena

V raziskavi sem ugotovil, da za opazovane družbe skupna vrednost sredstev dobrega imena na koncu poslovnega leta 2020 znaša 426.103 milijonov evrov. Konec poslovnega leta 2019 je znašala vrednost sredstev dobrega imena 450.706 milijonov evrov. Konec poslovnega leta 2020 je vrednost sredstev dobrega imena glede na poslovno leto 2019 nižja za 5 odstotkov oziroma za 24.603 milijonov evrov, kot je predstavljeno v tabeli 12.

V poslovnem letu 2020 je bilo za opazovane družbe pripoznanih za 9.351 milijonov evrov oslabitev sredstev dobrega imena, kar glede na poslovno leto 2019 predstavlja povečanje za 131 odstotkov oziroma za 5.298 milijonov evrov, kot je predstavljeno v tabeli 12.

Delež oslabitev sredstev dobrega imena v poslovnem letu 2020 glede na vrednost sredstev dobrega imena konec poslovnega leta 2020 znaša 2,19 odstotka. V poslovnem letu 2019 je delež znašal 0,90 odstotka. Delež oslabitev vrednosti sredstev dobrega imena je v poslovnem letu 2020 glede na leto 2019 višji za 144 odstotkov.

Tabela 12: Pregled vrednosti dobrega imena, celotnih sredstev, oslabitev sredstev dobrega imena in deleža oslabitev sredstev dobrega imena v celotnih sredstvih dobrega imena za poslovni leti 2020 in 2019

Vzorec 50 izbranih družb	2019	2020	Indeks 2020/2019
Sredstva dobro ime v milijonih evrov	450.706	426.103	95
Skupaj celotna sredstva v milijonih evrov	3.436.422	3.420.545	100
Delež sredstev dobrega imena v celotnih sredstvih v odstotkih	13,12	12,46	95
Oslabitev sredstva dobro ime v poslovnem letu	4.053	9.351	231
Delež oslabitev v sredstvih dobrega imena	0,90	2,19	244

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 13 je prikazano število družb glede na njihov delež sredstev dobrega imena v celotnih sredstvih. Iz tabele 13 je razvidno, da so vse opazovane družbe konec poslovnih let 2020 in 2019 v bilanci stanja imele pripoznana sredstva dobrega imena. Konec poslovnega leta 2020 je zgolj pri družbi SAP, ki je največje evropsko tehnološko podjetje, delež sredstev dobrega imena predstavljal več kot 50 odstotkov celotnih sredstev družbe. Konec poslovnega leta 2019 je pri družbah SAP in DSV delež sredstev dobrega imena predstavljal več kot 50 odstotkov celotnih sredstev družbe. Konec poslovnega leta 2020 je pri 76 odstotkih opazovanih družb delež sredstev dobrega imena predstavljal manj kot 30 odstotkov celotnih sredstev družbe.

Tabela 13: Prikaz deleža dobrega imena v celotnih sredstvih

Delež dobrega imena v celotnih sredstvih/število družb	2019	2020	Delež 2019	Delež 2020
Manj kot 3 odstotke in več kot 0 odstotkov	6	8	12,00	16,00
med 3,1 odstotka in 10 odstotkov	15	13	30,00	26,00
med 10,1 odstotka in 20 odstotkov	10	14	20,00	28,00
med 20,1 odstotka in 30 odstotkov	6	3	12,00	6,00
med 30,1 odstotka in 50 odstotkov	11	11	22,00	22,00
nad 50,1 odstotka	2	1	4,00	2,00
Skupaj	50	50	100,00	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 14 je prikazan delež oslabitev dobrega imena v vrednosti celotnih sredstev dobrega imena. Iz tabele 14 je razvidno, da se je v poslovnem letu 2020 povečalo število družb, ki so pripoznale oslabitev sredstev dobrega imena. V poslovnem letu 2019 od opazovanih 50 družb 29 družb ni oblikovalo oslabitve sredstev dobrega imena. V poslovnem letu 2020 od opazovanih 50 družb 19 družb ni oblikovalo oslabitve sredstev dobrega imena.

Tabela 14: Prikaz deleža oslabitev dobrega imena v vrednosti celotnih sredstev dobrega imena

Delež oslabitev dobrega imena v vrednosti sredstev dobrega imena/število družb	2019	2020	Delež 2019	Delež 2020
Brez slabitev	29	19	58,00	38,00
med 0,1 odstotka in 3 odstotkov	16	20	32,00	40,00
med 3,1 odstotka in 10 odstotkov	2	5	4,00	10,00
med 10,1 odstotka in 20 odstotkov	1	3	2,00	6,00
med 20,1 odstotka in 30 odstotkov	-	-	0,00	0,00
med 30,1 odstotka in 50 odstotkov	2	3	4,00	6,00
nad 50,1 odstotka	-	-	0,00	0,00
Skupaj	50	50	100,00	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

4.5.2 Preizkus oslabitve sredstev dobrega imena

Za denar ustvarjajočo enoto, na katero je razporejeno dobro ime, je potrebno izvesti preizkus oslabitve letno na zaključni datum računovodskih izkazov in vsakič, ko se pojavi znamenje za potencialno oslabitev (IFRS Foundation, 2021a, str. 1439).

4.5.2.1 Denar ustvarjajoče enote in dobro ime

Izmed 50 opazovanih družb je 31 družb oziroma 62 odstotkov denar ustvarjajočih enot, na katere je pripoznano dobro ime razvrščalo glede na poslovno dejavnost. Glede na geografsko lokacijo je dobro ime na denar ustvarjajoče enote razvrstilo 19 družb oziroma 38 odstotkov, kot je prikazano v tabeli 15.

Tabela 15: Pregled družb glede na opredelitev denar ustvarjajočih enot, na katere je alocirano dobro ime

	Število družb	Delež
Število družb, ki denar ustvarjajoče enote opredeljujejo glede na dejavnost.	31	62,00
Število družb, ki denar ustvarjajoče enote opredeljujejo glede na geografsko lokacijo.	19	38,00
Skupaj	50	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Preizkus oslabitve sredstev dobrega imena se izvede na ravni denar ustvarjajoče enote, na katero je pripoznano sredstvo dobro ime. Opazovane družbe so izvedle preizkus oslabitev za 249 denar ustvarjajočih enot, ki imajo pripoznano sredstvo dobro ime. V vzorec sem vključil zgolj denar ustvarjajoče enote, ki so imele sredstvo dobro ime pripoznano tako v poslovnem letu 2019 kot v poslovnem letu 2020, kar je predstavljeno v tabeli 16.

Tabela 16: Pregled denar ustvarjajočih enot, na katere je alocirano dobro ime

	Število denar ustvarjajočih enot	Delež
Število denar ustvarjajočih enot glede na dejavnost	130	52,21
Število denar ustvarjajočih enot glede na geografsko lokacijo	119	47,79
Skupaj	249	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

4.5.3 Diskontna stopnja

V magistrskem delu sem preučil, kakšne so bile na ravni denar ustvarjajoče enote uporabljene diskontne stopnje pri preizkusih oslabitev sredstev dobrega imena.

Diskontirani denarni tokovi in diskontne stopnje se pogosto pojavljajo pri aplikaciji mednarodnih računovodskih standardov. Določitev ustrezne diskontne stopnje je zahtevno področje finančnega poročanja, ki je lahko vir pomembnih negotovosti, povezanih z računovodskimi ocenami (Financial Reporting Council, 2022, str. 3).

Skladno z MRS 36 mora diskontna stopnja odražati časovno vrednost denarja in tveganja, specifičnih za sredstvo ali denar ustvarjajočo enoto, če ocena prihodnjih denarnih tokov ni bila prilagojena za ta tveganja (Husmann, Schmidt & Seidel, 2006, str. 1).

V primerih, kadar diskontne stopnje ni mogoče oceniti na podlagi tržnih podatkov, MRS 36 dopuščajo, da se za oceno diskontne mere uporabi nadomestke. Družba lahko pri oceni diskontne stopnje uporabi (IAS 36, brez datuma, str. 31):

- WACC, določene z uporabo modela CAPM,
- obrestno mero pri dodatnem izposojanju v podjetju in
- druge tržne obrestne mere.

V raziskavi sem preveril, katero vrsto diskontne stopnje družbe uporabljajo pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstev dobrega imena. Skladno z MRS 36 morajo družbe v letnih poročilih razkriti diskontne stopnje, ki so jih uporabile pri izračunu nadomestljive vrednosti.

V tabeli 17 je prikazan pregled, kateri nadomestek diskontne stopnje pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabljajo izbrane družbe.

Tabela 17: Pregled vrst uporabljenih nadomestkov diskontne stopnje pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstev dobrega imena na ravni družb

Nadomestek diskontne stopnje	Število družb	Delež
Obrestna mera pred davki	1	2,00
Obrestna mera po davkih	-	0,00
Obrestna mera pred in po davkih	-	0,00
Obrestna mera brez razkritja o davčni obravnavi	1	2,00
WACC pred davki	13	26,00
WACC po davkih	23	46,00
WACC pred in po davkih	4	8,00
WACC brez razkritja o davčni obravnavi	-	0,00
Obrestna mera po davkih in WACC po davkih	1	2,00
Metoda diskontne stopnje ni razkrita	7	14,00
Skupaj	50	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Največ družb za nadomestek diskontne stopnje uporablja eno izmed različic WACC. Družbe, ki za nadomestek diskontne stopnje pri izračunu nadomestljive vrednosti dobrega imena uporabljajo eno izmed različic WACC, je 41 oziroma 82 odstotkov. Največ družb uporablja različico WACC po davkih. Takšnih družb je 23 oziroma 46 odstotkov. Družb, ki uporablja različico WACC pred davki, kar je zahteva MRS 36, je 13 oziroma 26 odstotkov. V letnih poročilih so 4 družbe razkrile tako WACC pred davki kot WACC po davkih.

Izmed opazovanih družb za 7 družb oziroma 12 odstotkov iz letnih poročil ni bilo mogoče ugotoviti, kateri nadomestek diskontne stopnje so uporabili pri izračunu nadomestljive vrednosti dobrega imena.

Družbe Daimler, Vivendi in DSV so pri izračunu nadomestljive vrednosti dobrega imena uporabile za nadomestek diskontne stopnje eno izmed različic obrestne mere.

Družba Daimler je pri izračunu nadomestljive vrednosti dobrega imena za dve različni denar ustvarjajoči enoti uporabila dve različni vrsti diskontnih stopenj, in sicer obrestno mero po davkih in WACC po davkih.

V magistrskem delu sem se osredotočil na analizo uporabljenih diskontnih stopenj pri preizkusu oslabitve dobrega imena na ravni denar ustvarjajočih enot, ki imajo pripoznano sredstvo dobrega imena.

V tabeli 18 je razvidno, da se pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena na ravni denar ustvarjajočih enot najpogosteje uporablja za nadomestek diskontne stopnje ena izmed različic WACC. Ena izmed različic WACC se uporablja pri preizkusu oslabitev 209 denar ustvarjajočih enot od skupno 249, kar predstavlja 83,94 odstotka vseh opazovanih denar ustvarjajočih enot.

Tabela 18: Pregled vrst uporabljene diskontne stopnje pri izračunu nadomestljive vrednosti sredstev dobrega imena na ravni denar ustvarjajoče enote

Nadomestek diskontne stopnje	Število denar ustvarjajočih enot	Delež
Obrestna mera pred davki	3	1,20
Obrestna mera po davkih	1	0,40
Obrestna mera pred in po davkih	-	0,00
Obrestna mera brez razkritja o davčni obravnavi	7	2,81
WACCC pred davki	60	24,10
WACC po davkih	124	49,80
WACC pred in po davkih	25	10,04
WACC brez razkritja o davčni obravnavi	-	0,00
Obrestna mera po davkih in WACC po davkih	-	0,00
Metoda diskontne stopnje ni razkrita	29	11,65
Skupaj	249	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Pri preizkusu oslabitve dobrega imena je najpogosteje uporabljen nadomestek diskontne stopnje WACC po davkih, in sicer v 124 primerih, kar predstavlja 49,80 odstotka vseh denar ustvarjajočih enot.

Za nadomestek diskontne stopnje WACC pred davki, kar je zahteva MRS 36, je pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabilo 60 denar ustvarjajočih enot, kar predstavlja zgolj 24,1 odstotka vseh denar ustvarjajočih enot.

25 denar ustvarjajočih enot je pri preizkusu oslabitve dobrega imena razkrilo tako WACC pred davki kot WACC po davkih.

Pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega ime je eno izmed različic obrestne mere uporabilo 11 denar ustvarjajočih enot, kar predstavlja 4,41 odstotka opazovanega vzorca. Za 29 denar ustvarjajočih enot iz letnih poročil ni bilo mogoče opredeliti, katero vrste diskontne stopnje so uporabili.

V magistrskem delu poskušam odgovoriti na vprašanje, ali je bila v letu epidemije COVID-19 diskontna stopnja uporabljena pri preizkusu oslabitve sredstev višja kot v prejšnjem letu. V raziskavi sem opredelil, da se vpliv epidemije COVID-19 ne kaže v računovodskih izkazih za poslovno leto 2019 in preizkusih oslabitev sredstev. Poslovno leto 2020 sem v raziskavi opredelil kot leto, v katerem ima epidemija COVID-19 vpliv na računovodske izkaze in preizkus oslabitve sredstev.

V tabeli 19 je prikazan pregled spremembe višine uporabljenih nadomestkov diskontne stopnje pri preizkusih oslabitev sredstev dobrega imena na ravni denar ustvarjajočih enot v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019. Narejen je pregled za 274 denar ustvarjajočih enot. Število denar ustvarjajočih enot v tabeli 19 je glede na število v tabeli 18 višje za 25 denar ustvarjajočih enot. Višje število je posledica dejstva, da 25 denar ustvarjajočih enot, ki za nadomestek diskontne stopnje uporablja WACC, razkriva WACC pred davki in WACC po davkih.

Iz tabele 19 je razvidno, da je 130 denar ustvarjajočih enot od skupaj 274 denar ustvarjajočih enot v poslovnem letu 2020 pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabilo višji nadomestek diskontne stopnje kot v poslovnem letu 2019. 69 denar ustvarjajočih enot je pri preizkusu oslabitve dobrega imena v poslovnem letu 2020 uporabilo nadomestek diskontne stopnje, ki je bila nižja od uporabljene v poslovnem letu 2019. Enak nadomestek diskontne stopnje v poslovnih letih 2020 in 2019 je uporabilo 75 denar ustvarjajočih enot.

Tabela 19: Pregled diskontne stopnje v letu 2020 glede na leto 2019

Nadomestek diskontne stopnje/število denar ustvarjajočih enot	Diskontna stopnja v 2020 nižja kot v letu 2019	Diskontna stopnja v 2020 višja kot v letu 2019	Diskontna stopnja v 2020 enaka kot v letu 2019	Skupaj
Obrestna mera pred davki	1	1	1	3
Obrestna mera po davkih	-	-	1	1
Obrestna mera pred in po davkih	-	-	-	0
Obrestna mera brez razkritja o davčni obravnavi	1	2	4	7
WACCC pred davki	36	42	7	85
WACC po davkih	16	77	56	149
WACC pred in po davkih	-	-	-	0
WACC brez razkritja o davčni obravnavi	-	-	-	0
Obrestna mera po davkih in WACC po davkih	-	-	-	0
Metoda diskontne stopnje ni razkrita	15	8	6	29
Skupaj	69	130	75	274

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 20 je predstavljen pregled deleža števila denar ustvarjajočih enot, ki v poslovnem letu 2020 glede na 2019 pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabljajo višji, nižji ali enak nadomestek diskontne stopnje kot v poslovnem letu 2019.

Na celotnem vzorcu vseh denar ustvarjajočih enot je pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto višji nadomestek diskontne stopnje uporabilo 47,45 odstotka vseh denar ustvarjajočih enot. Pri preizkusu oslabitve dobrega imena je v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 nižji nadomestek diskontne stopnje uporabilo 25,18 odstotka vseh denar ustvarjajočih enot. Enak nadomestek diskontne stopnje v obeh poslovnih letih je uporabilo 27,37 odstotka vseh denar ustvarjajočih enot.

Iz tabele 20 je razvidno, da je med različnimi uporabljenimi vrstami nadomestkov diskontnih stopenj različno velik delež, koliko denar ustvarjajočih enot je uporabilo nižjo, višjo ali enako diskontno stopnjo pri preizkusu oslabitve dobrega imena na ravni denar ustvarjajočih enot v poslovnem letu 2020 glede na 2019.

Tabela 20: Pregled deleža diskontne stopnje v letu 2020 glede na leto 2019

Nadomestek diskontne stopnje/delež denar ustvarjajočih enot	Diskontna stopnja v 2020 nižja kot v letu 2019	Diskont na stopnja v 2020 višja kot v letu 2019	Diskontna stopnja v 2020 enaka kot v letu 2019	Skupaj
Obrestna mera pred davki	33,33	33,33	33,33	100,00
Obrestna mera po davkih	-	-	100,00	100,00
Obrestna mera pred in po davkih	-	-	-	0
Obrestna mera brez razkritja o davčni obravnavi	14,29	28,57	57,14	100,00
WACCC pred davki	42,35	49,41	8,24	100,00
WACC po davkih	10,74	51,68	37,58	100,00
WACC pred in po davkih	-	-	-	0
WACC brez razkritja o davčni obravnavi	-	-	-	0
Obrestna mera po davkih in WACC po davkih	-	-	-	0
Metoda diskontne stopnje ni razkrita	51,72	27,59	20,69	100,00
Skupaj	25,18	47,45	27,37	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Najvišji delež denar ustvarjajočih enot, ki so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 uporabile višji nadomestek diskontne stopnje, je opazen pri denar ustvarjajočih enotah, ki so za nadomestek diskontnih stopenj pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabile WACC po davkih. Denar ustvarjajoče enote, ki so za preizkus oslabitve dobrega imena uporabile WACC po davkih, je bilo 149 od tega jih je 77 oziroma 51,68 odstotka uporabilo v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višjo diskontno stopnjo. Denar ustvarjajoče enote, ki so za nadomestek diskontne stopnje uporabile WACC pred davki, so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 uporabile višjo diskontno stopnjo v 49,41 odstotka.

33,33 odstotka denar ustvarjajočih enot, ki so za nadomestek diskontne stopnje uporabile obrestno mero pred davki, so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabile višji nadomestek diskontne stopnje.

28,57 odstotka denar ustvarjajočih enot, ki so za nadomestek diskontne stopnje uporabile obrestno mero brez razkritja o davčni obravnavi, so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabile višji nadomestek diskontne stopnje.

27,59 odstotka denar ustvarjajočih enot, ki so za nadomestek diskontne stopnje uporabile diskontno stopnjo, katere vrste ni bilo mogoče ugotoviti, so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabile višji nadomestek diskontne stopnje.

Pri denar ustvarjajočih enotah, za katere iz letnih poročil ni mogoče opredeliti vrste nadomestka diskontne stopnje, ki so ga uporabile pri preizkusu oslavitve dobrega imena, je opazno, da je najvišji delež tistih, kjer se je v poslovnem letu 2020 uporabilo nižjo diskontno stopnjo kot v poslovnem letu 2019.

Družbe pri preizkusu oslavitve sredstev dobrega imena uporabljajo različne nadomestke diskonte stopnje. Aritmetično povprečje, za posamezen nadomestek diskontne stopnje, sem izračunal na ravni vseh denar ustvarjajočih enot, ki uporabljajo enak nadomestek diskontne stopnje. Vrednost denar ustvarjajoče enote in vrednost sredstev dobrega imena nima vpliva na izračun aritmetičnega povprečja uporabljenega nadomestka diskontne stopnje.

4.5.3.1 Nadomestek diskontne stopnje WACC pred davki

V tabeli 21 je narejen pregled števila denar ustvarjajočih enot, ki za nadomestek diskontne stopnje uporabljajo WACC pred davki, glede na opredeljen razpon diskontne stopnje. Predstavljeno je, kakšen razpon WACC pred davki pri preizkusu oslavitve dobrega imena uporablja največ denar ustvarjajočih enot. V poslovnem letu 2020 največ denar ustvarjajočih enot uporablja diskontno stopnjo, ki je nižja od 12 odstotkov, in sicer 64 denar ustvarjajočih enot od skupno 85 denar ustvarjajočih enot, kar predstavlja 75,29 odstotka.

V poslovnem letu 2019 je bilo denar ustvarjajočih enot, ki so uporabljale diskontno stopnjo, nižjo od 12 odstotkov, 67 od skupno 85 denar ustvarjajočih enot, kar predstavlja 78,82 odstotka. V poslovnem letu 2020 se je povečalo število denar ustvarjajočih enot, ki so pri preizkusu oslavitve dobrega imena uporabile diskontno stopnjo, višjo od 12 odstotkov. V poslovnem letu 2020 je bilo takšnih denar ustvarjajočih enot 21, v poslovnem letu 2019 pa 18.

Tabela 21: Razpon nadomestka diskontne stopnje WACC pred davki na ravni denar ustvarjajočih enot

Diskontna stopnja v odstotkih/število denar ustvarjajočih enot	WACC pred davki		
	2019	2020	Indeks 2020/2019
od 0 do 3,00	-	-	-
od 3,01 do 6,00	1	1	100
od 6,01 do 9,00	44	40	91
od 9,01 do 12,00	22	23	105
od 12,01 do 15,00	6	11	183
nad 15,01	12	10	83
Skupaj	85	85	100

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 22 so predstavljene najvišje in najnižje vrednosti uporabljenih diskontnih stopenj WACC pred davki, kot tudi aritmetično povprečje diskontne stopnje vseh denar ustvarjajočih enot.

V poslovnem letu 2020 je najvišja uporabljena diskontna stopnja na ravni denar ustvarjajoče enote znašala 22,4 odstotka in je nižja od najvišje uporabljene stopnje v letu 2019. Najnižja diskontna stopnja, uporabljena na ravni denar ustvarjajoče enote, je v poslovnem letu 2020 znašala 5,8 odstotka in je nižja od najnižje vrednosti, uporabljene v poslovnem letu 2019.

Aritmetično povprečje vseh 85 denar ustvarjajočih enot, ki pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabljajo WACC pred davki, v poslovnem letu 2020 znaša 10,34 odstotka, kar je za 0,04 odstotne točke oziroma za 0,43 odstotka manj kot v poslovnem letu 2019.

Tabela 22: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje WACC pred davki

WACC pred davki	2019	2020	Indeks 2020/2019
Najvišja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote v odstotkih	25,00	22,40	90
Najnižja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote v odstotkih	6,10	5,80	95
Aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot v odstotkih	10,38	10,34	100

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

4.5.3.2 Nadomestek diskontne stopnje WACC po davkih

V tabeli 23 je prikazan pregled števila denar ustvarjajočih enot, ki za nadomestek diskontne stopnje uporabljajo WACC po davkih, glede na opredeljen razpon diskontne stopnje. Predstavljeno je, kakšen razpon WACC po davkih pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporablja največ denar ustvarjajočih enot. V poslovnem letu 2020 največ denar ustvarjajočih enot uporablja diskontno stopnjo, ki je nižja od 12 odstotkov, in sicer 140 denar ustvarjajočih enot od skupno 149 denar ustvarjajočih enot, kar predstavlja 93,96 odstotka.

V poslovnem letu 2019 je bilo denar ustvarjajočih enot, ki so uporabljale diskontno stopnjo, ki je nižja od 12 odstotkov, 142 od skupno 149 denar ustvarjajočih enot, kar predstavlja 95,30 odstotka.

V poslovnem letu 2020 se je povečalo število denar ustvarjajočih enot, ki so pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabile diskontno stopnjo, ki je višja od 12 odstotkov. V poslovnem letu 2020 je bilo takšnih denar ustvarjajočih enot 9, v poslovnem letu 2019 pa 7.

Tabela 23: Razpon nadomestka diskontne stopnje WACC po davkih na ravni denar ustvarjajočih enot

Diskontna stopnja v odstotkih/število denar ustvarjajočih enot	WACC po davkih		
	2019	2020	Indeks 2020/2019
od 0 do 3,00	-	-	-
od 3,01 do 6,00	44	40	91
od 6,01 do 9,00	83	88	106
od 9,01 do 12,00	15	12	80
od 12,01 do 15,00	2	4	200
nad 15,01	5	5	100
Skupaj	149	149	100

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 24 so predstavljene najvišje in najnižje vrednosti uporabljenih diskontnih stopenj WACC po davkih, kot tudi aritmetično povprečje diskontne stopnje vseh denar ustvarjajočih enot.

V poslovnem letu 2020 je najvišja uporabljena diskontna stopnja na ravni denar ustvarjajoče enote znašala 32,5 odstotka in je višja od najvišje uporabljene stopnje v letu 2019. Najnižja diskontna stopnja, uporabljena na ravni denar ustvarjajoče enote, je v poslovnem letu 2020 znašala 3,49 odstotka in je nižja od najnižje vrednosti, uporabljene v poslovnem letu 2019.

Aritmetično povprečje vseh 149 denar ustvarjajočih enot, ki pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabljajo WACC po davkih, v poslovnem letu 2020 znaša 7,60 odstotka, kar je za 0,24 odstotne točke oziroma za 3 odstotke več kot v poslovnem letu 2019.

Tabela 24: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje WACC po davkih

WACC po davkih	2019	2020	Indeks 2020/2019
Najvišja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	27,90	32,50	117
Najnižja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	3,78	3,49	92
Aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot	7,36	7,60	103

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

4.5.3.3 Pregled diskontne stopnje za družbe, ki razkrivajo WACC pred in po davkih

V letnih poročilih družbe Puma, Telefonica, Heidelberg Cement in Skanska na ravni denar ustvarjajočih enot razkrivajo nadomestek diskontne stopnje, ki je bil uporabljen pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena, in sicer za WACC pred in WACC po davkih.

Denar ustvarjajočih enot, za katere sta razkrita WACC pred davki in WACC po davkih, je 25.

V nadaljevanju je narejen pregled razkritih diskontnih stopenj na ravni družb za vse denar ustvarjajoče enote za posamezno družbo.

V tabeli 25 je pregled diskontne stopnje za družbo Puma na ravni posamezne denar ustvarjajoče enote.

Družba Puma je preizkus oslabitve sredstev dobrega imena izvedla za 7 denar ustvarjajočih enot. Razkrit WACC pred davki je bil v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višji pri vseh 7 denar ustvarjajočih enotah. WACC pred davki pa je bil v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višji pri 5 denar ustvarjajočih enotah, medtem ko je bil pri 2 denar ustvarjajočih enotah nižji.

Pri denar ustvarjajočih enotah 3 in 5 (vrstica v tabeli 25, označena s sivo barvo) je opazno, da je uporabljen WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na leto 2019 višji, medtem ko je uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na 2019 nižji.

Tabela 25: Pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Puma

	WACC pred davki			WACC po davkih		
Puma	2019	2020	Indeks 2020/2019	2019	2020	Indeks 2020/2019
Denar ustvarjajoča enota 1	7,40	8,00	108	6,40	6,80	106
Denar ustvarjajoča enota 2	14,40	16,30	113	10,80	12,40	115
Denar ustvarjajoča enota 3	7,60	8,00	105	6,10	6,00	98
Denar ustvarjajoča enota 4	9,90	10,70	108	7,70	8,20	107
Denar ustvarjajoča enota 5	6,80	7,00	103	5,80	5,70	98
Denar ustvarjajoča enota 6	8,10	8,70	107	5,90	6,30	107
Denar ustvarjajoča enota 7	7,20	7,60	106	5,90	6,10	103
Aritmetično povprečje	8,77	9,47	108	6,94	7,36	106

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 26 je pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Telefonica na ravni posamezne denar ustvarjajoče enote.

Družba Telefonica je preizkus oslabitve sredstev dobrega imena izvedla za 4 denar ustvarjajoče enote. Razkrit WACC pred davki je bil v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višji pri 2 denar ustvarjajočih enotah, pri 2 pa je bil nižji. Enako velja za WACC po davkih.

Iz tabele 26 je razvidno, da aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot WACC pred davki v poslovnem letu 2020 znaša 8,95 odstotka in je nižji glede na uporabljene vrednosti v poslovnem letu 2019. Za aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot za WACC po davkih pa je razvidno, da je v poslovnem letu 2020 uporabljena višja stopnja kot v poslovnem letu 2019.

Tabela 26: Pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Telefonica

Telefonica	WACC pred davki			WACC po davkih		
	2019	2020	Indeks 2020/2019	2019	2020	Indeks 2020/2019
Denar ustvarjajoča enota 1	8,20	8,40	102	6,20	6,50	105
Denar ustvarjajoča enota 2	12,60	13,60	108	10,00	11,10	111
Denar ustvarjajoča enota 3	7,80	7,30	94	6,20	6,10	98
Denar ustvarjajoča enota 4	7,80	6,50	83	4,90	4,80	98
Aritmetično povprečje	9,10	8,95	98	6,83	7,13	104

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 27 je pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Heidelberg Cement na ravni posamezne denar ustvarjajoče enote.

Družba Heidelberg Cement je preizkus oslabitve sredstev dobrega imena izvedla za 10 denar ustvarjajočih enot. Razkrit WACC pred davki je bil v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višji pri 7 denar ustvarjajočih enotah, pri 3 pa nižji. WACC pred davki je bil v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višji pri 8 denar ustvarjajočih enotah, medtem ko je bil pri 2 denar ustvarjajočih enotah nižji.

Pri denar ustvarjajoči enoti 7 (vrstica v tabeli 27, označena s sivo barvo) je opazno, da je uporabljen WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na leto 2019 nižji, medtem ko je uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na 2019 višji.

Tabela 27: Pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Heidelberg Cement

Heidelberg Cement	WACC pred davki			WACC po davkih		
	2019	2020	Indeks 2020/2019	2019	2020	Indeks 2020/2019
Denar ustvarjajoča enota 1	6,40	7,60	119	5,30	6,20	117
Denar ustvarjajoča enota 2	6,50	7,50	115	5,30	6,00	113
Denar ustvarjajoča enota 3	8,80	9,40	107	6,90	7,30	106
Denar ustvarjajoča enota 4	7,10	7,90	111	6,30	6,80	108
Denar ustvarjajoča enota 5	8,50	8,60	101	7,30	7,50	103
Denar ustvarjajoča enota 6	6,10	7,10	116	5,10	5,80	114
Denar ustvarjajoča enota 7	8,50	8,40	99	6,80	6,90	101
Denar ustvarjajoča enota 8	7,90	8,60	109	6,30	6,80	108
Denar ustvarjajoča enota 9	11,70	10,60	91	8,80	7,90	90
Denar ustvarjajoča enota 10	23,80	22,40	94	18,20	17,00	93
Aritmetično povprečje	9,53	9,81	103	7,63	7,82	102

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 28 je pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Skanska na ravni posamezne denar ustvarjajoče enote.

Družba Skanska je preizkus oslabitve sredstev dobrega imena izvedla za 4 denar ustvarjajoče enote. Razkrit WACC pred davki je bil v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višji pri 3 denar ustvarjajočih enotah, pri 1 je bil enak kot v poslovnem letu 2019. WACC po davkih pa je bil v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višji pri vseh 4 denar ustvarjajočih enotah.

Pri denar ustvarjajoči enoti 4 (vrstica v tabeli 28, označena s sivo barvo) je opazno, da je uporabljen WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na leto 2019 enak, medtem ko je uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na 2019 občutno višji.

Tabela 28: Pregled diskontne stopnje za denar ustvarjajoče enote za družbo Skanska

Skanska	WACC pred davki			WACC po davkih		
	2019	2020	Indeks 2020/2019	2019	2020	Indeks 2020/2019
Denar ustvarjajoča enota 1	10,00	12,00	120	9,00	9,00	100
Denar ustvarjajoča enota 2	8,00	10,00	125	7,00	8,00	114
Denar ustvarjajoča enota 3	9,00	12,00	133	8,00	9,00	112
Denar ustvarjajoča enota 4	11,00	11,00	100	7,00	9,00	129
Aritmetično povprečje	9,50	11,25	118	7,75	8,75	113

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

Družbe Puma, Telefonica, Heidelberg Cement in Skanska v letnih poročilih razkrivajo pri preizkusu oslabitve dobrega imena tako WACC pred davki kot WACC po davkih. Skupaj so uporabljene diskontne stopnje pri preizkusu oslabitve dobrega imena na ravni 25 denar ustvarjajočih enot. Ugotovil sem, da za 21 denar ustvarjajočih enot velja, da sta WACC pred davki in WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 bodisi oba višja, nižja ali enaka.

Za 2 denar ustvarjajoči enoti (tabela 25, vrstici 3 in 5) sem ugotovil, da je bil WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto višji, medtem ko je bil uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 za isti denar ustvarjajoči enoti (tabela 25, vrstica 3 in 5) nižji.

Za 1 denar ustvarjajočo enoto (tabela 27, vrstica 7) sem ugotovil, da je bil WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto nižji, medtem ko je bil uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 za isto denar ustvarjajočo enoto (tabela 27, vrstica 7) višji.

Za 1 denar ustvarjajočo enoto (tabela 28, vrstica 4) sem ugotovil, da je bil WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto enak, medtem ko je bil uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 za isto denar ustvarjajočo enoto (tabela 28, vrstica 4) višji.

4.5.3.4 Nadomestek diskontne stopnje obrestna mera pred davki

V tabeli 29 je prikazan pregled števila denar ustvarjajočih enot, ki za nadomestek diskontne stopnje uporabljajo obrestno mero pred davki, glede na opredeljen razpon diskontne stopnje.

Tabela 29: Razpon nadomestka diskontne stopnje obrestna mera pred davki na ravni denar ustvarjajočih enot

Diskontna stopnja v odstotkih/število denar ustvarjajočih enot	Obrestna mera pred davki		
	2019	2020	Indeks 2020/2019
od 0 do 3,00	-	-	-
od 3,01 do 6,00	1	1	100
od 6,01 do 9,00	2	2	100
od 9,01 do 12,00	-	-	-
od 12,01 do 15,00	-	-	-
nad 15,01	-	-	-
Skupaj	3	3	100

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 30 so predstavljene najvišje in najnižje vrednosti uporabljenih diskontnih stopenj obrestne mere pred davki, kot tudi aritmetično povprečje diskontne stopnje vseh denar ustvarjajočih enot.

V poslovnem letu 2020 je najvišja uporabljena diskontna stopnja na ravni denar ustvarjajoče enote znašala 7,2 odstotka in je enaka kot v poslovnem letu 2019. Najnižja diskontna stopnja, uporabljena na ravni denar ustvarjajoče enote, je v poslovnem letu 2020 znašala 5,4 odstotka in je višja od najnižje vrednosti, uporabljene v poslovnem letu 2019.

Aritmetično povprečje vseh 3 denar ustvarjajočih enot, ki pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabljajo obrestno mero pred davki, v poslovnem letu 2020 znaša 6,37 odstotka, kar je za 0,06 odstotne točke oziroma za 1 odstotek manj kot v poslovnem letu 2019.

Tabela 30: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje obrestna mera pred davki

Obrestna mera pred davki	2019	2020	Indeks 2020/2019
Najvišja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	7,20	7,20	100
Najnižja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	5,10	5,40	106
Aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot	6,43	6,37	99

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

4.5.3.5 Nadomestek diskontne stopnje obrestna mera po davkih

Obrestno mero po davkih pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporablja družba Daimler, in sicer za 1 denar ustvarjajočo enoto. Uporabljena diskontna stopnja znaša 8 odstotkov in je nespremenjena glede na poslovno leto 2019.

4.5.3.6 Nadomestek diskontne stopnje obrestna mera brez razkritja o davčni stopnji

V tabeli 31 je prikazan pregled števila denar ustvarjajočih enot, ki za nadomestek diskontne stopnje uporabljajo obrestno mero brez razkritja o davčni stopnji, glede na opredeljen razpon diskontne stopnje.

Tabela 31: Razpon nadomestka diskontne stopnje obrestna mera brez razkritja o davčni stopnji na ravni denar ustvarjajočih enot

Diskontna stopnja v odstotkih/število denar ustvarjajočih enot	Obrestna mera (davčna stopnja ni razkrita)		
	2019	2020	Indeks 2020/2019
od 0 do 3,00	-	-	-
od 3,01 do 6,00	-	-	-
od 6,01 do 9,00	4	3	75
od 9,01 do 12,00	3	4	133
od 12,01 do 15,00	-	-	-
nad 15,01	-	-	-
Skupaj	7	7	100

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 32 so predstavljene najvišje in najnižje vrednosti uporabljenih diskontnih stopenj obrestne mere, kjer davčna stopnja ni razkrita, in aritmetično povprečje diskontne stopnje vseh denar ustvarjajočih enot.

V poslovnem letu 2020 je najvišja uporabljena diskontna stopnja na ravni denar ustvarjajoče enote znašala 10,10 odstotka in je višja kot v poslovnem letu 2019. Najnižja diskontna stopnja, uporabljena na ravni denar ustvarjajoče enote, je v poslovnem letu 2020 znašala 7,70 odstotka in je enaka kot v poslovnem letu 2019.

Aritmetično povprečje vseh 7 denar ustvarjajočih enot, ki pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabljajo obrestno mero (brez razkritja o davčni stopnji), v poslovnem letu 2020 znaša 9,20 odstotka, kar je za 0,09 odstotne točke oziroma za 1 odstotek več kot v poslovnem letu 2019.

Tabela 32: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje obrestna mera brez razkritja o davčni stopnji

Obrestna mera (davčna stopnja ni razkrita)	2019	2020	Indeks 2020/2019
Najvišja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	10,00	10,10	101
Najnižja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	7,70	7,70	100
Aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot	9,11	9,20	101

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

4.5.3.7 Nadomestek diskontne stopnje ni razkrit (pred davki)

V tabeli 33 je predstavljeno, kakšen razpon diskontne stopnje pred davki, kjer iz letnih poročil ni mogoče opredeliti nadomestka diskontne stopnje, pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporablja največ denar ustvarjajočih enot.

Tabela 33: Razpon nadomestka diskontne stopnje pred davki, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita, na ravni denar ustvarjajočih enot

	Vrsta diskontne stopnje ni razkrita pred davki		
Diskontna stopnja v odstotkih/število denar ustvarjajočih enot	2019	2020	Indeks 2020/2019
od 0 do 3,00	-	-	-
od 3,01 do 6,00	1	1	100
od 6,01 do 9,00	3	2	67
od 9,01 do 12,00	3	4	133
od 12,01 do 15,00	-	-	-
nad 15,01	-	-	-
Skupaj	7	7	100

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 34 so predstavljene najvišje in najnižje vrednosti uporabljenih nadomestkov diskontnih stopenj, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita, in aritmetično povprečje diskontne stopnje vseh denar ustvarjajočih enot.

V poslovnem letu 2020 je najvišja uporabljena diskontna stopnja na ravni denar ustvarjajoče enote znašala 11,40 odstotka in je višja od najvišje uporabljene stopnje v letu 2019. Najnižja diskontna stopnja, uporabljena na ravni denar ustvarjajoče enote, je v poslovnem letu 2020 znašala 4,40 odstotka in je nižja od najnižje vrednosti, uporabljene v poslovnem letu 2019.

Aritmetično povprečje vseh 7 denar ustvarjajočih enot, ki pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabljajo diskontno stopnje pred davki brez razkritja vrste diskontne stopnje, v poslovnem letu 2020 znaša 8,98 odstotka, kar je za 0,49 odstotne točke oziroma za 6 odstotkov več kot v poslovnem letu 2019.

Tabela 34: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje pred davki, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita

Metoda diskontne stopnje ni razkrita (mera pred davki)	2019	2020	Indeks 2020/2019
Najvišja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	9,86	11,40	116
Najnižja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	5,60	4,40	79
Aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot	8,49	8,98	106

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

4.5.3.8 Vrsta diskontne stopnje ni razkrita (po davkih)

V tabeli 35 je predstavljeno, kakšen razpon diskontne stopnje po davkih, kjer iz letnih poročil ni mogoče opredeliti vrste diskontne stopnje, pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporablja največ denar ustvarjajočih enot.

Tabela 35: Razpon nadomestka diskontne stopnje po davkih, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita, na ravni denar ustvarjajočih enot

	Vrsta diskontne stopnje ni razkrita po davkih		
Diskontna stopnja v odstotkih/število denar ustvarjajočih enot	2019	2020	Indeks 2020/2019
od 0 do 3,00	-	-	-
od 3,01 do 6,00	5	2	40
od 6,01 do 9,00	16	19	119
od 9,01 do 12,00	1	1	100
od 12,01 do 15,00	-	-	-
nad 15,01	-	-	-
Skupaj	22	22	100

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 36 so predstavljene najvišje in najnižje vrednosti uporabljenih diskontnih stopenj, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita, in aritmetično povprečje diskontne stopnje vseh denar ustvarjajočih enot.

V poslovnem letu 2020 je najvišja uporabljena diskontna stopnja na ravni denar ustvarjajoče enote znašala 12,00 odstotka in je višja od najvišje uporabljene stopnje v letu 2019. Najnižja diskontna stopnja, uporabljena na ravni denar ustvarjajoče enote, je v poslovnem letu 2020 znašala 6,00 odstotka in je višja od najnižje vrednosti, uporabljene v poslovnem letu 2019.

Aritmetično povprečje vseh 22 denar ustvarjajočih enot, ki pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabljajo diskontno stopnjo po davkih brez razkritja vrste diskontne stopnje, v poslovnem letu 2020 znaša 7,36 odstotka, kar je za 0,19 odstotne točke oziroma za 2 odstotka manj kot v poslovnem letu 2019

Tabela 36: Pregled vrednosti razpona diskontne stopnje po davkih, kjer vrsta diskontne stopnje ni razkrita

Metoda diskontne stopnje ni razkrita (mera po davkih)	2019	2020	Indeks 2020/2019
Najvišja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	11,00	12,00	109
Najnižja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	5,90	6,00	102
Aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot	7,55	7,36	98

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

4.5.4 Terminalna rast denarnih tokov po izteku planskega obdobja

Družbe v letnih poročilih razkrivajo uporabljene terminalne rasti denarnih tokov po izteku planskega obdobja pri preizkusu slabitev sredstev dobrega imena.

V tabeli 37 je predstavljeno, kakšno stopnjo rasti družbe uporabljajo pri oceni denarnih tokov po izteku planskega obdobja. Terminalne rasti denarnih tokov, uporabljene pri preizkusu oslabitev sredstev dobrega imena, so aplicirane na ravni denar ustvarjajoče enote, ki ima pripoznano dobro ime. Iz tabele 37 je razvidno, da je 23 družb oziroma 46 odstotkov vseh opazovanih družb pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena za vse denar ustvarjajoče enote uporabilo enako terminalno stopnjo rasti denarnih tokov. 24 družb oziroma 48 odstotkov opazovanih družb je pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabilo za denar ustvarjajoče enote različne terminale rasti denarnih tokov. Za 3 družbe iz letnih poročil ni mogoče opredeliti, ali so za vse denar ustvarjajoče enote uporabile enoto ali različne terminalne stopnje rasti denarnih tokov.

Tabela 37: Pregled terminalne rasti denarnih tokov na ravni družb

Končna stopnja rasti denarnih tokov	Število družb	Delež
Terminalna rast je za vse denar ustvarjajoče enote enaka	23	46,00
Terminalna rast za vse denar ustvarjajoče enote ni enaka	24	48,00
Ni razvidno	3	6,00
Skupaj	50	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 38 je predstavljena višina uporabljenih stopenj rasti pri oceni denarnih tokov po izteku planskega obdobja v poslovnem letu 2020 glede na leto poslovno 2019. Iz tabele 38 je razvidno, da je v poslovnem letu 2020 pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena 18 denar ustvarjajočih enot uporabilo višjo stopnjo rasti terminalnih denarnih tokov kot v poslovnem letu 2019. 60 denar ustvarjajočih enot je v poslovnem letu 2020 pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabilo nižjo stopnjo terminalnih rasti denarnih tokov kot v poslovnem letu 2019. Največ denar ustvarjajočih enot, 164 oziroma 66 odstotkov, je pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabilo enako stopnjo rasti terminalnih denarnih tokov v poslovnem letu 2020 kot v poslovnem letu 2019. Za 7 denar ustvarjajočih

enot iz letnih poročil ni mogoče ugotoviti, kakšno stopnjo rasti terminalnih denarnih tokov so uporabile v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019.

Tabela 38: Pregled stopnje rasti terminalnih denarnih tokov v letu 2020 glede na leto 2019

Končna stopnja rasti denarnih tokov	Število denar ustvarjajočih enot	Delež
Terminalna rast denarnih tokov je v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višja.	18	7,23
Terminalna rast denarnih tokov je v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 nižja.	60	24,10
Terminalna rast denarnih tokov je v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 enaka.	164	65,86
Ni opredeljeno (ni mogoče ugotoviti iz letnih poročil).	7	2,81
Skupaj	249	100,00

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

V tabeli 39 so predstavljene najvišje in najnižje vrednosti uporabljenih stopenj rasti ocen denarnih tokov po izteku planskih obdobj in aritmetično povprečje stopen rasti na ravni vseh denar ustvarjajočih enot.

Iz tabele 39 je razvidno, da se je aritmetično povprečje stopnje rasti terminalnih denarnih tokov vseh denar ustvarjajočih enot v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 znižalo za 5 odstotkov.

Tabela 39: Stopnje rasti terminalnih denarnih tokov

Končna stopnja rasti denarnih tokov	2019	2020	Indeks 2020/2019
Najvišja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	17,00	17,00	100
Najnižja vrednost na ravni denar ustvarjajoče enote	-0,20	0,00	-
Aritmetično povprečje vseh denar ustvarjajočih enot	1,84	1,74	95

Vir: Letno poročilo (priloga 1).

SKLEP

Epidemija COVID-19 v začetku leta 2020 je predstavljala do takrat neznan pojav, ki je imel izjemen vpliv na vsa področja našega delovanja. Imela pa je vpliv tudi na področje oslabitve sredstev.

V magistrskem delu sem raziskal vpliv epidemije na oslabitev nekratkoročnih, nefinančnih neopredmetenih in opredmetenih sredstev v poslovnih letih 2019 in 2020 za izbran vzorec 50 družb. Ugotovil sem, da epidemija COVID-19 ni imela vpliva na računovodske izkaze in oslabitve sredstev za izbrane družbe v poslovnem letu 2019. Vpliv epidemije COVID-19 je vključen v računovodske izkaze in oslabitve sredstev v poslovnem letu 2020. Pri področju oslabitve sredstev ima epidemija največji vpliv na vhodne komponente pri preizkusu

oslabitve sredstev, in sicer uporabljene diskontne stopnje in ocene prihodnjih tokov ter njihovo ustreznost.

Epidemija COVID-19 ni imela vpliva na koncept preizkusa sredstev in ta ostaja takšen, kot ga predpisuje MRS 36. Pri pregledu neopredmetenih in opredmetenih sredstev sem na raziskovalnem vzorcu 50 družb ugotovil, da je vrednost oslabitev preučevanih sredstev v poslovnem letu 2020 znašala 43.273 milijonov evrov, kar glede na leto 2019 predstavlja povečanje za 196 odstotkov. Na izbranem vzorcu družb je bilo opazno, da se je v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 povečala vrednost oslabitev vseh preučevanih skupin nekratkoročnih neopredmetenih in opredmetenih sredstev.

Ravno tako se je v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 povečal delež oslabitev v nekratkoročnih neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih. Delež oslabitev v nekratkoročnih neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih je konec poslovnega leta 2020 znašal 2,46 odstotka, konec poslovnega leta 2019 pa 0,81 odstotka, kar predstavlja povečanje za 203 odstotke.

V poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 se je povečalo tudi število družb, ki so pripoznale oslabitev opazovanih sredstev. V poslovnem letu 2020 je bilo takšnih družb 47 od 50, v poslovnem letu 2019 pa 42 od 50. Za vse opredeljene skupine neopredmetenih in opredmetenih sredstev velja, da je v poslovnem letu 2020 glede na 2019 oslabitev sredstev oblikovalo več družb. Največja povečanja števila družb, ki so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 pripoznale oslabitev sredstev, so bila prisotna pri skupinah sredstev dobro ime in pravica do uporabe sredstev. Oslabitev dobrega imena je v poslovnem letu 2020 pripoznalo 31 družb, kar glede na poslovno leto 2019 predstavlja povečanje za 41 odstotkov. Oslabitev pravic do uporabe je v poslovnem letu 2020 pripoznalo 18 družb, kar glede na poslovno leto 2019 predstavlja povečanje za 80 odstotkov.

V nadaljevanju magistrskega dela sem preučil uporabljene diskontne stopnje pri preizkusu oslabitev dobrega imena. Ugotovil sem, da največ družb pri preizkusu oslabitev dobrega imena uporablja za nadomestek diskontne stopnje eno izmed različic tehtanega povprečnega stroška kapitala oziroma WACC. Družbe, ki za nadomestek diskontne stopnje pri preizkusu oslabitve vrednosti dobrega imena uporabljajo eno izmed različic WACC, je 41 oziroma 82 odstotkov. Največ družb uporablja različico WACC po davkih. Takšnih družb je 23 oziroma 46 odstotkov. Družb, ki uporablja različico WACC pred davki, kar je zahteva MRS 36, je zgolj 13 oziroma 26 odstotkov. V letnih poročilih so 4 družbe razkrile tako WACC pred davki kot WACC po davkih. Za nadomestek diskontne stopnje so 3 družbe uporabile eno izmed različic obrestne mere. Družba Daimler je pri preizkusu oslabitve dobrega imena za 2 različni denar ustvarjajoči enoti uporabila 2 različni vrsti diskontnih stopenj, in sicer obrestno mero po davkih in WACC po davkih. Izmed opazovanih družb za 7 družb oziroma 12 odstotkov iz letnih poročil ni bilo mogoče ugotoviti, katero vrsto diskontne stopnje so uporabile pri preizkusu oslabitve dobrega imena.

V raziskavi sem skušal ugotoviti, ali obstaja premija za tveganje, povezana z epidemijo COVID-19. Odgovor na to vprašanje sem iskal s preučitvijo števila denar ustvarjajočih enot, ki so v poslovnem letu 2020 pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabile višjo diskontno stopnjo kot v poslovnem letu 2019.

Ugotovil sem, da je izmed 274 denar ustvarjajočih enot iz vzorca 50 družb v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višjo diskontno stopnjo pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena uporabilo 130 denar ustvarjajočih enot, kar predstavlja 47,45 odstotka vseh denar ustvarjajočih enot. V poslovnem letu 2020 glede na 2019 je nižjo diskontno stopnjo uporabilo 69 denar ustvarjajočih enot, kar predstavlja 25,18 odstotka vseh denar ustvarjajočih enot. 75 denar ustvarjajočih enot pa je v poslovnih letih 2020 in 2019 uporabilo enako diskontno stopnjo, kar predstavlja 27,37 odstotka vseh denar ustvarjajočih enot.

Ugotovil sem, da pri višini uporabljenih nadomestkov diskontnih stopenj v poslovnih letih 2020 in 2019 prihaja do razlik med vrstami uporabljenih nadomestkov diskontnih stopenj. Najvišji delež denar ustvarjajočih enot, ki so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 uporabile višjo diskontno stopnjo, je opazen pri denar ustvarjajočih enotah, ki so za nadomestek diskontnih stopenj pri preizkusu oslabitve dobrega imena uporabile nadomestek WACC po davkih. Denar ustvarjajoče enote, ki so za preizkus oslabitve dobrega imena uporabile WACC po davkih, je bilo 149, od tega jih je 77 oziroma 51,68 odstotka uporabilo v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 višjo diskontno stopnjo. Denar ustvarjajoče enote, ki so za nadomestek diskontne stopnje uporabile WACC pred davki, so v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 uporabile višjo diskontno stopnjo v 49,41 odstotka.

V poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 so pri preizkusu oslabitve dobrega imena višjo diskontno stopnjo v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 uporabile v 33,33 odstotka denar ustvarjajoče enote, ki so uporabile za nadomestek obrestno mero pred davki, v 28,57 odstotka denar ustvarjajoče enote, ki so uporabile za nadomestek obrestno mero brez razkritja o davčni obravnavi, in v 27,59 odstotka denar ustvarjajoče enote, ki niso razkrile, katero metodo diskontne stopnje so uporabile.

Pri denar ustvarjajočih enotah, ki niso razkrile, katero metodo diskontne stopnje so uporabile pri preizkusu oslabitve dobrega imena, je opazno, da imajo najvišji delež denar ustvarjajočih enot, kjer se je v poslovnem letu 2020 uporabilo nižjo diskontno stopnjo kot v poslovnem letu 2019.

Štiri družbe so za skupno 25 denar ustvarjajočih enot v letnih poročilih razkrile tako WACC pred davki kot WACC po davkih. Za 21 denar ustvarjajočih enot velja, da sta WACC pred davki in WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 bodisi oba višja, nižja ali enaka. Za 2 denar ustvarjajoči enoti sem ugotovil, da je bil WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto višji, medtem ko je bil uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 za isti denar ustvarjajoči enoti

nižji. Za 1 denar ustvarjajočo enoto sem ugotovil, da je bil WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto nižji, medtem ko je bil uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 za isto denar ustvarjajočo enoto višji. Za 1 denar ustvarjajočo enoto sem ugotovil, da je bil WACC pred davki v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto enak, medtem ko je bil uporabljen WACC po davkih v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019 za isto denar ustvarjajočo enoto višji.

Menim, da na podlagi opazovanega vzorca ne morem potrditi obstoja premije za tveganje, povezano z epidemijo COVID-19, ki bi imela vpliv na višjo diskontno stopnjo v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019.

V magistrskem delu sem tudi raziskal višino stopnje rasti, ki jih družbe uporabljajo pri oceni denarnih tokov po izteku planskega obdobja, ki je potreben za izračun nadomestljive vrednosti sredstva.

V poslovnem letu 2020 je pri preizkusu oslabitve sredstev dobrega imena 18 denar ustvarjajočih enot uporabilo višjo stopnjo rasti terminalnih denarnih tokov kot v poslovnem letu 2019. 60 denar ustvarjajočih enot je v poslovnem letu 2020 pri preizkusu oslabitev sredstev dobrega imena uporabilo nižjo stopnjo terminalnih rasti denarnih tokov kot v poslovnem letu 2019. Največ denar ustvarjajočih enot, 164 oziroma 66 odstotkov, je pri preizkusu oslabitev sredstev dobrega imena uporabilo enako stopnjo rasti terminalnih denarnih tokov kot v poslovnem letu 2019. Za 7 denar ustvarjajočih enot iz letnih poročil ni mogoče ugotoviti, kakšno stopnjo rasti terminalnih denarnih tokov so uporabile v poslovnem letu 2020 glede na poslovno leto 2019.

LITERATURA IN VIRI

1. Al-Afeef, M. (2017). Capital Asset Pricing Model, Theory and Practice: Evidence from USA (2009–2016). *International Journal of Business and Management*, 12(8), 182–192.
2. Avallone, F. & Quagli, A. (2015). Insight into the variables used to manage the goodwill impairment test under IAS 36. *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, 31(1), 107–114.
3. Bayer AG. (2021). *Letno poročilo 2020*. Pridobljeno 11. avgusta 2022 iz <https://www.bayer.com/sites/default/files/2022-03/Bayer-Annual-Report-2021.pdf>
4. BDO. (2020). *Impairment implications of COVID-19*. Pridobljeno 11. maja 2022 iz [https://www.bdo.global/getmedia/5f0d9621-8c56-493a-b4bc-72c03ba2c122/IFRB-2020-07-Impairment-implications-of-Covid-19-\(IAS-36\).aspx](https://www.bdo.global/getmedia/5f0d9621-8c56-493a-b4bc-72c03ba2c122/IFRB-2020-07-Impairment-implications-of-Covid-19-(IAS-36).aspx)
5. BDO. (2021). *IFRS in practice 2020-2021*. Pridobljeno 11. maja 2022 iz <https://www.bdo.global/getmedia/391585bf-68f4-40bf-bf74-e935dc28b485/IFRS-in-Practice-IAS-36-Impairment-of-Assets-2020-2021.aspx>
6. Bodie, Z., Kane, A. & Marcus, A. J. (2018). *Investments* (11. izd.). New York: McGraw-Hill/Irwin.

7. Bruner, R., Eades, K. M., Harris, R. S. & Higgins, R. F. (1998). Best Practices in Estimating the Cost of Capital: Survey and Synthesis. *Financial Practice and Education*, 8(1), 13–28.
8. Cheng, Y., Park, J., Pierce, S. & Zahng, T. (2019, december 19.). *Big Bath Accounting following Natural Disasters*. Pridobljeno 26. januarja 2023 iz https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3305478
9. Compagnie Financière Richemont SA. (2020). *Letno poročilo 2020*. Pridobljeno 11. maja 2022 iz <https://www.richemont.com/en/home/investors/results-reports-presentations/>
10. Congressional Research Service. (2021). *Global Economic Effects of COVID-19*. Pridobljeno 8. junija 2022 iz <https://sgp.fas.org/crs/row/R46270.pdf>
11. Damodaran, A. (2008, december). *What is the riskfree rate? A Search for the Basic Building Block*. Pridobljeno 26. januarja 2023 iz https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1317436
12. Damodaran, A. (2022). *Equity Risk Premiums (ERP): Determinants, Estimation, and Implications*. Pridobljeno 26. januarja 2023 iz https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4066060
13. Deloitte. (2018). *A guide to the incremental borrowing rate*. Pridobljeno 26. januarja 2023 iz <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/audit/ch-en-audit-discount-rate-publication.pdf>
14. Deloitte. (2020). *IFRS in focus*. Pridobljeno 10. junija 2022 iz <https://www.iasplus.com/en/publications/global/ifrs-in-focus/2020/coronavirus>
15. EFRAG. (2020). *Goodwill and Impairment Tax Issues*. Pridobljeno 1. februarja 2023 iz <https://efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting%20Documents%2F1907221359374264%2F06-01%20Goodwill%20and%20Impairment%20Tax%20issues.pdf&AspxAutoDetectCookieSupport=1>
16. Ernst & Young. (2020). *Businesses affected by the COVID-19 pandemic — IFRS impairment imperatives for management*. Pridobljeno 16. maja 2022 iz https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_sg/topics/ifrs-technical-resources/ey-covid-19-ifrs-impairment-imperatives-for-management.pdf?download
17. European Securities and Markets Authority. (2013). *ESMA Report: European enforcers review of impairment of goodwill and other intangible assets in the IFRS financial statements*. Pridobljeno 9. avgusta 2022 iz <https://www.esma.europa.eu/document/european-enforcers-review-impairment-goodwill-and-other-intangible-assets-in-ifrs-financial>
18. Fama, E. & French, K. (2004). The Capital Asset Pricing Model: Theory and evidence. *Journal of Economic Perspectives*, 18(3), 25–46.
19. Fernandez, P. (2015). CAPM: an absurd model. *Business Valuation Review*, 34(1), 4–23.
20. Financial Reporting Council. (2022). *Thematic Review: Discount Rates*. Pridobljeno 16. maja 2022 iz https://www.frc.org.uk/getattachment/af41b51d-0b8f-4d3b-943c-73466d6c01fa/FRC-Thematic-Review-Discount-Rates_May-2022.pdf

21. Fujita, E. (2022, 1. februar). KPMG International. *Are fair values appropriately determined and disclosed?*. Pridobljeno 21. junija 2022 iz <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/03/covid-19-assets-1b.html>
22. Gaio, C., Gonçalves, T. & Pereira, A. (2021). Financial Crisis and Impairment Recognition in Non-Financial Asset. *Revista Brasileira de Gestão de Negócios, São Paulo*, 23(2), 370–387.
23. Glaum, M. & Wywra, S. (2011). *Making acquisitions transparent: Goodwill Accounting in Times of Crisis*. PriceWaterhouse Coopers.
24. Gould, S. & Arnold, C. (2020, 13. april). IFAC. *The Financial Reporting Implications of COVID-19*. Pridobljeno 5. oktobra 2022 iz <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/supporting-international-standards/discussion/financial-reporting-implications-covid-19>
25. Grant Thornton. (2021). *Insights into IFRS 13*. Pridobljeno 20. junija 2022 iz <https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/insight-content-blocks-and-media/ifrs/ifrs-13/insights-into-ifrs-13-2021.pdf>
26. Hargrave, M. (2022, 12. junij). What is Goodwill. *Investopedia*. Pridobljeno 31. julija 2022 iz <https://www.investopedia.com/terms/g/goodwill.asp>
27. Husmann S., Schmidt, M. & Seidel, T. (2006). The Discount Rate: A Note on IAS 36. *Accounting in Europe*, 5(1), 49–62.
28. IASCF. (brez datuma). *International Accounting Standard 36*. Pridobljeno 27. septembra 2022 iz <https://mf.rks-gov.net/desk/inc/media/131B9C26-F437-45C6-A8CB-782A483F3F20.doc>
29. IFRS Foundation. (2011). *IAS 13, Fair value measurement*. Pridobljeno 10. maja 2022 iz <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2022/issued/part-a/ifrs-13-fair-value-measurement.pdf?bypass=on>
30. IFRS Foundation. (2017). *Goodwill and Impairment research project*. Pridobljeno 27. septembra 2022 iz <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2017/october/iasb/goodwill-and-impairment/ap18c-simplifications.pdf>
31. IFRS Foundation. (2021a). *IAS 36, Impairment of Assets*. Pridobljeno 10. maja 2022 iz <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/ias-36-impairment-of-assets.pdf>
32. IFRS Foundation. (2021b). *Leases*. Pridobljeno 27. septembra 2022 iz <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2022/issued/part-a/ifrs-16-leases.pdf?bypass=on>
33. IOSCO. (2020). *IOSCO Statement on Importance of Disclosure about COVID-19*. Pridobljeno 10. junija 2022 iz <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD655.pdf>
34. IPSASB. (2016). *Impairment of revalued assets*. Pridobljeno 27. januarja 2023 iz <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/IPSASB-IPSAS-Impairment-of-Revalued-Assets-July-2016.pdf>
35. Joshi, P. L. (2020). Covid-19 Pandemic and Financial Reporting Issues and Challenges. *International Journal of Auditing and Accounting Studies*, 2(1), 1–9.

36. Kenton, W. (2022, 30. junij). What is Beta. *Investopedia*. Pridobljeno 31. julija 2022 iz <https://www.investopedia.com/terms/b/beta.asp>
37. KPMG International. (2020a). *COVID-19: Considerations for impairment testing*. Pridobljeno 20. junija 2022 iz <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/cn/pdf/en/2020/05/covid-19-considerations-for-impairment-testing.pdf>
38. KPMG International. (2020b). *COVID-19 financial reporting implications*. Pridobljeno 16. junija 2022 iz <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/lk/pdf/covid-19-impact-on-financial-reporting-part-2.pdf>
39. KPMG International. (2020c). *Equity Market Risk Premium*. Pridobljeno 31. maja 2022 iz <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/nl/pdf/2020/services/equity-market-risk-premium-research-summary-march-2020.pdf>
40. KPMG International. (2020d). *IFRS today*. Pridobljeno 10. junija 2022 iz <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/05/covid19-transcript.pdf>
41. KPMG International. (2020e). *Impact of COVID-19 on impairment assessments*. Pridobljeno 5. oktobra 2022 iz <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/au/pdf/2020/20ru-015-impact-of-covid-19-on-impairment-assessments.pdf>
42. Lisicki, B. (2021). Impairment of Assets and Market Reaction during COVID-19 Pandemic on the Example of WSE. *Risks*, 9(10), 183.
43. Mirza, N. & Shabbir, G. (2005). The death of CAPM: A critical review. *The Lahore journal of economics*, 10(2), 35–54.
44. Mukherji, S. (2011). The capital asset pricing model's risk-free rate. *The International Journal of Business and Finance Research*, 5(2), 75–83.
45. Nagel, G., Peterson, D. & Prati, R. (2007). The effect of risk factors on cost of equity estimation. *Quarterly Journal of Business and Economics*, 46(1), 61–87.
46. Narayan, P. K., Phan, D. H. B. & Liu, G. (2020). COVID-19 lockdowns, stimulus packages, travel bans, and stock returns. *Finance Research Letters*, 38.
47. OECD. (2020, 14. september). *Unprecedented falls in GDP in most G20 economies in second quarter of 2020*. Pridobljeno 9. junija 2022 iz <https://www.oecd.org/sdd/na/g20-gdp-growth-Q2-2020.pdf>
48. OECD. (2021, 18. februar). *OECD GDP growth slows to 0.7% in the fourth quarter of 2020, with year-on-year falls for almost all countries*. Pridobljeno 9. junija 2022 iz <https://www.oecd.org/sdd/na/GDP-Growth-Q420.pdf>
49. PKF. (2020, 17. november). *Impairment testing during & post COVID-19*. Pridobljeno 30. septembra 2022 iz <https://pkfuae.com/impairment-testing-during-post-covid-19/>
50. PriceWaterhouseCoopers. (2009, 17. april). *Fair value less costs to sell*. Pridobljeno 30. septembra 2022 iz https://viewpoint.pwc.com/dt/ca/en/pwc/industry/industry_INT/industry_INT/energy_utilities_and_INT/financial_reporting___16_INT/9_impairment_of_mini_INT/95_fair_value_less_c_INT.html
51. PriceWaterhouseCoopers. (2020). *Impairment testing during the global pandemic*. Pridobljeno 27. septembra 2022 iz <https://www.pwc.co.za/en/assets/pdf/impairment-testing-during-global-pandemic-covid-19.pdf>

52. PriceWaterhouseCoopers. (brez datuma). *COVID-19 impact on accounting and valuation for impairments*. Pridobljeno 5. oktobra 2022 iz <https://www.pwc.com/us/en/services/consulting/deals/library/COVID-19-impact-on-accounting-and-valuation-for-impairments.html>
53. Pšunder, I. & Cirman, A. (2011). Diskontna mera pri uporabi metod, ki temeljijo na diskontiranem denarnem toku za potrebe analize nepremičninskih investicij in vrednotenja nepremičnin. *Geodetski vestnik*, 55(3), 546–560.
54. Quin, X., Huang, G., Shen, H. & Fu, M. (2020). COVID-19 Pandemic and Firm-level Cash Holding—Moderating Effect of Goodwill and Goodwill Impairment. *Emerging Markets Finance and Trade*, 56(10), 2243–2258.
55. RMS. (2020). *Impact of COVID-19: Goodwill impairment considerations*. Pridobljeno 30. septembra 2022 iz <https://rsmus.com/content/dam/rsm/insights/financial-reporting/1pdf/financial-reporting-impact-of-covid-19-goodwill-impairment-considerations.pdf>
56. Rossi, M. (2016). The capital asset pricing model: a critical literature Review. *Global Business and Economics Review*, 18(5), 604–617.
57. Shenmare, K. (brez datuma). Present Value Formula. *WallStreetMojo*. Pridobljeno 6. februarja 2023 iz <https://www.wallstreetmojo.com/present-value-formula/>
58. Stubelj, I. (2009). Strošek lastniškega kapitala podjetja: primer ocene za izbrane slovenske delniške družbe. *Management*, 4(1), 21–38.
59. Stubelj, I., Dolenc, P. & Jerman, M. (2014). Estimating wacc for Regulated Industries on Developing Financial Markets and in Times of Market Uncertainty. *Managing Global Transitions*, 12(1), 55–77.
60. Tibiletti, V., Marchini, P. & Bertacchini, F. (2021). The Effects of Covid-19 on Financial Statements: Some Insights from Italy through an International Literature Review. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 9(5), 1033–1048.
61. Touvila, A. (2022, 22. avgust). Earnings Management: Definition, Examples, and Types. *Investopedia*. Pridobljeno 26. januarja 2023 iz <https://www.investopedia.com/terms/e/earnings-management.asp>
62. World Health Organization. (brez datuma). *Coronavirus disease*. Pridobljeno 30. maja 2022 iz https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1
63. Yoonkyung, C., Hyun, K. & Lee, Y. (2022). Economic Consequences of the COVID-19 Pandemic: Will It Be a Barrier to Achieving Sustainability? *Sustainability*, 14(3), 1–16.
64. Zhang, D., Min, H. & Ji, Q. (2020). Financial markets under the global pandemic of COVID-19. *Finance Research Letters*, 36, 101528.

PRILOGE

Priloga 1: Seznam letnih poročil družb, zajetih v raziskavo.

Ime družbe	Panoga	Sedež družbe
British American tobacco	Alkohol in tobačna industrija	Združeno kraljestvo
Diageo	Alkohol in tobačna industrija	Združeno kraljestvo
Heinniken	Alkohol in tobačna industrija	Nizozemska
Imperial Tobacco	Alkohol in tobačna industrija	Združeno kraljestvo
Volkswagen	Avtomobilska industrija	Nemčija
Daimler	Avtomobilska industrija	Nemčija
Eni	Energetika	Italija
Total	Energetika	Francija
Vestas	Energetika	Danska
Bayer AG	Farmacija	Nemčija
Glaxo Smith Kleine	Farmacija	Združeno kraljestvo
Heidelberg Cement	Gradbeništvo	Nemčija
Skanska	Gradbeništvo	Švedska
Continental	Avtomobilska industrija	Nemčija
Michelin	Avtomobilska industrija	Francija
Siemens	Industrijski konglomerat	Nemčija
Bosch	Industrijski konglomerat	Nemčija
Covestro	Industrijski konglomerat	Nemčija
Henkel	Industrijski konglomerat	Nemčija
Arcelot Mittal	Industrijski konglomerat	Luksemburg
BASF	Kemija	Nemčija
Beiersdorf	Kemija	Nemčija
Brenntag	Kemija	Nemčija
Loreal	Kozmetika	Francija
Lufthansa	Letalska	Nemčija
Airfrance	Letalska	Francija
DHL	Logistika	Nemčija
DSV	Logistika	Danska
Delivery Hero	Logistika	Nemčija
Maersk	Logistika	Danska
LVMH	Luksuzne dobrine	Francija
Richemont	Luksuzne dobrine	Švica
RTL	Mediji	Nemčija
Vivendi	Mediji	Francija
Nokia	Tehnologija	Finska
Ericsson	Tehnologija	Švedska
SAP	Tehnologija	Nemčija
Atos	Tehnologija	Francija
Adidas	Tekstil	Nemčija
Puma	Tekstil	Nemčija
Deutsche telekom	Telekomunikacijska	Nemčija
Telefonica	Telekomunikacijska	Španija
Metro	Trgovina	Nemčija
Hello fresh	Trgovina	Nemčija
Carefour	Trgovina	Francija
Leonardo	Vojaška	Italija
Airbus	Vojaška	Francija
Danone	Živilska panoga	Francija
ABF	Živilska panoga	Združeno kraljestvo
Sodexo	Živilska panoga	Francija

Priloga 2: Seznam družb, ki v letnih poročilih kot funkcijsko valuto ne uporabljajo evra ter uporabljen tečaj za preračun v evre.

Ime družbe	Valuta v letnem poročilu	Datum poročanja 2019	Datum poročanja 2020	Tečaj (tuja valuta/evro) na datum poročanja v poslovnem letu 2019	Tečaj (tuja valuta/evro) na datum poročanja v poslovnem letu 2020
British American tobacco	Britanski funt	30. 9. 2019	30. 9. 2020	1,1275	1,1018
Diageo	Britanski funt	30. 6. 2019	30. 6. 2020	1,1174	1,1027
Imperial Tobacco	Britanski funt	31. 12. 2019	31. 12. 2020	1,1819	1,1192
Glaxo Smith Kleine	Britanski funt	31. 12. 2019	31. 12. 2020	1,1819	1,1192
Skanska	Švedska krona	31. 12. 2019	31. 12. 2020	0,0951	0,0994
Arcelot Mittal	Ameriški dolar	31. 12. 2019	31. 12. 2020	0,8913	0,8186
DSV	Danska krona	31. 12. 2019	31. 12. 2020	0,1338	0,1344
Ericsson	Švedska krona	31. 12. 2019	31. 12. 2020	0,0951	0,0994
ABF	Britanski funt	12. 9. 2019	12. 9. 2020	1,1703	1,0920